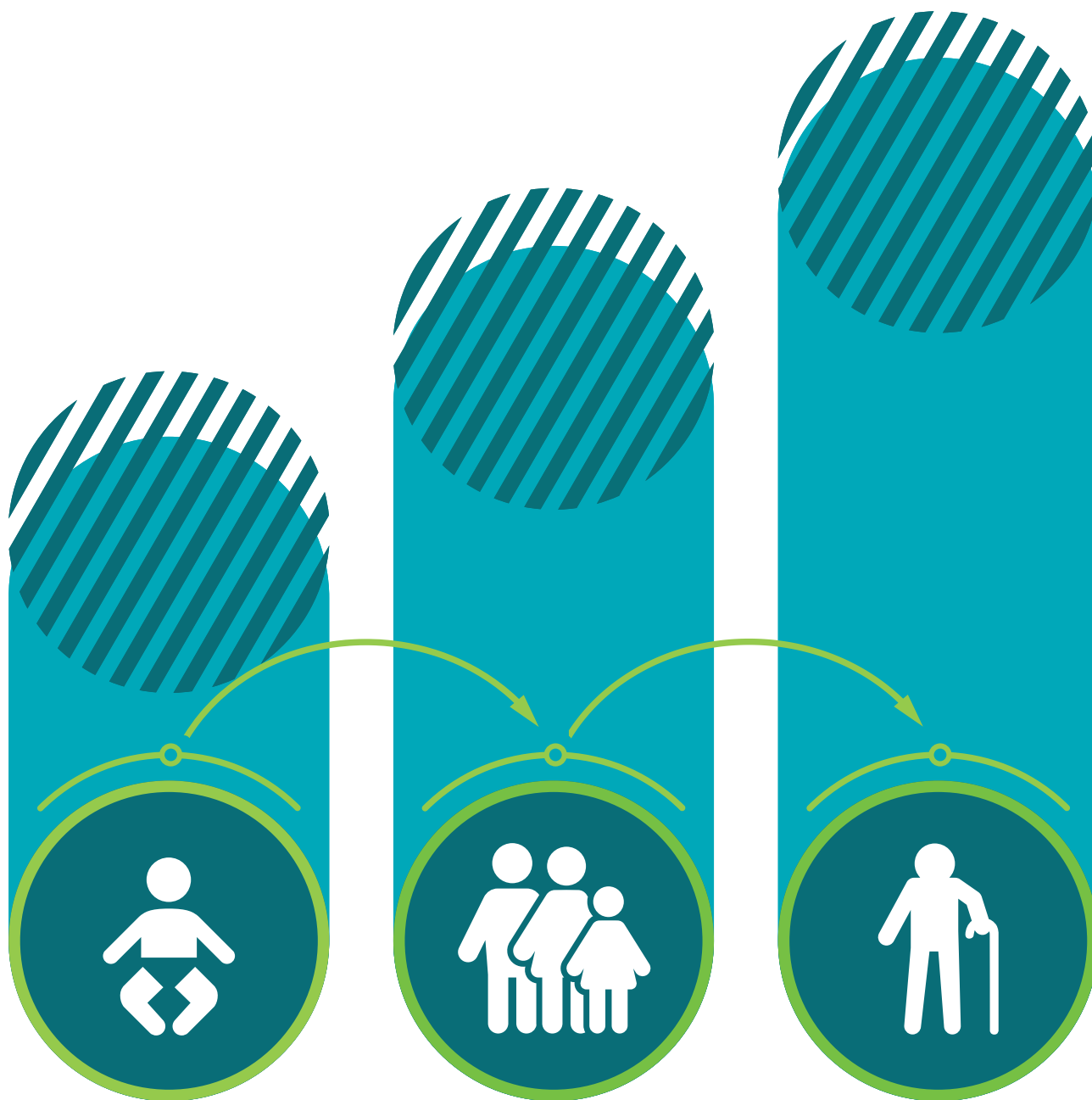




## Sytuacja demograficzna województwa dolnośląskiego w 2023 r.

**Opracowanie merytoryczne**

Content-related works

Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Dolnośląski Ośrodek Badań Regionalnych  
Statistical Office in Wrocław – Dolnośląskie Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem

supervised by

Agnieszki Ilczuk

**Autor opracowania**

Author of publication

Aneta Madajczak, Piotr Pawliczek

**Tłumaczenie**

Translation

Grzegorz Pawlaczek

**Skład i opracowanie graficzne**

Typesetting and graphics

Radosław Jung

e-wydanie ISSN 2719-6267

**Publikacja dostępna na stronie**

Publication available on website

wroclaw.stat.gov.pl

**Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła**

When publishing Statistical Office data – please indicate the source

## Przedmowa

Przekazuję Państwu publikację „Sytuacja demograficzna województwa dolnośląskiego w 2023 r.” w ramach serii wydawniczej „Analizy statystyczne”.

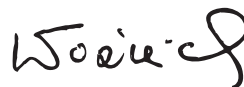
Opracowanie zawiera podstawowe dane o liczbie i strukturze ludności oraz ruchu naturalnym i migracjach na terenie województwa dolnośląskiego.

Zakres tematyczny publikacji obejmuje zjawiska demograficzne zachodzące w województwie dolnośląskim na przestrzeni ostatnich lat. Retrospekcja danych w bieżącym opracowaniu sięga roku 2015. Zaprezentowane dane statystyczne zostały przedstawione w podziale na powiaty i gminy województwa dolnośląskiego i opatrzone komentarzem analitycznym. Wybrane zjawiska pokazano na tle kraju i innych województw oraz zilustrowano na kartogramach i wykresach.

Szczegółowe informacje o stanie i strukturze ludności oraz o ruchu naturalnym i migracjach dostępne są na stronie internetowej GUS [stat.gov.pl](http://stat.gov.pl) – między innymi w Banku Danych Lokalnych – Ludność oraz w ramach Platformy Analitycznej Dziedziny Bazy Wiedzy – Społeczeństwo/Demografia.

Wyrażam nadzieję, że niniejsza publikacja dostarczy wielu interesujących danych szerokiemu gronu odbiorców danych statystycznych, w tym m.in. samorządom terytorialnym i środowiskom naukowym na potrzeby różnego rodzaju prac badawczych i analiz.

Dyrektor  
Urzędu Statystycznego we Wrocławiu



Halina Woźniak

Wrocław, lipiec 2024 r.

## Preface

I am very pleased to present the publication entitled "Demographic situation of Dolnośląskie Voivodship in 2023" as part of the "Statistical Analyses" series.

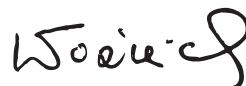
The study includes basic data on the number and structure of the population as well as vital statistics and migration in the area of Dolnośląskie Voivodship.

The thematic scope of the publication covers demographic phenomena occurring in Dolnośląskie Voivodship in recent years. The data retrospective in the current study goes back to 2015. The statistical data presented in the study are divided by powiats and gminas of Dolnośląskie Voivodship and are accompanied by analytical commentary. Selected phenomena are shown in comparison to the country and other voivodships and are illustrated on cartograms and charts.

Detailed information on the state and structure of the population as well on vital statistics and migration is available on the website of Statistics Poland [stat.gov.pl](http://stat.gov.pl) – including in the Local Data Bank – Population, and within Analytical Platform Knowledge Databases – Society/Demography.

I hope that this publication will provide a lot of interesting data to a wide range of statistical data users, including local governments and academic communities, for various research and analysis purposes.

Director  
of the Statistical Office in Wrocław



Halina Woźniak

Wrocław, July 2024

|                                                                               |    |
|-------------------------------------------------------------------------------|----|
| Przedmowa . . . . .                                                           | 3  |
| Preface . . . . .                                                             | 4  |
| Spis tabel . . . . .                                                          | 7  |
| List of tables                                                                |    |
| Spis wykresów . . . . .                                                       | 8  |
| List of charts                                                                |    |
| Spis map . . . . .                                                            | 9  |
| List of maps                                                                  |    |
| Objaśnienia znaków umownych . . . . .                                         | 11 |
| Symbols                                                                       |    |
| Ważniejsze skróty . . . . .                                                   | 11 |
| Main abbreviations                                                            |    |
| Synteza . . . . .                                                             | 12 |
| Executive summary . . . . .                                                   | 14 |
| Rozdział 1. Stan i rozmieszczenie ludności w układzie terytorialnym . . . . . | 16 |
| Chapter 1. Size of population and its structure in territorial layout         |    |
| 1.1. Stan ludności w województwie dolnośląskim . . . . .                      | 16 |
| 1.1. Size of population in Dolnośląskie Voivodship                            |    |
| 1.2. Współczynnik urbanizacji w województwie dolnośląskim . . . . .           | 21 |
| 1.2. The urbanization rate in Dolnośląskie Voivodship                         |    |
| 1.3. Gęstość zaludnienia w województwie dolnośląskim . . . . .                | 23 |
| 1.3. Population density in Dolnośląskie Voivodship                            |    |
| 1.4. Typologia demograficzna według Webba . . . . .                           | 25 |
| 1.4. Demographics typology according to Webb                                  |    |
| Rozdział 2. Struktura ludności województwa dolnośląskiego. . . . .            | 32 |
| Chapter 2. Structure of population in Dolnośląskie Voivodship                 |    |
| 2.1. Struktura według płci . . . . .                                          | 32 |
| 2.1. Structure by sex                                                         |    |
| 2.2. Struktura według ekonomicznych grup wieku . . . . .                      | 36 |
| 2.2. Structure by economic age groups                                         |    |
| 2.3. Starzenie się społeczeństwa. . . . .                                     | 43 |
| 2.3. Population ageing                                                        |    |
| 2.4. Struktura według edukacyjnych grup wieku . . . . .                       | 47 |
| 2.4. Structure by educational age groups                                      |    |
| Rozdział 3. Ruch naturalny ludności . . . . .                                 | 50 |
| Chapter 3. Vital statistics of population                                     |    |
| 3.1. Przyrost naturalny . . . . .                                             | 50 |
| 3.1. Natural increase                                                         |    |
| 3.2. Urodzenia i dzietność kobiet . . . . .                                   | 53 |
| 3.2. Births and total fertility                                               |    |

|                                                                                                                       |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 3.3. Umieralność . . . . .                                                                                            | 60 |
| 3.3. Mortality                                                                                                        |    |
| 3.4. Trwanie życia . . . . .                                                                                          | 68 |
| 3.4. Life expectancy                                                                                                  |    |
| 3.5. Małżeństwa . . . . .                                                                                             | 69 |
| 3.5. Marriages                                                                                                        |    |
| 3.6. Rozwody i separacje. . . . .                                                                                     | 72 |
| 3.6. Divorces and separations                                                                                         |    |
| Rozdział 4. Migracje . . . . .                                                                                        | 75 |
| Chapter 4. Migrations                                                                                                 |    |
| 4.1. Migracje wewnętrzne na pobyt stały . . . . .                                                                     | 75 |
| 4.1. Internal migration for permanent residence                                                                       |    |
| 4.2. Migracje zagraniczne na pobyt stały . . . . .                                                                    | 81 |
| 4.2. International migration for permanent residence                                                                  |    |
| 4.3. Osoby zameldowane na pobyt czasowy oraz mieszkańcy czasowo nieobecni<br>w miejscu stałego zameldowania . . . . . | 87 |
| 4.3. Persons registered temporarily and residents temporarily absent from place of permanent<br>residence             |    |

## Spis tabel

### List of tables

Str.  
Page

|             |                                                                                                                                                           |    |
|-------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Tablica 1.  | Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2023 r. . . . .                                                                                                     | 18 |
| Table 1.    | Powiats and cities with powiat status in 2023                                                                                                             |    |
| Tablica 2.  | Gminy w 2023 r. . . . .                                                                                                                                   | 20 |
| Table 2.    | Gminas in 2023                                                                                                                                            |    |
| Tablica 3.  | Województwo dolnośląskie na tle kraju – przyrost/ubytek ludności, przyrost naturalny, saldo migracji na pobyt stały . . . . .                             | 26 |
| Table 3.    | Dolnośląskie Voivodship on the background of the country – increase/decrease of population, natural increase, total net migration for permanent residence |    |
| Tablica 4.  | Ludność według płci i miejsca zamieszkania. . . . .                                                                                                       | 32 |
| Table 4.    | Population by sex and place of residence                                                                                                                  |    |
| Tablica 5.  | Współczynnik feminizacji według grup wieku w 2023 r. . . . .                                                                                              | 34 |
| Table 5.    | Rate of feminization by age group in 2023                                                                                                                 |    |
| Tablica 6.  | Mediana wieku według płci i miejsca zamieszkania . . . . .                                                                                                | 36 |
| Table 6.    | Median of age by sex and place of residence                                                                                                               |    |
| Tablica 7.  | Ludność według ekonomicznych grup wieku w województwie dolnośląskim na tle kraju. . . . .                                                                 | 38 |
| Table 7.    | Population of Dolnośląskie Voivodship by economic age groups on the background of the country                                                             |    |
| Tablica 8.  | Urodzenia żywe w województwach w 2023 r. . . . .                                                                                                          | 56 |
| Table 8.    | Live births in voivodships in 2023                                                                                                                        |    |
| Tablica 9.  | Przeciętne dalsze trwanie życia noworodka . . . . .                                                                                                       | 68 |
| Table 9.    | The average life expectancy                                                                                                                               |    |
| Tablica 10. | Mediana wieku nowożeńców zawierających związek małżeński po raz pierwszy według miejsca zamieszkania w 2023 r. . . . .                                    | 71 |
| Table 10.   | Median age of bridegrooms and brides getting married for the first time by place of residence in 2023                                                     |    |
| Tablica 11. | Rozwody według liczby małoletnich dzieci oraz wykształcenia osoby wnoszącej powództwo w 2023 r. . . . .                                                   | 73 |
| Table 11.   | Divorces by number of underage children and education of the plaintiff in 2023                                                                            |    |
| Tablica 12. | Migracje wewnętrzne ludności w 2023 r. . . . .                                                                                                            | 77 |
| Table 12.   | Internal migration of population in 2023                                                                                                                  |    |
| Tablica 13. | Migracje wewnętrzne ludności według płci i stanu cywilnego w 2023 r. . . . .                                                                              | 78 |
| Table 13.   | Internal migration of population by sex and marital status in 2023                                                                                        |    |
| Tablica 14. | Migracje zagraniczne ludności w 2023 r. . . . .                                                                                                           | 82 |
| Table 14.   | International migration of population in 2023                                                                                                             |    |

## Spis wykresów

### List of charts

Str.  
Page

|            |                                                                                                                       |    |
|------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Wykres 1.  | Roczny przyrost rzeczywisty, przyrost naturalny i saldo migracji stałej według miejsca zamieszkania w 2023 r. . . . . | 27 |
| Chart 1.   | Annual real increase, natural increase and permanent net migration by place of residence in 2023                      |    |
| Wykres 2.  | Różnica między liczbą kobiet i mężczyzn według grup wieku w 2023 r. . . . .                                           | 35 |
| Chart 2.   | Difference between number of females and number of males by age group in 2023                                         |    |
| Wykres 3.  | Mediana wieku ludności według powiatów . . . . .                                                                      | 37 |
| Chart 3.   | Median of age of population by powiats                                                                                |    |
| Wykres 4.  | Ludność według ekonomicznych grup wieku i współczynnika obciążenia demograficznego . . . . .                          | 41 |
| Chart 4.   | Population by economic age groups and age dependency ratio                                                            |    |
| Wykres 5.  | Dynamika ludności według edukacyjnych grup wieku . . . . .                                                            | 47 |
| Chart 5.   | Dynamics of population by educational age group                                                                       |    |
| Wykres 6.  | Struktura liczby ludności według edukacyjnych grup wieku w 2023 r. . . . .                                            | 48 |
| Chart 6.   | Structure of population by educational age group in 2023                                                              |    |
| Wykres 7.  | Dzieci w grupie wieku 0-2 lata. . . . .                                                                               | 48 |
| Chart 7.   | Children in the 0-2 age group                                                                                         |    |
| Wykres 8.  | Struktura ludności według edukacyjnych grup wieku w powiatach w 2023 r. . . . .                                       | 49 |
| Chart 8.   | Structure of population by educational age group in powiats in 2023                                                   |    |
| Wykres 9.  | Ruch naturalny ludności . . . . .                                                                                     | 50 |
| Chart 9.   | Vital statistics of population                                                                                        |    |
| Wykres 10. | Współczynnik dynamiki demograficznej . . . . .                                                                        | 53 |
| Chart 10.  | Demographic dynamics ratio                                                                                            |    |
| Wykres 11. | Współczynnik dzietności ogólnej. . . . .                                                                              | 58 |
| Chart 11.  | Total fertility rate                                                                                                  |    |
| Wykres 12. | Struktura zgonów według przyczyn w 2022 r.. . . . .                                                                   | 62 |
| Chart 12.  | Structure of deaths by causes in 2022                                                                                 |    |
| Wykres 13. | Zgony z powodu wybranych chorób układu krążenia . . . . .                                                             | 63 |
| Chart 13.  | Deaths caused by selected diseases of the circulatory system                                                          |    |
| Wykres 14. | Zgony z powodu wybranych chorób nowotworowych . . . . .                                                               | 65 |
| Chart 14.  | Deaths caused by selected diseases of neoplasms                                                                       |    |
| Wykres 15. | Małżeństwa i rozwody . . . . .                                                                                        | 69 |
| Chart 15.  | Marriages and divorces                                                                                                |    |
| Wykres 16. | Nowożeńcy według płci i wieku w 2023 r. . . . .                                                                       | 72 |
| Chart 16.  | Bridegrooms and bride by age in 2023                                                                                  |    |
| Wykres 17. | Migracje wewnętrzne ludności . . . . .                                                                                | 75 |
| Chart 17.  | Internal migration of population                                                                                      |    |
| Wykres 18. | Zameldowania i wymeldowania ludności na pobyt stały z innych województw w 2023 r. . . . .                             | 76 |
| Chart 18.  | Registrations of population for permanent residence from other voivodships in 2023                                    |    |
| Wykres 19. | Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów w 2023 r.. . . . .                          | 79 |
| Chart 19.  | Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants in 2023                           |    |
| Wykres 20. | Migracje międzypowiatowe ludności na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności w 2023 r.. . . . .                   | 80 |
| Chart 20.  | Intrapowiat migration of population for permanent residence per thousand population in 2023                           |    |

|                                                                                                |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Wykres 21. Migracje zagraniczne ludności . . . . .                                             | 82 |
| Chart 21. International migration of population                                                |    |
| Wykres 22. Migracje czasowe ludności . . . . .                                                 | 88 |
| Chart 22. Temporary migration of population                                                    |    |
| Wykres 23. Saldo migracji czasowej na 1000 ludności według województw w 2023 r. . . . .        | 89 |
| Chart 23. Temporary net migration of population per thousand population by voivodships in 2023 |    |

## Spis map

### List of maps

|                                                                                  |    |
|----------------------------------------------------------------------------------|----|
| Mapa 1. Podział terytorialny województwa dolnośląskiego. . . . .                 | 17 |
| Map 1. Territorial division of Dolnośląskie Voivodship                           |    |
| Mapa 2. Dynamika liczby ludności w powiatach w 2023 r. . . . .                   | 19 |
| Map 2. Dynamics of the population in powiats in 2023                             |    |
| Mapa 3. Współczynnik urbanizacji według powiatów w 2023 r. . . . .               | 22 |
| Map 3. Urbanization rate by powiats in 2023                                      |    |
| Mapa 4. Gęstość zaludnienia według powiatów w 2023 r. . . . .                    | 23 |
| Map 4. Population density by powiats in 2023                                     |    |
| Mapa 5. Gęstość zaludnienia według gmin w 2023 r. . . . .                        | 24 |
| Map 5. Population density by gminas in 2023                                      |    |
| Mapa 6. Dynamika liczby ludności w gminach w 2023 r. . . . .                     | 25 |
| Map 6. Dynamics of the population in gminas in 2023                              |    |
| Mapa 7. Typologia demograficzna województw według Webba w 2023 r. . . . .        | 29 |
| Map 7. Demographics typology of voivodships according to Webb in 2023            |    |
| Mapa 8. Typologia demograficzna powiatów według Webba w 2023 r. . . . .          | 30 |
| Map 8. Demographics typology of powiats according to Webb in 2023                |    |
| Mapa 9. Typologia demograficzna gmin według Webba w 2023 r. . . . .              | 31 |
| Map 9. Demographics typology of gminas according to Webb in 2023                 |    |
| Mapa 10. Obciążenie demograficzne według powiatów w 2023 r. . . . .              | 42 |
| Map 10. Demographic dependency by powiats in 2023                                |    |
| Mapa 11. Obciążenie demograficzne według gmin w 2023 r. . . . .                  | 43 |
| Map 11. Demographic dependency by gminas in 2023                                 |    |
| Mapa 12. Indeks starości według powiatów w 2023 r. . . . .                       | 44 |
| Map 12. Ageing ratio by powiats in 2023                                          |    |
| Mapa 13. Wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego według powiatów w 2023 r. . . . . | 45 |
| Map 13. Intergenerational support ratio by powiats in 2023                       |    |
| Mapa 14. Wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego według gmin w 2023 r. . . . .     | 46 |
| Map 14. Intergenerational support ratio by gminas in 2023                        |    |
| Mapa 15. Przyrost naturalny na 1000 ludności w powiatach w 2023 r. . . . .       | 51 |
| Map 15. Natural increase per thousand population in powiats in 2023              |    |
| Mapa 16. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminach w 2023 r. . . . .         | 52 |
| Map 16. Natural increase per thousand population in gminas in 2023               |    |
| Mapa 17. Urodzenia żywe na 1000 ludności według powiatów w 2023 r. . . . .       | 54 |
| Map 17. Live births per thousand population by powiats in 2023                   |    |

|          |                                                                                                  |    |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Mapa 18. | Urodzenia żywe na 1000 ludności według gmin w 2023 r. . . . .                                    | 55 |
| Map 18.  | Live births per thousand population by gminas in 2023                                            |    |
| Mapa 19. | Współczynnik dzietności ogólnej według powiatów w 2023 r. . . . .                                | 58 |
| Map 19.  | Total fertility rate by powiats in 2023                                                          |    |
| Mapa 20. | Zgony na 1000 ludności według powiatów w 2023 r. . . . .                                         | 60 |
| Map 20.  | Deaths per thousand population by powiats in 2023                                                |    |
| Mapa 21. | Zgony na 1000 ludności według gmin w 2023 r. . . . .                                             | 61 |
| Map 21.  | Deaths per thousand population by gminas in 2023                                                 |    |
| Mapa 22. | Zgony z powodu chorób układu krążenia na 100 tys. ludności według powiatów<br>w 2022 r.. . . . . | 64 |
| Map 22.  | Deaths of people due to cardiovascular disease per 100 thousand population<br>by powiats in 2022 |    |
| Mapa 23. | Zgony z powodu chorób nowotworowych na 100 tys. ludności według powiatów<br>w 2022 r.. . . . .   | 66 |
| Map 23.  | Deaths of people due to neoplasms disease per 100 thousand population<br>by powiats in 2022      |    |
| Mapa 24. | Zawarte małżeństwa (cywilne i wyznaniowe) według powiatów w 2023 r. . . . .                      | 70 |
| Map 24.  | Marriages (civil and church or religious) contracted by powiats in 2023                          |    |
| Mapa 25. | Rozwody według powiatów w 2023 r.. . . . .                                                       | 74 |
| Map 25.  | Divorces by powiats in 2023                                                                      |    |
| Mapa 26. | Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według kontynentów w 2023 r.. . . . .               | 83 |
| Map 26.  | International migration of population for permanent residence by continents in 2023              |    |
| Mapa 27. | Emigracja ludności na pobyt stały według krajów europejskich w 2023 r. . . . .                   | 84 |
| Map 27.  | Emigration of population for permanent residence by countries of Europe in 2023                  |    |
| Mapa 28. | Imigracja ludności na pobyt stały według krajów europejskich w 2023 r. . . . .                   | 85 |
| Map 28.  | Immigration of population for permanent residence by countries of Europe in 2023                 |    |
| Mapa 29. | Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według powiatów w 2023 r. . . . .                   | 86 |
| Map 29.  | International migration of population for permanent residence by powiats in 2023                 |    |
| Mapa 30. | Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według gmin w 2023 r. . . . .                       | 87 |
| Map 30.  | International migration of population for permanent residence by gminas in 2023                  |    |

## Objaśnienia znaków umownych

### Symbols

| Symbol<br>Symbol      | Opis<br>Description                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Kreska (–)            | oznacza, że zjawisko nie wystąpiło<br>magnitude zero                                                                                                                                                                                                |
| Kropka (.)            | oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe<br>data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless |
| Zero: (0)             | oznacza, że zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5<br>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit                                                                                                                                       |
| (0,0)                 | oznacza, że zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05<br>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit                                                                                                                                     |
| „W tym”<br>„Of which” | oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy<br>indicates that not all elements of the sum are given                                                                                                                                       |
| Comma (,)             | used in figures represents the decimal point                                                                                                                                                                                                        |

## Ważniejsze skróty

### Main abbreviations

| Skrót<br>Abbreviation | Pełna nazwa<br>Complete name         |
|-----------------------|--------------------------------------|
| tys.                  | tysiąc<br>thousand                   |
| mln                   | milion<br>million                    |
| pow.                  | powiat<br>powiat                     |
| woj.                  | województwo<br>voivodship            |
| p. proc.<br>pp        | punkt procentowy<br>percentage point |

## Synteza

W końcu 2023 r. ludność woj. dolnośląskiego liczyła **2879,3 tys. osób** (5. lokata w kraju). W skali roku odnotowano dalszy ubytek liczby ludności z tytułu ruchu naturalnego. W porównaniu do stanu z końca 2022 r. zaludnienie województwa zmniejszyło się o 8,8 tys. osób, tj. o 0,30%, a w porównaniu do 2015 r. – zmniejszyło się o 24,9 tys. osób, tj. o 0,86%.

Kolejny rok z rzędu zauważalna była tendencja spadkowa liczby mieszkańców miast, natomiast wzrosła liczba mieszkańców wsi, co jest wynikiem suburbanizacji i rozlewania się miast, czyli poszerzania miejskich terytoriów na obszary o mniej intensywnej urbanizacji.

W ciągu roku zmniejszyła się gęstość zaludnienia – w końcu 2023 r. na 1 km<sup>2</sup> powierzchni województwa dolnośląskiego przypadały przeciętnie 144 osoby (wobec 120 osób w Polsce), podczas gdy rok wcześniej było to 145 osób, plasując województwo, niezmiennie od ponad 10 lat, na 4. miejscu w kraju.

Zgodnie z klasyfikacją jednostek według typu rozwoju demograficznego J.W. Webba, dolnośląskie, podobnie jak w latach 2017-2022, zostało zaliczone do regresyjnych typów (ozn. E), tj. nieaktywnych demograficznie, co oznaczało, że spadek liczby ludności był konsekwencją ujemnego przyrostu naturalnego przewyższającego dodatni przyrost migracyjny.

Województwo dolnośląskie wyróżnia się na tle pozostałych województw **wysokim poziomem urbanizacji**, wyrażonym udziałem ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności. Pod względem odsetka ludności miejskiej województwo dolnośląskie z wielkością 67,4% plasowało się na 3. miejscu w kraju (po województwach śląskim i zachodniopomorskim), jednak w porównaniu z 2022 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 0,18 p.proc. (w kraju odnotowano spadek o 0,10 p.proc.).

**Struktura ludności według płci** od kilkunastu lat nie ulega zmianom. W ogólnej liczbie ludności przeważały kobiety, których odsetek w końcu grudnia 2023 r. wyniósł 51,9%, podobnie jak w latach wcześniejszych.

**Współczynnik feminizacji** określający liczbę kobiet przypadającą na 100 mężczyzn wyniósł (podobnie, jak w latach 2015-2022) 108, przy czym w miastach był wyższy (112) niż na wsi (101).

Po spadku w 2022 r. **mediany wieku** w 2023 r. wystąpił jej wzrost. W skali roku odnotowano dalszy wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, co świadczy o postępującym starzeniu się ludności. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym była większa niż liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (nadwyżka ta utrzymuje się od 2011 r.). Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r. zbiorowość osób w wieku poprodukcyjnym stanowiła 24,3% ogółu ludności w województwie (wobec 20,5% w 2015 r.), a w wieku przedprodukcyjnym – 17,2% (wobec 16,8% w 2015 r.).

W 2023 r. odnotowano 19,5 tys. **urodzeń żywych**, tj. o 3,2 tys. mniej niż przed rokiem. Współczynnik urodzeń żywych wyniósł 6,77‰ i był niższy w stosunku do notowanego rok wcześniej (7,86‰).

**Płodność kobiet** zmniejszyła się do poziomu 29 urodzeń żywych na 1000 kobiet w wieku rozrodczym (wobec 34 w 2022 r. i 38 w 2015 r.).

**Poziom dzietności kobiet** nadal nie gwarantował prostej zastępowalności pokoleń – współczynnik dzietności teoretycznej wyniósł 1,060 (w 2022 r. – 1,199, w 2015 r. – 1,206).

Modyfikacją współczynnika dzietności jest współczynnik reprodukcji brutto. W 2023 r. w województwie dolnośląskim współczynnik reprodukcji brutto wyniósł 0,521 (w 2022 r. – 0,579, a w 2015 r. – 0,592), przy przeciętnej w kraju 0,565 (0,614 w 2022 r. i 0,627 w 2015 r.) i była to 15. wartość wśród województw.

W 2023 r. zarejestrowano 32,2 tys. **zgonów** i było to o 3,9 tys. zgonów mniej w porównaniu do 2022 r. (spadek o 10,7%). Natężenie umieralności od wielu lat niezmiennie kształtuje się powyżej średniej krajowej – 11,2‰ w 2023 r. (przy przeciętnej w kraju na poziomie 10,9‰).

W skali roku zwiększyła się liczba zgonów niemowląt (o 2,2%). Współczynnik umieralności niemowląt w przeliczeniu na 1000 urodzeń żywych kształtował się na poziomie 4,46 zgonów (przy przeciętnej w kraju wynoszącej 3,86) i był wyższy niż przed rokiem (3,92), a także wyższy niż w 2015 r. (3,81).

Utrzymująca się od wielu lat w województwie dolnośląskim **nadwyżka zgonów nad urodzeniami** spowodowała, iż przyrost naturalny był nadal ujemny. W 2023 r. miał miejsce ubytek ludności z tytułu ruchu naturalnego o wielkości 12,7 tys. osób (w 2022 r. – 13,4 tys. osób, a w 2015 r. – 5,3 tys. osób. W przeliczeniu na 1000 ludności przyrost naturalny w województwie wyniósł minus 4,40‰ (w 2022 r. – minus 4,62‰, w 2015 r. – minus 1,82‰), podczas gdy w kraju – minus 3,62‰.

W 2023 r. zarejestrowano 11,9 tys. nowych **małżeństw** i było to o 3,7% mniej niż rok wcześniej i o 10,0% mniej niż w 2015 r.

Nadal utrzymało się  **dodatnie saldo migracji wewnętrznych** ludności na pobyt stały. Nadwyżka zameldowań nad wymeldowaniami na pobyt stały wyniosła 3,6 tys. osób, a w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców saldo wyniosło 1,25 (w 2022 r. odpowiednio 3,7 tys. osób i 1,28).

W porównaniu z poprzednim rokiem w 2023 r. zwiększyła się liczba imigracji przy jednoczesnym spadku liczby emigracji, w związku z czym **saldo migracji zagranicznych** było dodatnie i wyniosło 426 osób (minus 106 osób w 2022 r.).

Lokata województwa dolnośląskiego wśród pozostałych województw według wybranych wskaźników w 2023 r.:

- współczynnik feminizacji – 3. lokata,
- gęstość zaludnienia – 4. lokata,
- wskaźnik urbanizacji – 3. lokata,
- wskaźnik starości – 6. lokata,
- mediana wieku – 8. lokata,
- ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym – 8. lokata,
- małżeństwa na 1000 ludności – 2. lokata,
- urodzenia żywe na 1000 ludności – 8. lokata,
- zgony na 1000 ludności – 7. lokata,
- przyrost naturalny na 1000 ludności – 8. lokata,
- współczynnik dzietności ogólnej – 15. lokata,
- saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych – 4. lokata.

## Executive summary

At the end of 2023, the population of the Dolnośląskie Voivodship was **2,879.3 thousand people**, ranking 5th in the country. Over the year, a further decline in population due to vital statistics was noted. Compared to the end of 2022, the population of the voivodship decreased by 8.8 thousand people, or 0.30%, and compared to 2015, it decreased by 24.9 thousand people, or 0.86%. For another consecutive year, there was a noticeable decline in the number of urban residents, while the number of rural residents increased, a result of suburbanisation and urban sprawl, which is the expansion of urban territories into less intensively urbanised areas.

Over the year, population density decreased – at the end of 2023, there were an average of 144 people per 1 km<sup>2</sup> of the Dolnośląskie Voivodship's area (compared to 120 people in Poland), while a year earlier it was 145 people, placing the voivodship, consistently for over 10 years, in 4th place in the country.

According to J.W. Webb's classification of units by type of demographic development, the Dolnośląskie Voivodship, similar to the years 2017-2022, was classified as a regressive type (designated E), i.e., demographically inactive, which means that the population decline was a result of a negative natural increase exceeding positive migration growth.

The Dolnośląskie Voivodship stands out among other voivodships with **a high level of urbanisation**, expressed by the share of urban population in the total population. In terms of the percentage of urban population, the Dolnośląskie Voivodship, with 67.4%, ranked 3rd in the country (after the Śląskie and Zachodniopomorskie Voivodships), but compared to 2022, this rate decreased by 0.18 percentage points (the country recorded a decrease of 0.10 percentage points).

**The population structure by sex** has not changed for several years. Women predominated in the total population, with their share at the end of December 2023 at 51.9%, similar to previous years.

**The feminisation rate**, indicating the number of women per 100 men, was 108 (as in the years 2015-2022), with a higher ratio in cities (112) than in rural areas (101).

After a decline in 2022, **the median age** increased in 2023. Over the year, there was a further increase in the number of people of post-working age, indicating the ongoing aging of the population. The number of people of post-working age was greater than the number of people of pre-working age (a surplus that has persisted since 2011). As of December 31, 2023, the group of people of post-working age constituted 24.3% of the total population in the voivodship (compared to 20.5% in 2015), while those of pre-working age made up 17.2% (compared to 16.8% in 2015).

In 2023, there were 19.5 thousand **live births**, which was 3.2 thousand fewer than the previous year. The live birth rate was 6.77‰, lower than the 7.86‰ recorded the previous year.

**Female fertility** decreased to 29 live births per 1,000 women of reproductive age (compared to 34 in 2022 and 38 in 2015).

**The level of female fertility** still did not guarantee the simple replacement of generations – the total fertility rate was 1.060 (compared to 1.199 in 2022 and 1.206 in 2015). A modification of the total fertility rate is the gross reproduction rate. In 2023, the gross reproduction rate in the Dolnośląskie Voivodship was 0.521 (compared to 0.579 in 2022 and 0.592 in 2015), with a national average of 0.565 (0.614 in 2022 and 0.627 in 2015), making it the 15th highest among the voivodships.

In 2023, there were 32.2 thousand registered **deaths**, which was 3.9 thousand fewer than in 2022 (a decrease of 10.7%). The mortality rate has consistently remained above the national average for many years – 11.2‰ in 2023 (compared to the national average of 10.9‰).

Over the year, the number of infant deaths increased by 2.2%. The infant mortality rate per 1,000 live births was 4.46 deaths (compared to the national average of 3.86), which was higher than the previous year (3.92) and also higher than in 2015 (3.81).

The long-standing **excess of deaths over births** in the Dolnośląskie Voivodship resulted in a continued

negative natural increase. In 2023, the population decreased by 12.7 thousand due to vital statistics (compared to a decrease of 13.4 thousand in 2022 and 5.3 thousand in 2015). The natural increase per 1,000 population was minus 4.40‰ (minus 4.62‰ in 2022, and minus 1.82‰ in 2015), while the national rate was minus 3.62‰.

In 2023, there were 11.9 thousand new **marriages** registered, which was 3.7% fewer than the previous year and 10.0% fewer than in 2015.

There continued to be a **positive net internal migration** for permanent residence. The surplus of registrations over deregistrations for permanent residence was 3.6 thousand people, with a balance per 10,000 residents of 1.25 (in 2022, respectively 3.7 thousand people and 1.28).

Compared to the previous year, in 2023, there was an increase in immigration alongside a decrease in emigration, resulting in a positive **net international migration** of 426 people (minus 106 people in 2022).

The ranking of the Dolnośląskie Voivodship among other voivodships according to selected indicators in 2023:

- rate of feminisation – 3rd place,
- population density – 4th place,
- urbanisation rate – 3rd place,
- old age index – 6th place,
- median age – 8th place,
- non-working age population per 100 working-age people – 8th place,
- marriages per 1,000 population – 2nd place,
- live births per 1,000 population – 8th place,
- deaths per 1,000 population – 7th place,
- natural increase per 1,000 population – 8th place,
- total fertility rate – 15th place,
- net internal and international migration – 4th place.

## Rozdział 1.

### Chapter 1.

## Stan i rozmieszczenie ludności w układzie terytorialnym

### Size of population and its structure in territorial layout

Województwo dolnośląskie położone jest w południowo-zachodniej części Polski. Graniczy z Niemcami na zachodzie i z Czechami na południu, z województwami lubuskim i wielkopolskim na północy oraz z województwem opolskim na wschodzie. Województwo zajmuje 7. miejsce w Polsce pod względem powierzchni oraz 5. miejsce pod względem liczby mieszkańców. Stolicą województwa i największym miastem jest Wrocław (w 2023 roku 673,7 tys. mieszkańców).

Przygraniczne położenie regionu oraz poziom i dynamika rozwoju społeczno-gospodarczo-przestrzennego wpływają na potencjał demograficzny województwa. Widoczne są dysproporcje w stanie i strukturze ludności regionu, które warunkują dalsze zróżnicowane tempo zmian liczby ludności i występujące trendy płodności i umieralności.

### 1.1. Stan ludności w województwie dolnośląskim

#### 1.1. Size of population in Dolnośląskie Voivodship

Zgodnie z zasadniczym trójstopniowym podziałem terytorialnym państwa, województwo dolnośląskie dzieli się na 169 gmin, w tym 35 miejskich, 58 miejsko-wiejskich oraz 76 wiejskich, 26 powiatów i 4 miasta na prawach powiatu. Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r. województwo dolnośląskie obejmowało obszar 19,9 tys. km<sup>2</sup>, czyli 6,4% terytorium kraju (7. miejsce wśród województw). Największym, pod względem powierzchni, województwem jest województwo mazowieckie (35,6 tys. km<sup>2</sup>, tj. 1,8 razy więcej od dolnośląskiego), a najmniejszym – opolskie (9,4 tys. km<sup>2</sup>, co stanowi blisko połowę powierzchni województwa dolnośląskiego).

**Podregiony** są to jednostki wyodrębnione przez agregację powiatów; trzeci poziom Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych. W województwie dolnośląskim wyodrębniono następujące podregiony:

- **jeleniogórski** – obejmuje powiaty: bolesławiecki, jaworski, karkonoski, kamiennogórski, lubański, lwówecki, zgorzelecki, złotoryjski, miasto na prawach powiatu Jelenią Górę;
- **legnicko-głogowski** – obejmuje powiaty: głogowski, górowski, legnicki, lubiński, polkowicki, miasto na prawach powiatu Legnicę;
- **wałbrzyski** – obejmuje powiaty: dzierzoniowski, kłodzki, świdnicki, wałbrzyski, ząbkowicki, miasto na prawach powiatu Wałbrzych;
- **wrocławski** – obejmuje powiaty: milicki, oleśnicki, oławski, strzeliński, średzki, trzebnicki, wołowski, wrocławski;
- **miasto na prawach powiatu Wrocław.**

Liczba i struktura ludności zamieszkującej dany obszar jest ważną determinantą rozwoju społeczno-ekonomicznego każdego regionu. W województwie dolnośląskim liczba ludności na koniec grudnia 2023 r. wynosiła 2 879,3 tys. osób, co stanowiło 7,7% ogólnej liczby ludności kraju, po województwach: mazowieckim, śląskim, wielkopolskim i małopolskim.

Map 1. Territorial division of Dolnośląskie Voivodship  
As of 1 Januray 2024



W 2023 r., podobnie jak w latach wcześniejszych, zarejestrowano w skali roku dalszy ubytek ludności. W porównaniu do stanu z końca 2022 r. zaludnienie Polski zmniejszyło się o 129,8 tys. osób, tj. o 0,34% (rok wcześniej spadek o 141,4 tys. osób r/r i o 0,73% r/r), a województwa dolnośląskiego o 8,8 tys. osób, tj. o 0,30% (rok wcześniej spadek o 9,7 tys. osób r/r i o 0,33% r/r), a w porównaniu do 2015 r. odpowiednio dla Polski o 800,7 tys., tj. 2,08% oraz dla województwa o 24,9 tys. osób, tj. o 0,86%.

**Tablica 1. Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2023 r.  
Stan w dniu 31 grudnia**

**Table 1. Powiats and cities with powiat status in 2023  
As of 31 December**

| Grupy powiatów i miast na prawach powiatu według liczby ludności<br>Groups of powiats and cities with powiat status by number of population | Ogółem<br>Total | O powierzchni <sup>a</sup> Area <sup>a</sup> |               |               |               |                 |                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|----------------------------------------------|---------------|---------------|---------------|-----------------|-----------------|
|                                                                                                                                             |                 | 50,0 – 99,9 km <sup>2</sup>                  | 100,0 – 299,9 | 300,0 – 499,9 | 500,0 – 999,9 | 1000,0 – 1499,9 | 1500,0 – 1999,9 |
| <b>Ogółem<br/>Total</b>                                                                                                                     | <b>30</b>       | <b>2</b>                                     | <b>2</b>      | <b>5</b>      | <b>16</b>     | <b>4</b>        | <b>1</b>        |
| Poniżej 50000<br>Below                                                                                                                      | 8               | -                                            | -             | 1             | 7             | -               | -               |
| 50000 – 74999                                                                                                                               | 7               | -                                            | -             | 2             | 5             | -               | -               |
| 75000 – 99999                                                                                                                               | 8               | 1                                            | 1             | 2             | 2             | 2               | -               |
| 100000 – 149999                                                                                                                             | 4               | 1                                            | -             | -             | 1             | 1               | 1               |
| 150000 - 199999                                                                                                                             | 2               | -                                            | -             | -             | 1             | 1               | -               |
| 500000 i więcej<br>and more                                                                                                                 | 1               | -                                            | 1             | -             | -             | -               | -               |

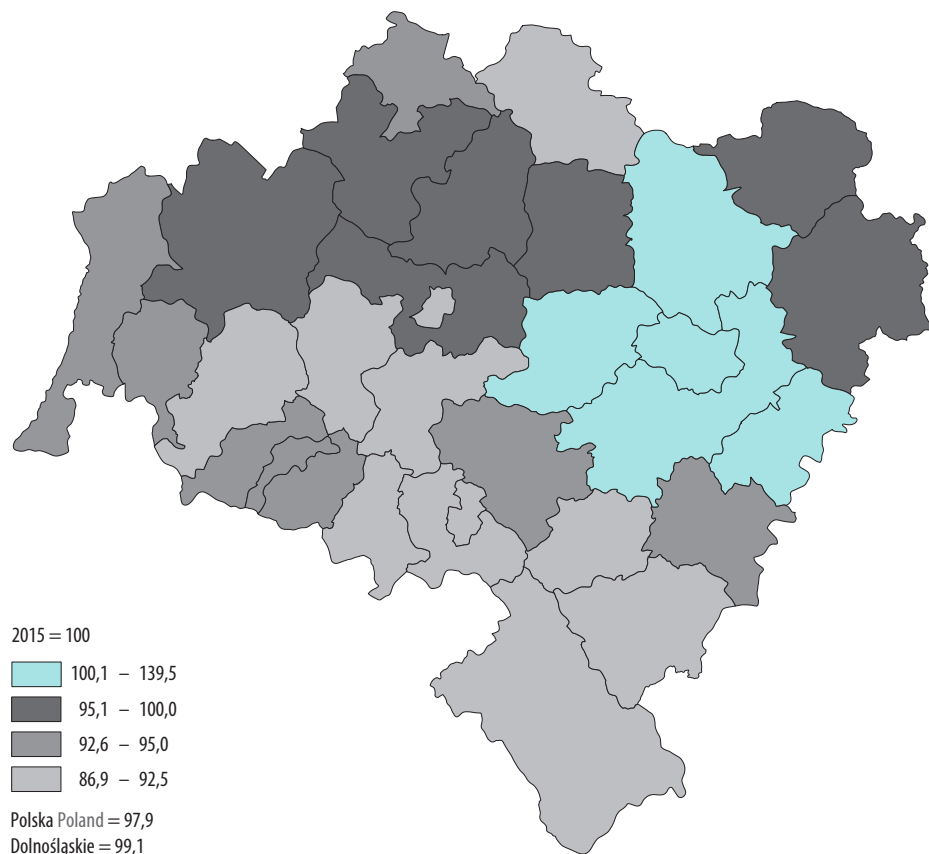
a Nie wystąpiły powiaty o powierzchni poniżej 50,0 km<sup>2</sup>.

a Powiats with area below 50,0 km<sup>2</sup> did not appear.

Województwo dolnośląskie jest regionem zróżnicowanym pod względem demograficznym. W jego granicach znajdują się zarówno powiaty zaludniające się (skoncentrowane głównie wokół Wrocławia), jak i wyludniające się (położone w większości peryferyjnie w południowej i zachodniej części województwa). Analizując zmiany zaludnienia dolnośląskich powiatów w 2023 r. w relacji do 2015 r. można zauważyć, podobnie jak w poprzednich latach, przyrost ludności we Wrocławiu (wzrost o 6,0%) oraz w powiatach skupionych wokół stolicy województwa, tj. w powiatach: wrocławskim (o 39,5%), średzkim (o 11,8%), trzebnickim (o 4,7%) i oławskim (o 1,8%). Największy spadek liczby ludności zanotowano w Wałbrzychu (o 13,1% w latach 2015-2023) i w powiatach: górowskim (o 9,7%), ząbkowickim (o 9,6%), i kłodzkim (o 9,5%).

**Mapa 2. Dynamika liczby ludności w powiatach w 2023 r.  
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 2. Dynamics of the population in powiats in 2023  
As of 31 December



Do największych, pod względem liczby mieszkańców, powiatów w województwie dolnośląskim należą m.in.: Wrocław (w końcu 2023 r. 673,7 tys. osób, stanowiących 23,4% ogółu ludności w województwie) oraz powiaty: wrocławski (187,2 tys. osób, tj. 6,5%), świdnicki (150,4 tys. osób, tj. 5,2%) i kłodzki (147,0 tys. osób, tj. 5,1%). W tych czterech powiatach mieszkało łącznie 40,2% mieszkańców województwa. Natomiast najmniejszą liczbą ludności wyróżniały się powiaty: górowski (32,5 tys. osób, tj. 1,1% ogółu ludności), miłicki (35,6 tys. osób, tj. 1,2%), kamiennogórski (40,3 tys. osób, tj. 1,4%), złotoryjski (40,6 tys. osób, tj. 1,4%) i strzeliński (41,8 tys. osób, tj. 1,5%).

**Tablica 2. Gminy w 2023 r.  
Stan w dniu 31 grudnia**

**Table 2. Gminas in 2023  
As of 31 December**

| Gminy według liczby<br>ludności<br>Gminas by number<br>of population | Ogół-<br>łem<br>Total | O powierzchni <sup>a</sup> Area <sup>a</sup> |                  |                  |                    |                    |                    |                    |                                                          |
|----------------------------------------------------------------------|-----------------------|----------------------------------------------|------------------|------------------|--------------------|--------------------|--------------------|--------------------|----------------------------------------------------------|
|                                                                      |                       | 5,0 –<br>19,9<br>km <sup>2</sup>             | 20,0 –<br>– 49,9 | 50,0 –<br>– 99,9 | 100,0 –<br>– 149,9 | 150,0 –<br>– 199,9 | 200,0 –<br>– 249,9 | 250,0 –<br>– 299,9 | 300,0<br>km <sup>2</sup><br>i wię-<br>cej<br>and<br>more |
| <b>Ogółem<br/>Total</b>                                              | <b>169</b>            | <b>10</b>                                    | <b>23</b>        | <b>50</b>        | <b>44</b>          | <b>18</b>          | <b>11</b>          | <b>8</b>           | <b>5</b>                                                 |
| Poniżej 2500<br>Below                                                | 4                     | -                                            | 1                | 3                | -                  | -                  | -                  | -                  | -                                                        |
| 2500 - 4999                                                          | 35                    | 2                                            | 5                | 18               | 9                  | 1                  | -                  | -                  | -                                                        |
| 5000 - 7499                                                          | 42                    | 2                                            | 3                | 15               | 16                 | 3                  | 1                  | 1                  | 1                                                        |
| 7500 - 9999                                                          | 26                    | -                                            | 2                | 7                | 8                  | 6                  | 1                  | 1                  | 1                                                        |
| 10000 - 14999                                                        | 14                    | 2                                            | 1                | 2                | 5                  | 2                  | 1                  | 1                  | -                                                        |
| 15000 - 19999                                                        | 15                    | 2                                            | -                | 1                | 1                  | -                  | 6                  | 4                  | 1                                                        |
| 20000 - 39999                                                        | 25                    | 2                                            | 8                | 2                | 4                  | 6                  | 1                  | -                  | 2                                                        |
| 40000 - 99999                                                        | 6                     | -                                            | 3                | 1                | 1                  | -                  | 1                  | -                  | -                                                        |
| 100000 - 199999                                                      | 1                     | -                                            | -                | 1                | -                  | -                  | -                  | -                  | -                                                        |
| 200000 i więcej<br>and more                                          | 1                     | -                                            | -                | -                | -                  | -                  | -                  | 1                  | -                                                        |

<sup>a</sup> Nie wystąpiły gminy o powierzchni poniżej 5,0 km<sup>2</sup>.

<sup>a</sup> Gminas with area below 5,0 km<sup>2</sup> did not appear.

Do największych, pod względem liczby mieszkańców, gmin w województwie dolnośląskim należą m.in.: Wrocław, Wałbrzych (w końcu 2023 r. 100,3 tys. osób, stanowiących 3,5% ogółu ludności w województwie), Legnica (91,9 tys., 3,2%), Jelenia Góra (75,1 tys. 2,6%). Są one miastami na prawach powiatu skupiającymi 32,7% mieszkańców województwa. Następne w kolejności są gminy miejskie: Lubin (67,6 tys., 2,3%), Głogów (62,0 tys., 2,2%), Świdnica (52,9 tys. 1,8%), a najmniejsze to: Platerówka (1,5 tys., 0,1%), Lewin Kłodzki (2,0 tys., 0,1%) oraz Pęcław (2,1 tys., 0,1%).

W latach 2015-2023 najwięcej ludności w województwie dolnośląskim przybyło w zasięgu oddziaływania Wrocławia, tj. w Czernicy (wzrost o 73,0%, 10,1 tys.), Długolęce (wzrost o 54,3%, 15,5 tys.), Siechnicach (wzrost o 52,4%, 10,4 tys. osób) i Miękinii (wzrost o 47,4%, 6,9 tys.). Ludności ubyło najbardziej w południowej części województwa dolnośląskiego, tj. w: Dusznikach-Zdroju (spadek o 16,4%, 0,8 tys.) oraz Szklarskiej Porębie, Złotym Stoku i Karpaczu (spadek po 13,8%, odpowiednio o 0,9 tys., 0,6 tys. i 0,7 tys.). We Wrocławiu liczba ludności wzrosła o 6,0%, tj. o 38,0 tys. osób.

## 1.2. Współczynnik urbanizacji w województwie dolnośląskim

### 1.2. The urbanization rate in Dolnośląskie Voivodship

Jedną z przyczyn nierównomiernego rozmieszczenia ludności jest występowanie procesów społeczno-ekonomicznej integracji ludności w miastach i rozprzestrzeniania się miejskiego stylu życia. Zjawisko to określa się mianem urbanizacji i stopniowo ustępuje postępującej suburbanizacji.

W końcu 2023 r. w miastach województwa dolnośląskiego mieszkało 1939,5 tys. osób, a na wsi 939,8 tys. osób. Kolejny rok z rzędu, zauważalna była tendencja spadkowa liczby mieszkańców miast, która ma ogólnopolski charakter i jest wynikiem zjawiska suburbanizacji i rozlewania się miast, czyli poszerzania miejskich terytoriów na obszary o mniej intensywnej urbanizacji.

W porównaniu z 2022 r. miał miejsce spadek liczby mieszkańców miast o 10,0 tys. osób i 0,6% oraz wzrost liczby mieszkańców wsi o 2,3 tys. osób i 0,2% (w kraju – w miastach spadek o 113,4 tys. osób i o 0,5%, na wsi spadek o 16,4 tys. i o 0,1%).

Współczynnik urbanizacji w województwie dolnośląskim był o 0,1 p.proc. niższy niż rok wcześniej i wynosił 67,4% (kraj – 59,5%). Wyższe od średniej wojewódzkiej, współczynniki urbanizacji odnotowano w powiatach: dzierżoniowskim (78,1%), głogowskim (73,0%), lubińskim (70,8%). W dwóch powiatach mieszkańcy miast stanowili mniej niż 20% ogólnej liczby ludności. Były to powiaty wrocławski (13,5%) oraz średzki (19,7%).

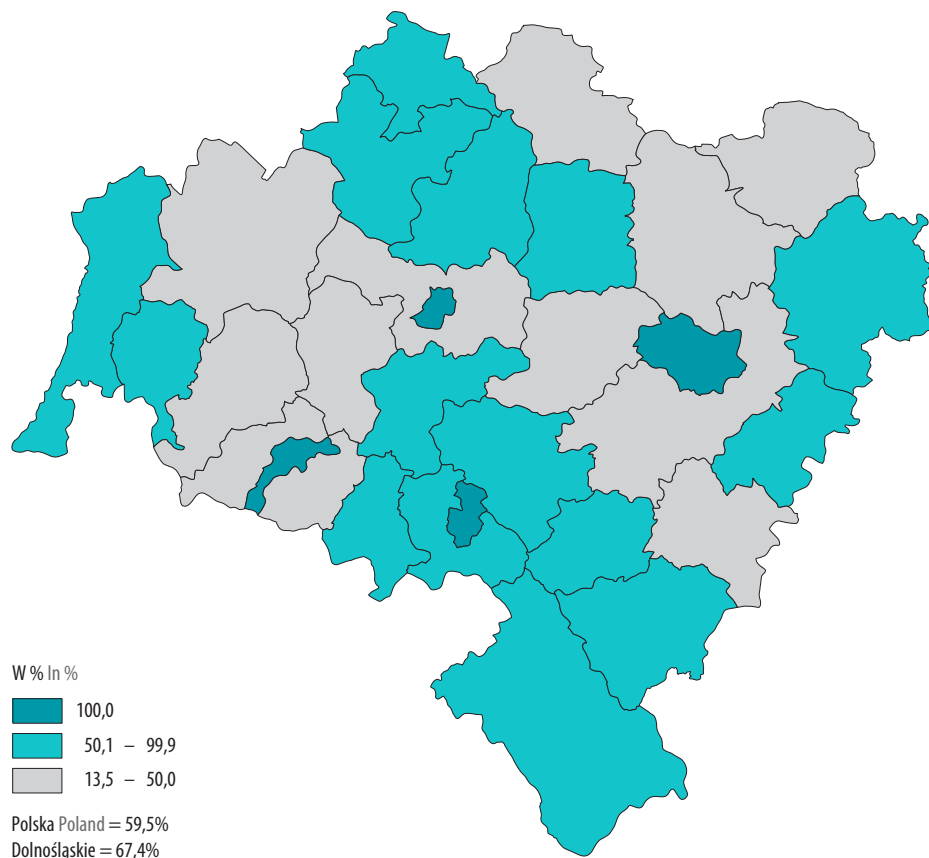
**Współczynnik urbanizacji** wyrażony jest poprzez udział ludności zamieszkałej w miastach w ogólnej liczbie ludności, natomiast **współczynnik ruralizacji** to udział ludności zamieszkałej na wsi w ogólnej liczbie ludności.

**Ludność miejska** to liczba osób (ogółem lub według określonych cech) zamieszkująca w miejscowościach posiadających urzędowe prawa miejskie (status miasta).

Ludność wiejska stanowiła 32,6% ogólnej liczby ludności województwa dolnośląskiego (w kraju – 40,5%). Współczynnik ruralizacji poniżej średniej wojewódzkiej osiągnęły 3 powiaty: lubiński (29,2%), głogowski (27,0%) i dzierżoniowski (18,9%). Ponadto, wysoki udział ludności wiejskiej w ogólnej zbiorowości, powyżej 80%, obserwowano w powiatach wrocławskim (86,5%) i średzkim (80,3%).

**Mapa 3. Współczynnik urbanizacji według powiatów w 2023 r.  
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 3. Urbanization rate by powiats in 2023  
As of 31 December



Wśród gmin miejsko-wiejskich najwyższe współczynniki urbanizacji odnotowano w następujących gminach: Polkowice (79,6%), Brzeg Dolny (77,7%), Pieszyce (76,0%), a najniższe w gminach: Miękinia (9,7% – 1 stycznia 2023 r. gmina zmieniła status z wiejskiej na miejsko-wiejską), Prusice (23,0%) i Kąty Wrocławskie (23,7%).

### 1.3. Gęstość zaludnienia w województwie dolnośląskim

#### 1.3. Population density in Dolnośląskie Voivodship

Rozmieszczenie ludności (skupienie lub rozproszenie) zależy od czynników przyrodniczych, gospodarczych, demograficznych i społecznych. Współcześnie największą rolę odgrywają czynniki ekonomiczne, wpływające na nierównomierne zagęszczenie ludności.

**Gęstość zaludnienia** to miara zagęszczenia ludności na określonym terytorium – wyrażana najczęściej w osobach na 1 km<sup>2</sup> (również w osobach na 1 ha – przy bardzo dużym zaludnieniu, np. w aglomeracjach).

Jedną z najczęściej stosowanych w badaniach demograficznych charakterystyk rozmieszczenia ludności jest gęstość zaludnienia.

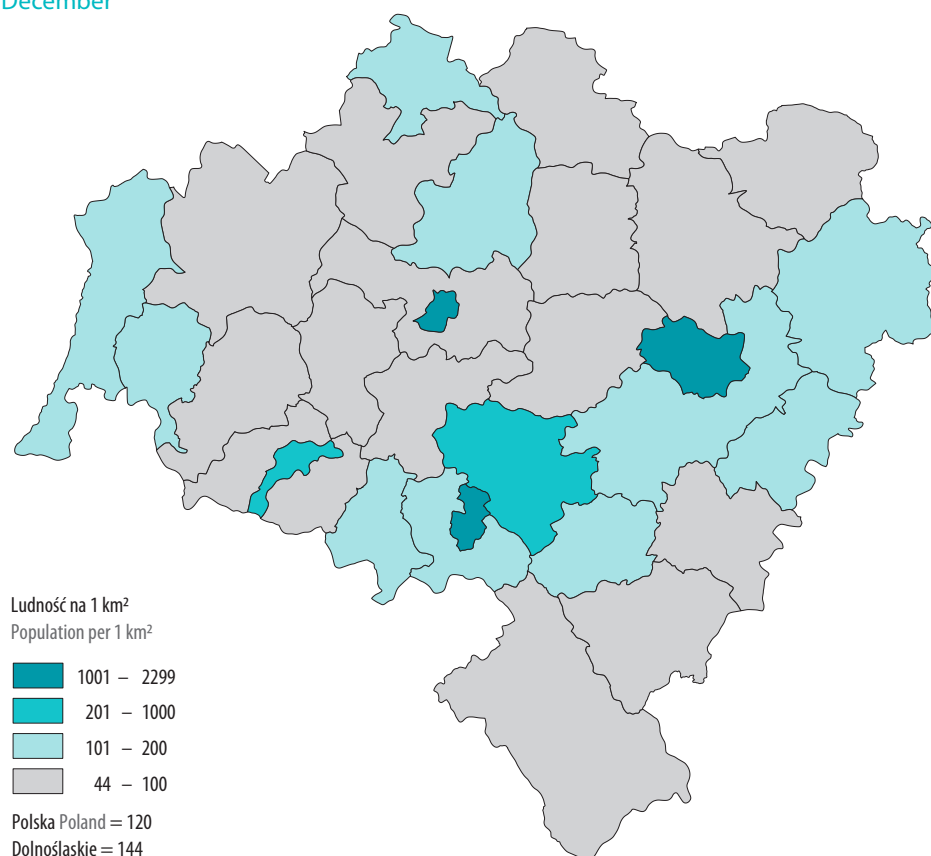
Województwo dolnośląskie zajmowało 4. miejsce w kraju pod względem gęstości zaludnienia. W 2023 r. wynosiła 144 osoby na 1 km<sup>2</sup> (Polska – 120 osób/km<sup>2</sup>). Najwyższa gęstość zaludnienia występowała w województwach: śląskim (350 osób/km<sup>2</sup>), małopolskim (226 osób/km<sup>2</sup>) i mazowieckim (155 osób/km<sup>2</sup>), a najniższa w województwach podlaskim i warmińsko-mazurskim (po 56 osób/km<sup>2</sup>).

#### Mapa 4. Gęstość zaludnienia według powiatów w 2023 r.

##### Stan w dniu 31 grudnia

Map 4. Population density by powiats in 2023

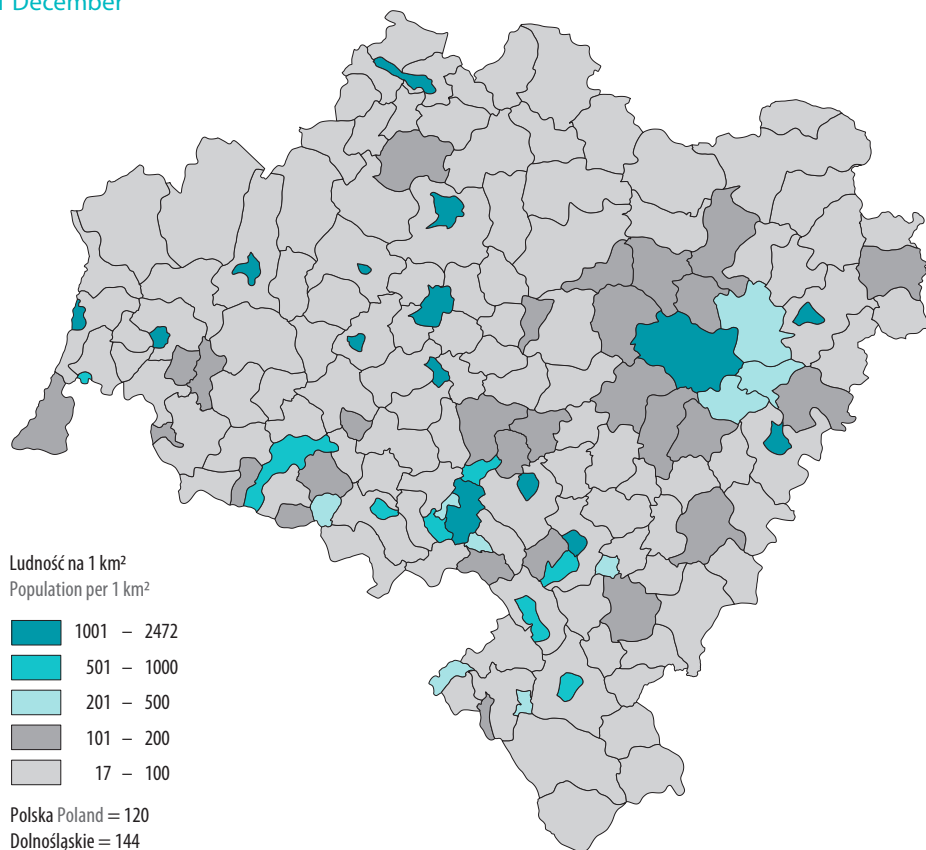
As of 31 December



Znaczne zróżnicowanie omawianego wskaźnika gęstości zaludnienia odnotowano także wśród powiatów i gmin. Wśród miast na prawach powiatu, gęstość wyniosła od 689 osób/km<sup>2</sup> w Jeleniej Górze do 2299 osób/km<sup>2</sup> we Wrocławiu. W pozostałych powiatach województwa dolnośląskiego gęstość wyniosła od 44 osób/km<sup>2</sup> w powiecie górowskim do 203 osób/km<sup>2</sup> w powiecie świdnickim. Najwyższą gęstość zaludnienia w gminach odnotowano w Chojnowie (2472 osoby/km<sup>2</sup>) i Świdnicy (2403 osoby/km<sup>2</sup>), a najniższą w Osiecznicy (17 osób/km<sup>2</sup>) oraz Gromadce (19 osób/km<sup>2</sup>).

**Mapa 5. Gęstość zaludnienia według gmin w 2023 r.  
Stan w dniu 31 grudnia**

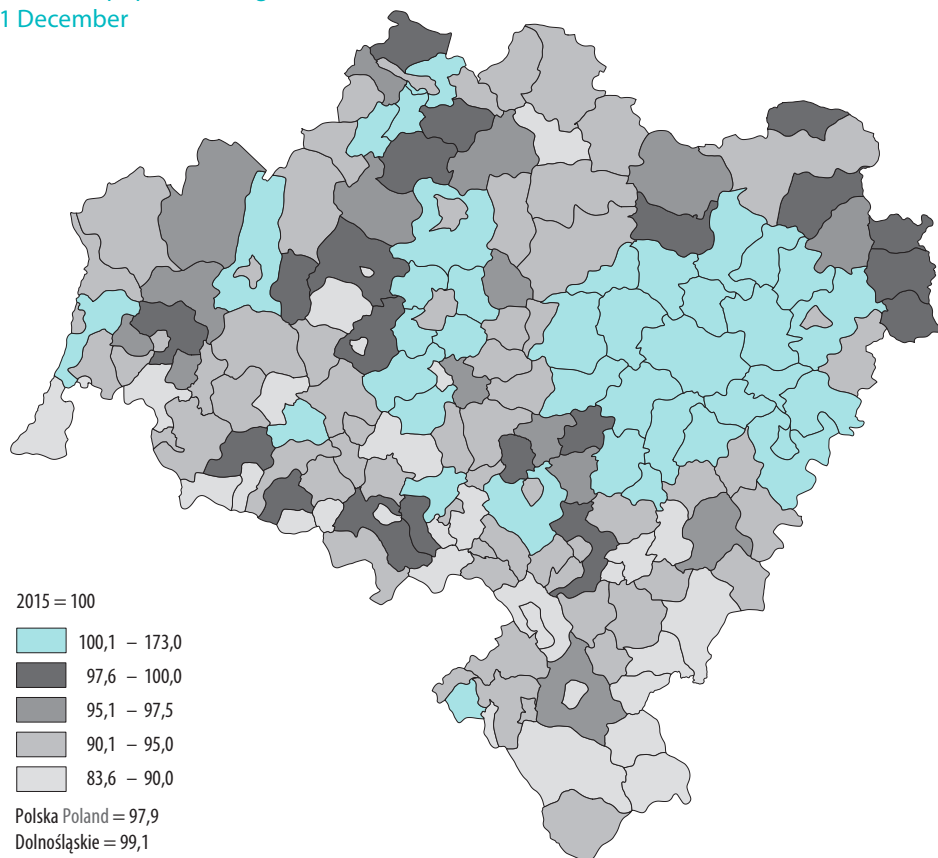
Map 5. Population density by gminas in 2023  
As of 31 December



Przyrost liczby ludności zarejestrowano na tych obszarach, gdzie łatwiej o pracę na miejscu lub w najbliższym dużym lub relatywnie dużym mieście. Największy przyrost ludności (w porównaniu do 2015 r.) wystąpił w gminach wiejskich lub miejsko-wiejskich skoncentrowanych wokół Wrocławia, Głogowa, Legnicy, Lubina i Polkowic, tj. w gminach: Czernica (o 73,0%), Długołęka (o 54,3%), Siechnice (o 52,4%), Miękinia (o 47,4%), Żórawina (o 35,4%), Kąty Wrocławskie (o 31,8%), Kobierzyce (o 30,9%), Oleśnica (gmina wiejska – 25,3%), Jerzmanowa (o 24,0%), Lubin (gmina wiejska, o 22,7%). Na 169 gmin województwa, przyrost liczby ludności wystąpił w 38 gminach, w tym tylko w 2 gminach o charakterze miejskim, tj. we Wrocławiu (o 6,0%) i w Oławie (o 1,8%).

**Mapa 6. Dynamika liczby ludności w gminach w 2023 r.  
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 6. Dynamics of the population in gminas in 2023  
As of 31 December



Z kolei największy ubytek miał miejsce w gminach położonych głównie w południowej części województwa, szczególnie w tych sąsiadujących z Czechami, tj.: Dusznikach-Zdroju (spadek o 16,4%), Karpaczu, Szklarskiej Porębie i Złotym Stoku (po 13,8%), i w Kowarach (o 13,7%).

## 1.4. Typologia demograficzna według Webba

### 1.4. Demographics typology according to Webb

Zróźnicowanie uwarunkowań społeczno-ekonomicznych jest głównym czynnikiem przemian demograficznych zwłaszcza w zakresie dynamiki zaludnienia krajów i regionów. W województwie dolnośląskim widoczna jest zmienność tej dynamiki. W celu uchwycenia podobieństw i różnic w strukturze przestrzennej zarówno pod względem statycznym, jak i dynamicznym w ruchu ludności posłużono się typologią Webba. Typologia ta określa związek pomiędzy ruchem naturalnym i migracyjnym. Jest jedną z najbardziej znanych metod pomiaru zależności między przyrostem (ubytkiem) naturalnym oraz dodatnim (ujemnym) saldem migracji, które z kolei warunkują określony typ przyrostu rzeczywistego ludności.

**Przyrost naturalny** ludności jest to różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

**Saldo migracji na pobyt stały** jest to różnica między liczbą osób, które przybyły na stałe do danej jednostki administracyjnej/kraju w danym okresie a liczbą osób, które wyjechały na stałe z danej jednostki administracyjnej/kraju w danym okresie.

**Przyrost rzeczywisty** ludności jest to suma przyrostu naturalnego ludności oraz salda migracji wewnętrznych i zagranicznych (stałych i czasowych). W przypadku ludności wg krajowej definicji zamieszkania uwzględniane są wyłącznie czasowe migracje wewnętrzne, w przypadku rezydentów – także zagraniczne migracje czasowe. W przypadku gmin uwzględnia się także saldo przesunięć ludności w wyniku zmian administracyjnych, oznacza to przyrost roczny, czyli wyrażoną w liczbach absolutnych różnicę między dwoma stanami ludności w danej gminie, tj. na początku i końcu badanego okresu.

W przekroju województw wzrost liczby ludności na przestrzeni roku miał miejsce w 2 województwach, w pomorskim (0,1%) i małopolskim (o 0,02%). W województwie mazowieckim spadek był mniejszy niż 0,01% (85 osób), a w pozostałych 13 województwach (w tym w dolnośląskim) odnotowano wyższe wartości ubytku ludności – największe w województwie świętokrzyskim (o 0,8%). Zmiana liczby ludności warunkowana była różnicą między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów (przyrost naturalny), a także migracją ludności na pobyt stały i czasowy.

**Tablica 3. Województwo dolnośląskie na tle kraju – przyrost/ubytek ludności, przyrost naturalny, saldo migracji na pobyt stały**

**Table 3. Dolnośląskie Voivodship on the background of the country – increase/decrease of population, natural increase, total net migration for permanent residence**

| Lata<br>Years | Przyrost (ubytek)<br>ludności<br>Increase (decrease)<br>of population |                   | Przyrost naturalny<br>Natural increase |                   | Saldo migracji<br>wewnętrznych<br>Total net internal migration |                   | Saldo migracji<br>zagranicznych<br>Total net international migration |                   |
|---------------|-----------------------------------------------------------------------|-------------------|----------------------------------------|-------------------|----------------------------------------------------------------|-------------------|----------------------------------------------------------------------|-------------------|
|               | Polska<br>Poland                                                      | Dolno-<br>śląskie | Polska<br>Poland                       | Dolno-<br>śląskie | Polska<br>Poland                                               | Dolno-<br>śląskie | Polska<br>Poland                                                     | Dolno-<br>śląskie |
| 2015          | -41363                                                                | -4250             | -25613                                 | -5282             | .                                                              | 2652              | .                                                                    | .                 |
| 2016          | -4247                                                                 | -497              | -5752                                  | -3114             | .                                                              | 2659              | 1505                                                                 | 150               |
| 2017          | 566                                                                   | -1163             | -870                                   | -3637             | .                                                              | 2595              | 1436                                                                 | 188               |
| 2018          | -22410                                                                | -1322             | -26022                                 | -5201             | .                                                              | 3200              | 3612                                                                 | 512               |
| 2019          | -28572                                                                | -1062             | -34754                                 | -5797             | .                                                              | 4215              | 6183                                                                 | 624               |
| 2020          | -294012                                                               | 8215              | -122046                                | -11868            | .                                                              | 3295              | 4483                                                                 | 549               |
| 2021          | -180860                                                               | -10641            | -188006                                | -15931            | .                                                              | 3305              | 3404                                                                 | 265               |
| 2022          | -141377                                                               | -9704             | -143316                                | -13358            | .                                                              | 3695              | 1939                                                                 | -106              |
| 2023          | -129819                                                               | -8762             | -136585                                | -12685            | .                                                              | 3617              | 6766                                                                 | 426               |

U w a g a. Różnice bilansowe spowodowane są:

- 1) uwzględnieniem w stanach ludności korekt wynikających z różnic między danymi spisów a bieżącymi bilansami ludności,
- 2) przeliczeniem danych wstecz w oparciu o wyniki spisów. Dotyczy lat: 2015-2019 – bilans w oparciu o wyniki NSP 2011 oraz od 2020 r. – bilans w oparciu o wyniki NSP 2021,
- 3) uwzględnieniem różnicy salda migracji osób meldujących się na pobyt czasowy ponad 3 miesiące.

N o t e. Balanced differences follow from:

- 1) taking into account differences between data of censuses and current estimate of population,
- 2) recalculation of data based on censuses results. This concerns years: 2015-2019 – balance method based on the results of the Population Census 2011 and since 2020 – balance method based on the results of the Population Census 2021,
- 3) net migration of persons registered for temporary stay above three months.

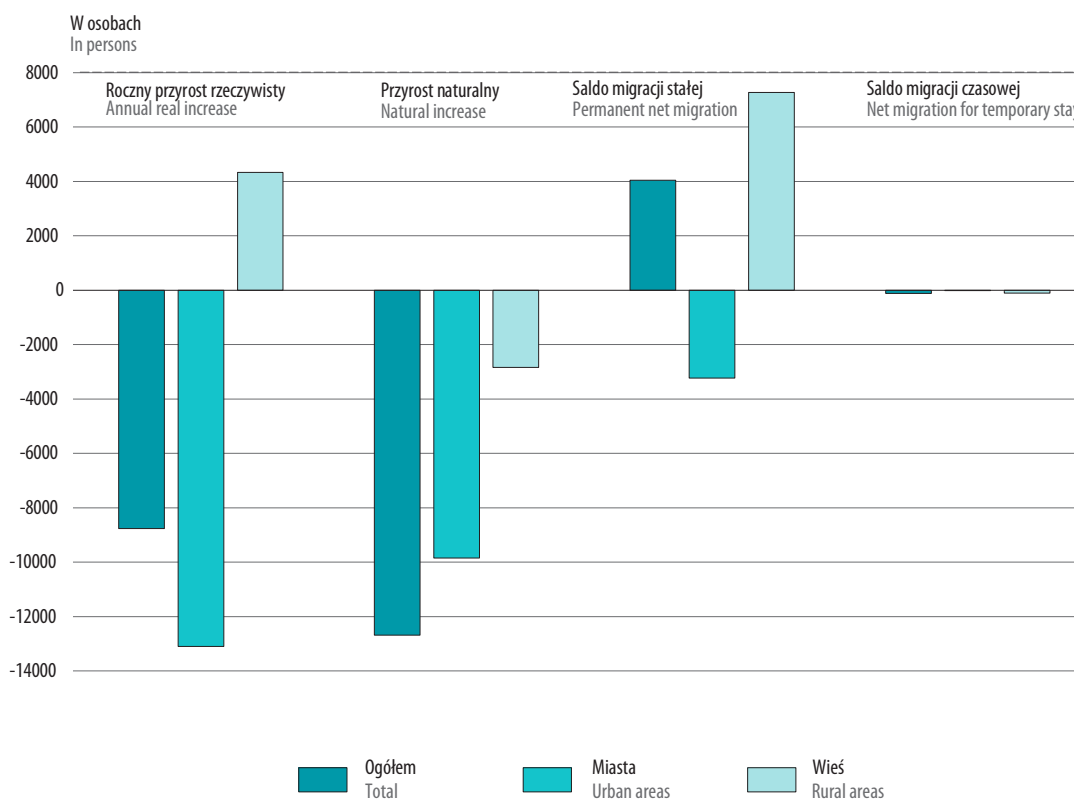
W skali kraju, najmniejszy ubytek naturalny wystąpił w województwach podlaskim i pomorskim (po minus 3,8 tys. osób), a największy w województwie śląskim (minus 24,1 tys. osób). Najmniejszy ubytek naturalny na 1000 ludności wystąpił w województwach: małopolskim (minus 1,30), pomorskim (minus 1,62) i wielkopolskim (minus 2,18), a największy w województwach: świętokrzyskim (minus 6,09), łódzkim (minus 5,90) oraz śląskim (minus 5,56).

W województwie dolnośląskim roczny przyrost rzeczywisty, na który złożyły się ujemne wartości przyrostu naturalnego oraz salda migracji czasowych i dodatnie saldo migracji stałej, wyniósł minus 8,8 tys. osób (kraj minus 129,8 tys. osób). Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, na wsi w województwie dolnośląskim odnotowano dodatni przyrost rzeczywisty, wynoszący 4,3 tys. osób (w kraju 8,9 tys.), a w miastach ujemny – 13,1 tys. osób (w kraju minus 138,8 tys. osób).

Dodatni współczynnik przyrostu rzeczywistego wystąpił jedynie w województwach pomorskim (plus 0,54‰) i małopolskim (0,18‰). W pozostałych województwach miało do czynienia z ujemnym współczynnikiem przyrostu rzeczywistego. Województwo dolnośląskie uplasowało się na 5. miejscu w Polsce (minus 3,04‰, przy średniej dla Polski wynoszącej minus 3,44‰). Najniższą wartość współczynnika odnotowano w województwach: świętokrzyskim (minus 8,24‰), lubelskim (minus 6,74‰) i łódzkim (minus 6,73‰).

### Wykres 1. Roczny przyrost rzeczywisty, przyrost naturalny i saldo migracji stałej według miejsca zamieszkania w 2023 r.

Chart 1. Annual real increase, natural increase and permanent net migration by place of residence in 2023



Wzorując się na typologii J.W. Webba jednostki przestrzenne można pogrupować pod względem ruchu rzeczywistego ludności. W ten sposób wyróżnia się następujące typy demograficzne:

1) **jednostki rozwojowe (aktywne)** – przyrost rzeczywisty dodatni (wzrost liczby ludności)<sup>1</sup> :

- typ A – dodatni przyrost naturalny przewyższa ujemne saldo migracji,
- typ B – dodatni przyrost naturalny jest wyższy od dodatniego salda migracji,
- typ C – dodatni przyrost naturalny jest niższy od dodatniego salda migracji,
- typ D – dodatnie saldo migracji z nadwyżką rekompensuje ujemny przyrost naturalny,

2) **jednostki regresyjne (nieaktywne)** – przyrost rzeczywisty ujemny (spadek liczby ludności):

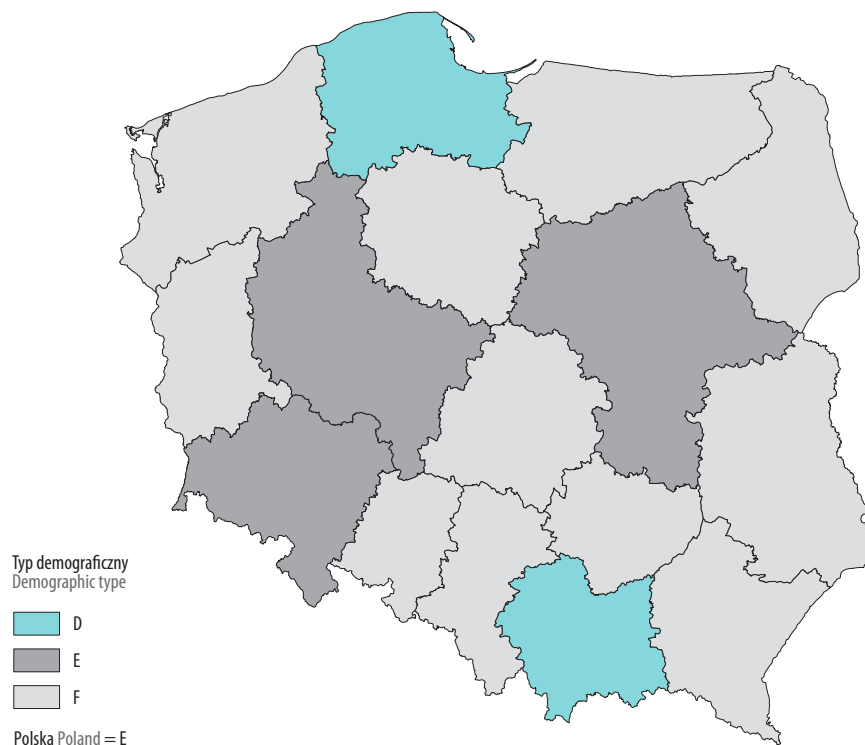
- typ E – ujemny przyrost naturalny nie jest rekompensowany przez dodatnie saldo migracji,
- typ F – ujemny przyrost naturalny z ujemnym, ale nie mniejszym (w wartości bezwzględnej) saldem migracji, co oznacza, że ubytek liczby ludności spowodowany był w większym stopniu ujemnym przyrostem naturalnym niż ujemnym saldem migracji,
- typ G – ujemny przyrost naturalny z ujemnym, ale nie większym (w wartości bezwzględnej) saldem migracji, co oznacza, że ubytek liczby ludności spowodowany był w większym stopniu ujemnym saldem migracji niż ujemnym przyrostem naturalnym,
- typ H – ujemne saldo migracji nie jest rekompensowane przez dodatni przyrost naturalny.

W niniejszym opracowaniu podstawę typologii demograficznej jednostek przestrzennych stanowiła obserwacja zależności między przyrostem naturalnym i saldem migracji, która pozwoliła na ocenę występowania w danym województwie, powiecie i gminie określonego typu przyrostu lub ubytku rzeczywistego ludności.

Podobnie jak w latach 2017-2022, zgodnie z klasyfikacją Webba, w 2023 r. województwo dolnośląskie znalazło się w grupie województw nieaktywnych demograficznie – regresyjny typ E (podobnie jak mazowieckie i wielkopolskie). Również Polska, podobnie jak w latach 2016 i 2018-2022, zakwalifikowana została jako nieaktywna demograficznie – typ E (w 2017 r. aktywna demograficznie typ D). Tylko województwa pomorskie i małopolskie klasyfikowały się jako jednostki rozwojowe – typ D. Pozostałych 11 województw znalazło się w grupie nieaktywnych – typ F.

<sup>1</sup> Por. Webb J. W., 1964. Ruch naturalny i migracyjny jako składnik przemian ludnościowych, PZLG, 1, s.134-138, a także Kosiński L., Geografia ludności, PWN, Warszawa, 1967 oraz Runge J., Metody badań w geografii społeczno-ekonomicznej – elementy metodologii, wybrane narzędzia badawcze, Uniwersytet Śląski, Katowice, 2006.

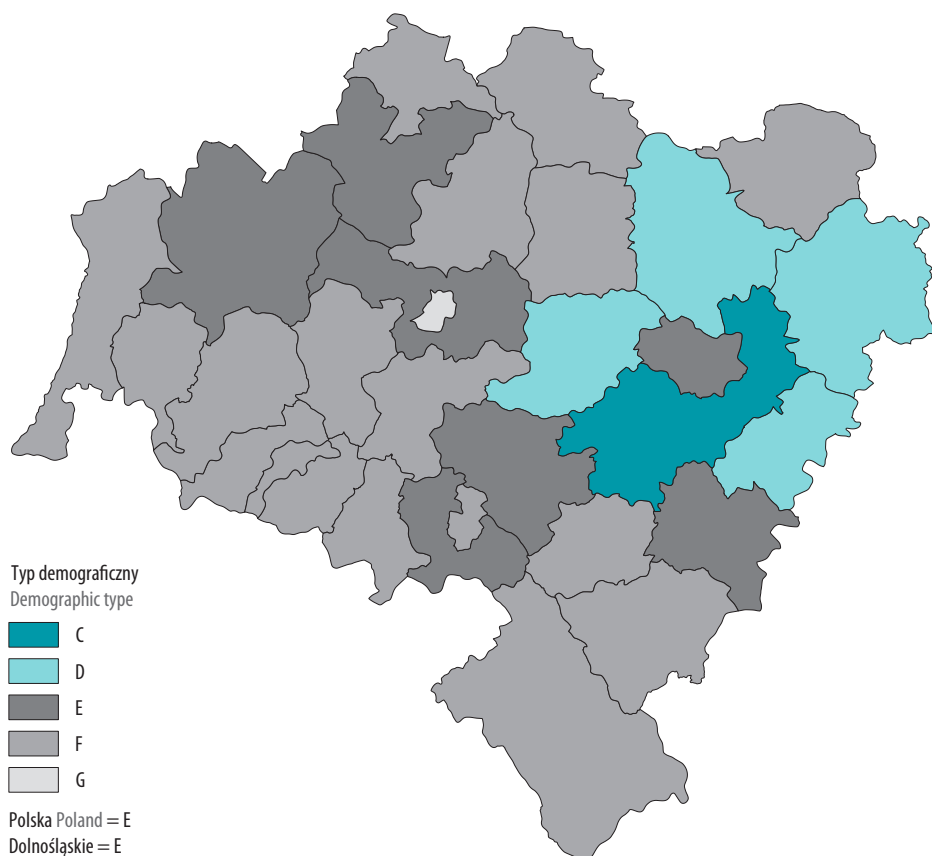
**Mapa 7. Typologia demograficzna województw według Webba w 2023 r.**  
 Map 7. Demographics typology of voivodships according to Webb in 2023



W 2023 r. spośród 30 powiatów województwa dolnośląskiego 5 zakwalifikowano do aktywnych demograficznie (podobnie jak w 2022 r.), czyli zaludniających się (typ C – powiat wrocławski, typ D – powiaty oleśnicki, oławski, średzki i trzebnicki). W 18 powiatach (o 1 mniej niż rok wcześniej) zaobserwowano zarówno ujemny przyrost naturalny, jak i ujemne saldo migracji. Poza Legnicą (typ G), we wszystkich pozostałych powiatach ubytek liczby ludności spowodowany był w większym stopniu ujemnym przyrostem naturalnym niż ujemnym saldem migracji – typ F.

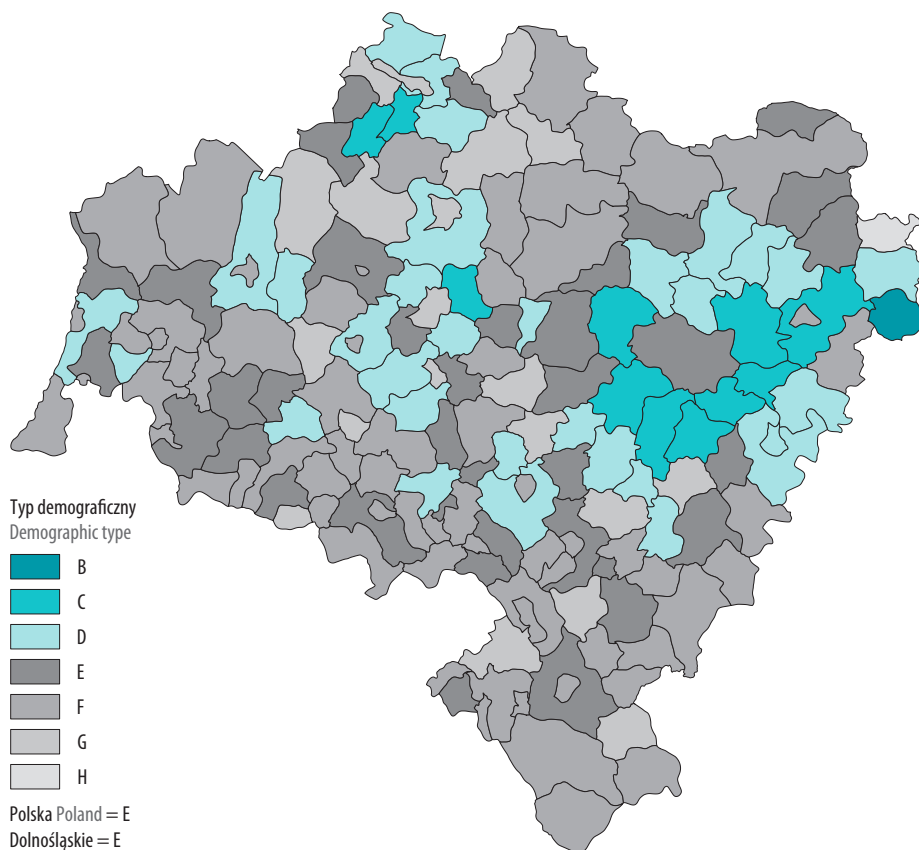
W 7 powiatach dodatnie saldo migracji nie rekompensowało ujemnego przyrostu naturalnego (typ E).

**Mapa 8. Typologia demograficzna powiatów według Webba w 2023 r.**  
 Map 8. Demographics typology of powiats according to Webb in 2023



W 2023 r. spośród 169 gmin (łącznie z miastami na prawach powiatu) województwa dolnośląskiego do aktywnych demograficznie, czyli zaludniających się, zakwalifikowano 43 gminy (o 9 więcej niż rok wcześniej). Dodatni przyrost naturalny wyższy od dodatniego salda migracji odnotowano w Dziadowej Kłodzie (typ B). Równoczesny dodatni przyrost naturalny i dodatnie saldo migracji (typ C, gdzie saldo migracji przewyższa przyrost naturalny) odnotowano w 11 gminach położonych głównie w okolicach Wrocławia. Dodatnie saldo migracji z nadwyżką rekompensujące ujemny przyrost naturalny (typ D) wystąpiło łącznie w 31 gminach. Należała do nich jedna gmina miejska, 6 gmin miejsko-wiejskich oraz 24 gminy wiejskie.

**Mapa 9. Typologia demograficzna gmin według Webba w 2023 r.**  
 Map 9. Demographics typology of gminas according to Webb in 2023



W badanym roku, do nieaktywnych demograficznie zaliczono 126 gmin (rok wcześniej 135). Ujemny przyrost naturalny, który nie jest rekompensowany przez dodatnie saldo migracji (typ E) odnotowano w 37 gminach. Natomiast ubytek liczby ludności, który spowodowany był w większym stopniu ujemnym przyrostem naturalnym niż ujemnym saldem migracji (typ F) stwierdzono w 68 gminach, a spowodowany w większym stopniu ujemnym saldem migracji niż ujemnym przyrostem naturalnym (typ G) w 20 gminach. W gminie Międzybórz ujemne saldo migracji nie było rekompensowane przez dodatni przyrost naturalny (typ H).

## Rozdział 2.

### Chapter 2.

## Struktura ludności województwa dolnośląskiego

### Structure of population in Dolnośląskie Voivodship

Zjawiska ludnościowe w ujęciu demograficznym cechuje swoisty biologiczno-społeczny charakter i uwarunkowania. Podstawowe z punktu widzenia reprodukcji ludności zdarzenia, takie jak urodzenia i zgony, należą do zdarzeń biologicznych. Z kolei mechanizm biologiczny jest istotą dwóch zasadniczych cech strukturalnych populacji, do których zalicza się płeć i wiek. Te dwie charakterystyki demograficzne populacji wywierają istotny wpływ na przebieg prawie wszystkich zjawisk ludnościowych. Jednakże ostatecznie zjawiska ludnościowe wynikają z zachowań ludzi nazywanych zachowaniami demograficznymi, takimi jak małżeństwa, rozwody, planowanie rodziny, prokreacja, zachowania związane ze zdrowotnością, migracje itp.

Zachowania demograficzne podlegają uwarunkowaniom społecznym, czego bezpośrednim przejawem jest wyraźne różnicowanie zjawisk ludnościowych ze względu na cechy społeczne populacji, np.: stan cywilny, charakter miejsca zamieszkania (np. miasto albo wieś), poziom wykształcenia, wyznanie, aktywność zawodowa i zawód, zamożność.

### 2.1. Struktura według płci

#### 2.1. Structure by sex

W 2023 r. województwo dolnośląskie plasowało się wraz z województwem śląskim na 3. miejscu pod względem wskaźnika feminizacji (108 kobiet na 100 mężczyzn, Polska – 107 kobiet) po województwach: łódzkim (110 kobiet na 100 mężczyzn) i mazowieckim (109 kobiet na 100 mężczyzn). Najniższy wskaźnik feminizacji wystąpił w województwach podkarpackim (104) oraz warmińsko-mazurskim (105).

**Tablica 4. Ludność według płci i miejsca zamieszkania**  
**Stan w dniu 31 grudnia**

Table 4. Population by sex and place of residence  
As of 31 December

| Lata<br>Years               | Ogółem<br>Grand<br>total | Męż-<br>czyźni<br>Males | Kobiety<br>Females | Miasta<br>Urban areas |                         |                    | Wieś<br>Rural areas      |                         |                    |
|-----------------------------|--------------------------|-------------------------|--------------------|-----------------------|-------------------------|--------------------|--------------------------|-------------------------|--------------------|
|                             |                          |                         |                    | razem<br>total        | męż-<br>czyźni<br>males | kobiety<br>females | ogółem<br>grand<br>total | męż-<br>czyźni<br>males | kobiety<br>females |
| w tysiącach<br>in thousands |                          |                         |                    |                       |                         |                    |                          |                         |                    |
| 2015                        | 2904,2                   | 1396,3                  | 1507,9             | 2009,0                | 950,3                   | 1058,7             | 895,3                    | 446,0                   | 449,2              |
| 2016                        | 2903,7                   | 1396,0                  | 1507,8             | 2002,1                | 946,7                   | 1055,4             | 901,6                    | 449,3                   | 452,3              |
| 2017                        | 2902,5                   | 1395,4                  | 1507,1             | 1996,4                | 943,8                   | 1052,5             | 906,2                    | 451,6                   | 454,6              |
| 2018                        | 2901,2                   | 1395,0                  | 1506,2             | 1990,5                | 940,9                   | 1049,6             | 910,7                    | 454,1                   | 456,6              |
| 2019                        | 2900,2                   | 1394,6                  | 1505,5             | 1984,0                | 937,8                   | 1046,2             | 916,1                    | 456,8                   | 459,3              |
| 2020                        | 2908,4                   | 1398,4                  | 1509,9             | 1974,7                | 933,1                   | 1041,6             | 933,7                    | 465,3                   | 468,4              |
| 2021                        | 2897,7                   | 1393,1                  | 1504,7             | 1964,4                | 928,0                   | 1036,4             | 933,3                    | 465,1                   | 468,3              |
| 2022                        | 2888,0                   | 1388,1                  | 1499,9             | 1950,5                | 921,1                   | 1029,4             | 937,5                    | 467,0                   | 470,5              |
| 2023                        | 2879,3                   | 1383,5                  | 1495,8             | 1939,5                | 915,4                   | 1024,1             | 939,8                    | 468,1                   | 471,7              |

**Tablica 4. Ludność według płci i miejsca zamieszkania (dok.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**

Table 4. Population by sex and place of residence (cont.)  
 As of 31 December

| Lata<br>Years             | Ogółem<br>Grand<br>total | Męż-<br>czyźni<br>Males | Kobiety<br>Females | Miasta<br>Urban areas |                         |                    | Wieś<br>Rural areas      |                         |                    |
|---------------------------|--------------------------|-------------------------|--------------------|-----------------------|-------------------------|--------------------|--------------------------|-------------------------|--------------------|
|                           |                          |                         |                    | razem<br>total        | męż-<br>czyźni<br>males | kobiety<br>females | ogółem<br>grand<br>total | męż-<br>czyźni<br>males | kobiety<br>females |
| w odsetkach<br>in percent |                          |                         |                    |                       |                         |                    |                          |                         |                    |
| 2015                      | 100,0                    | 48,1                    | 51,9               | 69,2                  | 47,3                    | 52,7               | 30,8                     | 49,8                    | 50,2               |
| 2016                      | 100,0                    | 48,1                    | 51,9               | 69,0                  | 47,3                    | 52,7               | 31,0                     | 49,8                    | 50,2               |
| 2017                      | 100,0                    | 48,1                    | 51,9               | 68,8                  | 47,3                    | 52,7               | 31,2                     | 49,8                    | 50,2               |
| 2018                      | 100,0                    | 48,1                    | 51,9               | 68,6                  | 47,3                    | 52,7               | 31,4                     | 49,9                    | 50,1               |
| 2019                      | 100,0                    | 48,1                    | 51,9               | 68,4                  | 47,3                    | 52,7               | 31,6                     | 49,9                    | 50,1               |
| 2020                      | 100,0                    | 48,1                    | 51,9               | 67,9                  | 47,3                    | 52,7               | 32,1                     | 49,8                    | 50,2               |
| 2021                      | 100,0                    | 48,1                    | 51,9               | 67,8                  | 47,2                    | 52,8               | 32,2                     | 49,8                    | 50,2               |
| 2022                      | 100,0                    | 48,1                    | 51,9               | 67,5                  | 47,2                    | 52,8               | 32,5                     | 49,8                    | 50,2               |
| 2023                      | 100,0                    | 48,1                    | 51,9               | 67,4                  | 47,2                    | 52,8               | 32,6                     | 49,8                    | 50,2               |

W 2023 r., podobnie jak w latach poprzednich, ponad połowę ludności województwa dolnośląskiego, tj. 51,9%, stanowiły kobiety. Kobiety miały nieznacznie większy udział w strukturze płciowej mieszkańców miast (52,8%) niż wsi (50,2%).

**Współczynnik feminizacji** jest to relacja liczby kobiet do liczby mężczyzn na danym obszarze, pomnożona przez 100. Wskazuje ile kobiet przypada na 100 mężczyzn.

**Współczynnik maskulinizacji** jest to relacja liczby mężczyzn do liczby kobiet na danym obszarze, pomnożona przez 100. Wskazuje ilu mężczyzn przypada na 100 kobiet.

Przewaga liczebna kobiet była większa w miastach niż na wsi. W miastach województwa dolnośląskiego przypadało 112 kobiet na 100 mężczyzn, a na wsi 101 kobiet na 100 mężczyzn (w Polsce w miastach i na wsi identyczny wskaźnik).

W 2023 r. we wszystkich powiatach wystąpiła przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn. Najwyższą dysproporcję płci, przewyższającą średnią w województwie, zaobserwowano w miastach na prawach powiatu: Jeleniej Górze, gdzie współczynnik feminizacji wynosił – 116, Wrocławiu i Wałbrzychu – 113, Legnicy – 112 oraz w powiecie dzierżoniowskim – 111. Najniższy współczynnik feminizacji odnotowano w powiecie górowskim oraz średzkim – 102.

W przekroju gminnym, największą przewagę kobiet nad mężczyznami zaobserwowano – podobnie jak rok wcześniej – w gminach miejskich: Polanicy-Zdroju – 122, Karpaczu – 117 oraz w Dusznikach-Zdroju i Jeleniej Górze – 116. Z kolei w 28 gminach (33 w 2022 r.) województwa dolnośląskiego (24 wiejskich i 4 miejsko-wiejskich) odnotowano przewagę liczby mężczyzn nad liczbą kobiet. W gminie Pęcław wskaźnik maskulinizacji wynosił 104. Kolejne gminy, w których przeważali mężczyźni to: Ciepłowody, Grębocice, Kondratowice, Oleśnica (gmina wiejska), Niechlów i Wądroże Wielkie – po 103.

**Tablica 5. Współczynnik feminizacji według grup wieku w 2023 r.  
Stan w dniu 31 grudnia**

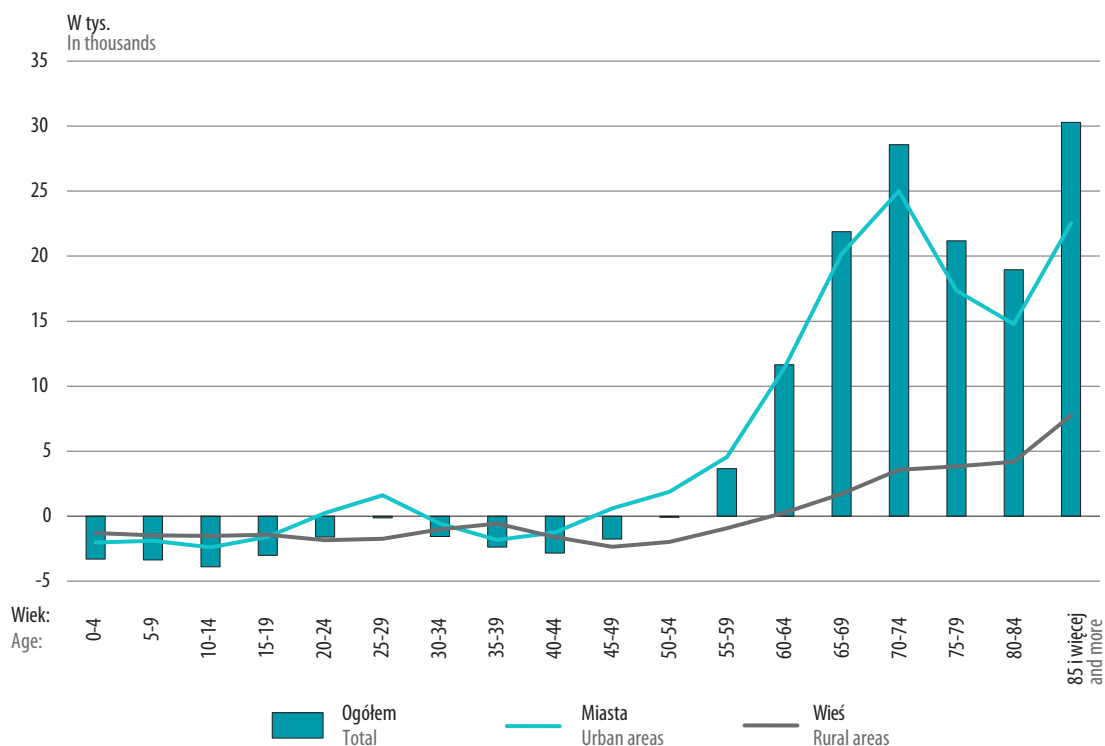
**Table 5. Rate of feminization by age group in 2023  
As of 31 December**

| Wyszczególnienie<br>Specification | Ogółem<br>Total | Miasta<br>Urban areas | Wieś<br>Rural areas |
|-----------------------------------|-----------------|-----------------------|---------------------|
| <b>Ogółem<br/>Total</b>           | <b>108</b>      | <b>112</b>            | <b>101</b>          |
| 0 – 4 lata<br>years               | 95              | 95                    | 94                  |
| 5 – 9                             | 95              | 96                    | 95                  |
| 10 – 14                           | 95              | 95                    | 95                  |
| 15 – 19                           | 96              | 96                    | 95                  |
| 20 – 24                           | 97              | 101                   | 92                  |
| 25 – 29                           | 100             | 103                   | 93                  |
| 30 – 34                           | 98              | 99                    | 97                  |
| 35 – 39                           | 98              | 98                    | 99                  |
| 40 – 44                           | 98              | 99                    | 96                  |
| 45 – 49                           | 98              | 101                   | 94                  |
| 50 – 54                           | 100             | 103                   | 94                  |
| 55 – 59                           | 105             | 109                   | 97                  |
| 60 – 64                           | 114             | 121                   | 101                 |
| 65 – 69                           | 124             | 133                   | 106                 |
| 70 – 74                           | 138             | 147                   | 116                 |
| 75 – 79                           | 152             | 157                   | 137                 |
| 80 – 84                           | 202             | 202                   | 201                 |
| 85 lat i więcej<br>and more       | 282             | 270                   | 328                 |

Największa przewaga liczebna mężczyzn w stosunku do kobiet występowała w najmłodszych grupach wiekowych. Wpływ na to miała niezmienna wśród noworodków nadwyżka chłopców na dziewczynkami. W pięcioletnich przedziałach wieku: 0-4 lata, 5-9 lat i 10-14 lat na 100 chłopców przypadało 95 dziewcząt.

**Wykres 2. Różnica między liczbą kobiet i mężczyzn według grup wieku w 2023 r.  
Stan w dniu 31 grudnia**

**Chart 2. Difference between number of females and number of males by age group in 2023  
As of 31 December**



Liczba kobiet zaczynała przeważać nad liczbą mężczyzn powyżej 50 roku życia. Sytuacja kształtowała się podobnie w skali całego kraju. Konsekwencją zjawiska nadumieralności mężczyzn w starszych grupach wiekowych i krótszego przeciętnego dalszego trwania życia u mężczyzn niż u kobiet, są coraz to wyższe współczynniki feminizacji. Im starsza grupa wiekowa, tym większa przewaga kobiet. Szczególnie znacząca przewaga kobiet wystąpiła w populacji osób w wieku powyżej 60 lat – na 100 mężczyzn przypadało 141 kobiet, powyżej 70 lat – 166, a powyżej 80 lat 240 kobiet na 100 mężczyzn. W województwie dolnośląskim struktura ludności według płci w poszczególnych grupach wiekowych kształtowała się odmiennie w miastach i na wsi.

W województwie dolnośląskim liczba mężczyzn przeważała nad liczbą kobiet do grupy wiekowej 50-54 lata, w miastach do grupy 40-44 lata (z wyjątkiem grup 20-24 i 25-29 lat), a na wsi do grupy 55-59 lata.

## 2.2. Struktura według ekonomicznych grup wieku

### 2.2. Structure by economic age groups

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku jest podstawą do podejmowania niektórych społecznych i ekonomicznych decyzji oraz działań służących wzmocnieniu potencjału demograficznego i jakości kapitału społecznego. Informacje te są wykorzystywane między innymi do prognozowania liczby miejsc pracy, miejsc w szkołach, w przedszkolach, jak również do określenia potrzeb mieszkaniowych dla przyszłych małżeństw.

**Mediana wieku (wiek środkowy) ludności** wskazuje przeciętny wiek osób w danej zbiorowości (np. zamieszkującej określone terytorium). Wartość mediany wyznacza granicę wieku, którą połowa osób w danej zbiorowości już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

W strukturach ludności według ekonomicznych grup wieku widoczny jest postępujący z roku na rok powolny proces starzenia się populacji województwa dolnośląskiego. Na koniec 2023 r. mediana wieku w naszym regionie wynosiła 43,2 roku, w tym dla mężczyzn 41,7, dla kobiet 44,7 (w kraju – 42,8 roku, mężczyźni 41,2, kobiety 44,4). Najwyższa mediana wieku była w województwach: świętokrzyskim (44,8) oraz opolskim i łódzkim, a najniższa w województwach: pomorskim i małopolskim (41,2), wielkopolskim (41,6) oraz mazowieckim (41,7).

**Tablica 6. Mediana wieku według płci i miejsca zamieszkania  
Stan w dniu 31 grudnia**

**Table 6. Median of age by sex and place of residence  
As of 31 December**

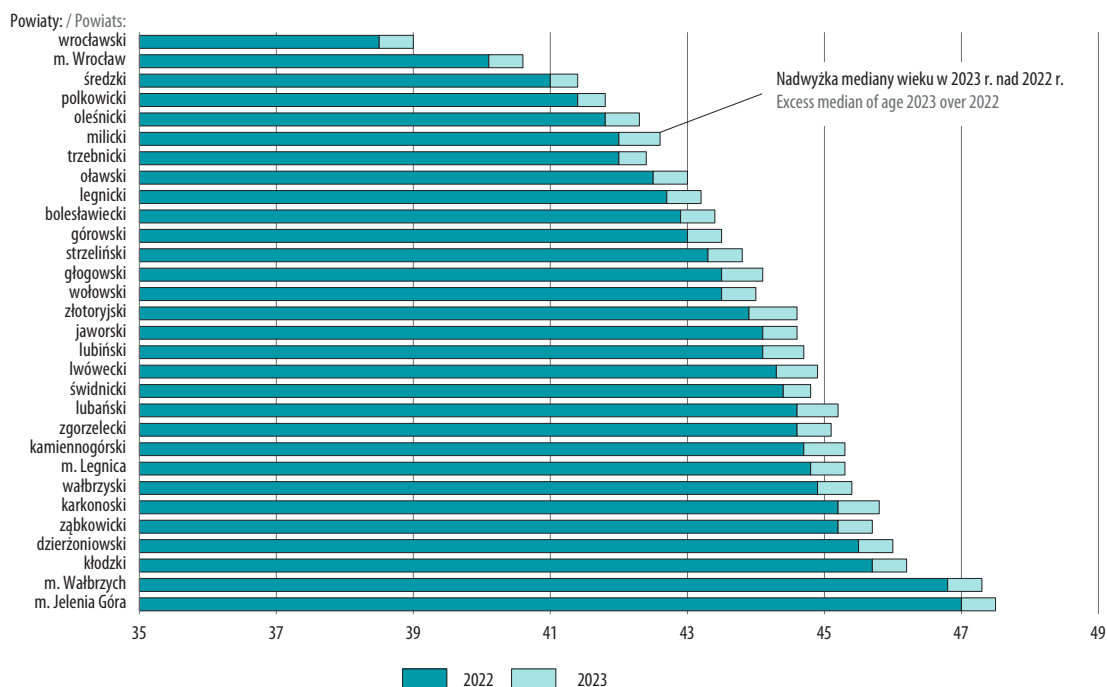
| Wyszczególnienie<br>Specification | 2015        | 2016        | 2017        | 2018        | 2019        | 2020        | 2021        | 2022        | 2023        |
|-----------------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| <b>Ogółem</b><br><b>Total</b>     | <b>40,6</b> | <b>40,9</b> | <b>41,3</b> | <b>41,6</b> | <b>42,0</b> | <b>42,0</b> | <b>42,3</b> | <b>42,7</b> | <b>43,2</b> |
| mężczyźni<br>males                | 38,9        | 39,3        | 39,7        | 40,0        | 40,4        | 40,4        | 40,8        | 41,2        | 41,7        |
| kobiety<br>females                | 42,4        | 42,8        | 43,0        | 43,4        | 43,7        | 43,6        | 43,9        | 44,3        | 44,7        |
| Miasta<br>Urban areas             | 41,5        | 41,9        | 42,2        | 42,5        | 42,9        | 42,7        | 43,0        | 43,4        | 43,9        |
| mężczyźni<br>males                | 39,4        | 39,8        | 40,2        | 40,6        | 40,9        | 40,8        | 41,1        | 41,5        | 42,0        |
| kobiety<br>females                | 43,9        | 44,2        | 44,4        | 44,7        | 45,0        | 44,8        | 45,1        | 45,5        | 45,9        |
| Wieś<br>Rural areas               | 38,6        | 39,0        | 39,4        | 39,7        | 40,1        | 40,5        | 40,8        | 41,2        | 41,7        |
| mężczyźni<br>males                | 37,7        | 38,1        | 38,5        | 38,8        | 39,2        | 39,7        | 40,0        | 40,4        | 40,9        |
| kobiety<br>females                | 39,6        | 39,9        | 40,3        | 40,7        | 41,0        | 41,3        | 41,6        | 42,0        | 42,5        |

Przeciętnie ludność w miastach województwa była starsza o 2,2 roku od ludności mieszkającej na wsi. Średni wiek mieszkańca miast wynosił 43,9 roku (kraj – 43,8 roku). W województwie, statystyczny mężczyzna był młodszy od kobiety o 3,0 lata, w miastach o 3,9, a na wsi o 1,6 (w kraju odpowiednio o 3,2, 3,9 i 2,1 roku).

Statystycznie najmłodsi mieszkańcy województwa dolnośląskiego byli zameldowani w powiecie wrocławskim (39,0 lat), a najstarsi w Jeleniej Górze (47,5 roku). Zaobserwowane dysproporcje w poziomie mediany zależą od urodzeń, zgonów i ruchów migracyjnych występujących w poszczególnych jednostkach.

**Wykres 3. Mediana wieku ludności według powiatów<sup>a</sup>**  
**Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 3. Median of age of population by powiats<sup>a</sup>  
 As of 31 December



a Powiaty uporządkowano od najniższej wartości mediany w 2023 r. do najwyższej. Wykres został sporządzony z wykorzystaniem dokładniejszych danych – bez zaokrągleń.

a Powiats have been ordered from the lowest value of median in 2023 to the highest. The chart has been made using more accurate data, i.e. without rounding.

W niniejszym opracowaniu wyróżniono trzy podstawowe, ekonomiczne grupy wiekowe:

- 0-17 lat – wiek przedprodukcyjny,
- wiek zdolności do pracy, tj. 18-64 lata – wiek produkcyjny mężczyzn, 18-59 lat – wiek produkcyjny kobiet,
- wiek, w którym osoby zazwyczaj kończą pracę zawodową, tj. 65 lat i więcej – wiek poprodukcyjny mężczyzn, 60 lat i więcej – wiek poprodukcyjny kobiet.

**Tablica 7. Ludność według ekonomicznych grup wieku w województwie dolnośląskim na tle kraju  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 7. Population of Dolnośląskie Voivodship by economic age groups on the background of the country  
As of 31 December

| Lata<br>Years                                  | Polska<br>Poland                                 |                                      |                                                | Dolnośląskie                                     |                                      |                                                |
|------------------------------------------------|--------------------------------------------------|--------------------------------------|------------------------------------------------|--------------------------------------------------|--------------------------------------|------------------------------------------------|
|                                                | wiek przed-<br>produkcyjny<br>pre-working<br>age | wiek produk-<br>cyjny<br>working age | wiek popro-<br>dukcyjny<br>post-working<br>age | wiek przed-<br>produkcyjny<br>pre-working<br>age | wiek produk-<br>cyjny<br>working age | wiek popro-<br>dukcyjny<br>post-working<br>age |
| w tysiącach<br>in thousands                    |                                                  |                                      |                                                |                                                  |                                      |                                                |
| 2015                                           | 6901,8                                           | 24002,2                              | 7533,3                                         | 486,5                                            | 1823,5                               | 594,2                                          |
| 2016                                           | 6895,9                                           | 23767,6                              | 7769,5                                         | 487,6                                            | 1800,3                               | 615,8                                          |
| 2017                                           | 6920,7                                           | 23517,6                              | 7995,3                                         | 490,6                                            | 1776,1                               | 635,9                                          |
| 2018                                           | 6935,5                                           | 23269,7                              | 8205,9                                         | 493,6                                            | 1753,2                               | 654,4                                          |
| 2019                                           | 6948,7                                           | 23025,9                              | 8407,9                                         | 496,1                                            | 1733,2                               | 670,9                                          |
| 2020                                           | 6997,5                                           | 22631,3                              | 8459,7                                         | 499,2                                            | 1734,1                               | 675,1                                          |
| 2021                                           | 6992,6                                           | 22385,4                              | 8529,7                                         | 501,9                                            | 1714,4                               | 681,4                                          |
| 2022                                           | 6950,8                                           | 22169,3                              | 8646,2                                         | 501,3                                            | 1697,5                               | 689,2                                          |
| 2023                                           | 6864,9                                           | 21985,5                              | 8786,2                                         | 496,2                                            | 1683,8                               | 699,3                                          |
| w % ogółu ludności<br>in % of total population |                                                  |                                      |                                                |                                                  |                                      |                                                |
| 2015                                           | 18,0                                             | 62,4                                 | 19,6                                           | 16,8                                             | 62,8                                 | 20,5                                           |
| 2016                                           | 17,9                                             | 61,8                                 | 20,2                                           | 16,8                                             | 62,0                                 | 21,2                                           |
| 2017                                           | 18,0                                             | 61,2                                 | 20,8                                           | 16,9                                             | 61,2                                 | 21,9                                           |
| 2018                                           | 18,1                                             | 60,6                                 | 21,4                                           | 17,0                                             | 60,4                                 | 22,6                                           |
| 2019                                           | 18,1                                             | 60,0                                 | 21,9                                           | 17,1                                             | 59,8                                 | 23,1                                           |
| 2020                                           | 18,4                                             | 59,4                                 | 22,2                                           | 17,2                                             | 59,6                                 | 23,2                                           |
| 2021                                           | 18,4                                             | 59,1                                 | 22,5                                           | 17,3                                             | 59,2                                 | 23,5                                           |
| 2022                                           | 18,4                                             | 58,7                                 | 22,9                                           | 17,3                                             | 58,8                                 | 23,9                                           |
| 2023                                           | 18,2                                             | 58,4                                 | 23,3                                           | 17,2                                             | 58,5                                 | 24,3                                           |
| 2015=100                                       |                                                  |                                      |                                                |                                                  |                                      |                                                |
| 2015                                           | 100,0                                            | 100,0                                | 100,0                                          | 100,0                                            | 100,0                                | 100,0                                          |
| 2016                                           | 99,9                                             | 99,0                                 | 103,1                                          | 100,2                                            | 98,7                                 | 103,6                                          |
| 2017                                           | 100,3                                            | 98,0                                 | 106,1                                          | 100,8                                            | 97,4                                 | 107,0                                          |
| 2018                                           | 100,5                                            | 96,9                                 | 108,9                                          | 101,5                                            | 96,1                                 | 110,1                                          |
| 2019                                           | 100,7                                            | 95,9                                 | 111,6                                          | 102,0                                            | 95,0                                 | 112,9                                          |
| 2020                                           | 101,4                                            | 94,3                                 | 112,3                                          | 102,6                                            | 95,1                                 | 113,6                                          |
| 2021                                           | 101,3                                            | 93,3                                 | 113,2                                          | 103,2                                            | 94,0                                 | 114,7                                          |
| 2022                                           | 100,7                                            | 92,4                                 | 114,8                                          | 103,0                                            | 93,1                                 | 116,0                                          |
| 2023                                           | 99,5                                             | 91,6                                 | 116,6                                          | 102,0                                            | 92,3                                 | 117,7                                          |

Zbiorowość osób w **wieku przedprodukcyjnym**, czyli tzw. potencjalne zasoby pracy w przyszłości, liczyła w województwie dolnośląskim w 2023 r. 496,2 tys. osób i stanowiła 17,2% ogółu ludności regionu i w porównaniu z ubiegłym rokiem spada o 0,1 p.proc. Jest to jeden z najniższych udziałów notowanych wśród

województw w Polsce (12. miejsce w Polsce, przy najniższych wartościach w województwach opolskim – 16,5% i świętokrzyskim – 16,7%). W kraju udział ten wynosił 18,2%. Najwyższy odsetek odnotowano w województwach: pomorskim – 19,6%, wielkopolskim – 19,4% i mazowieckim – 19,3%.

W 2023 r. w miastach województwa dolnośląskiego odsetek dzieci i młodzieży w wieku 0-17 lat w ogólnej liczbie mieszkańców nadal przyjmował niższe wartości niż na wsi i wyniósł 15,8% (w 2022 r. – 15,9%, w 2015 r. – 15,7%), podczas gdy na wsi – 20,1% (w 2022 r. – 20,3%, w 2015 r. – 19,0%).

Biorąc pod uwagę płeć, udział mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mężczyzn był większy od udziału kobiet w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie kobiet o 2,2 p.proc. i wyniósł 18,4%.

Wśród powiatów o najwyższym udziale osób w wieku 17 lat i mniej w ogólnej liczbie ludności można wymienić powiaty: wrocławski (24,6%), średzki (20,5%), polkowicki (19,8%), milicki i trzebnicki (po 19,4%), które w większości są zlokalizowane w zasięgu oddziaływania Wrocławia. Natomiast najniższy poziom tego wskaźnika widoczny był w: Wałbrzychu (14,1%), Jeleniej Górze (14,2%) i powiatach kamiennogórskim oraz kłodzkim (po 15,4%).

Województwo dolnośląskie było 13. regionalną jednostką samorządu terytorialnego pod względem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym (29,5 osoby), przed województwami opolskim (28,1 osoby), świętokrzyskim (29,1) i zachodniopomorskim (29,4). Najwięcej osób w wieku przedprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym zamieszkuje województwa: pomorskie (33,3 osoby), wielkopolskie (33,0) i mazowieckie (32,9).

W strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku szczególne znaczenie dla rynku pracy ma grupa ludności **w wieku produkcyjnym**, ponieważ tworzy tzw. potencjalne zasoby ludności zdolnej do pracy oraz grupa ludności w wieku przedprodukcyjnym, charakteryzująca przyszłościowy potencjał demograficzny – źródło potencjalnych, przyszłych zasobów pracy.

W województwie dolnośląskim w końcu 2023 r. zbiorowość osób w wieku produkcyjnym liczyła 1683,8 tys. osób, stanowiąc w województwie 58,5% ogółu ludności, spadek o 0,3 p.proc. w porównaniu do 2022 r. i o 4,3 p.proc. w porównaniu do 2015 r. (w Polsce odpowiednio 58,4% w 2023 r., 58,7% w 2022 r. i 62,4% w 2015 r.). Udział odnotowany w województwie był 8. wartością w kraju (wraz z województwem podlaskim) przy najwyższych udziałach w województwach: małopolskim (59,4%), podkarpackim (59,2%) i opolskim (59,0%), a najniższych w łódzkim (57,0%), świętokrzyskim (57,2%) i lubelskim (57,8%).

W miastach potencjalne zasoby ludności zdolnej do pracy obejmowały 1122,5 tys. osób, stanowiąc 57,9% ogółu ludności mieszkającej w miastach, co oznaczało spadek o 0,2 p.proc. w porównaniu do 2022 r. i o 4,1 p.proc. w porównaniu do 2015 r., a na wsi – 561,3 tys. osób, tj. 59,7% ludności wiejskiej (odpowiednio spadek o 0,3 p.proc. i o 4,9 p.proc.).

**Wiek mobilny** to grupa wieku produkcyjnego obejmująca ludność w wieku 18-44 lata.

**Wiek niemobilny** to grupa wieku produkcyjnego obejmująca ludność w wieku: mężczyźni – 45-64 lata, kobiety – 45-59 lat.

Ważnym wskaźnikiem używanym w analizach opisujących podażową stronę rynku pracy jest odsetek osób w wieku mobilnym w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym. Zbiorowość osób w wieku mobilnym, niezależnie od płci, obejmuje osoby, co do których przyjmuje się, że są w największym stopniu zdolne przystosować się do zmiennych warunków zapotrzebowania na siłę roboczą, są gotowe do zmiany stanowiska, miejsca pracy, miejsca zamieszkania, ewentualnego przekwalifikowania się.

Na koniec grudnia 2023 r. na obszarze województwa dolnośląskiego mieszkało 1034,8 tys. osób w wieku mobilnym. W ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym osoby w wieku mobilnym stanowiły 61,5%, przy przeciętnej w kraju wynoszącej 60,6% (w 2015 r. – 62,9%, a w skali całego kraju 63,1%). Na 100 osób w wieku mobilnym przypadały 63 osoby w wieku produkcyjnym niemobilnym (przeciętnie w kraju 65 osób), podczas gdy w 2015 r. – 59 osób w wieku niemobilnym (przeciętnie w kraju 58).

W województwie dolnośląskim, podobnie jak w skali całego kraju, konsekwencją przemian demograficznych mających miejsce w ostatnich dziesięcioleciach, są również stopniowe przesunięcia w strukturze

ludności według ekonomicznych grup wieku. Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r. zbiorowość osób **w wieku poprodukcyjnym** liczyła w województwie dolnośląskim 699,3 tys. osób. Postępuje m.in. stopniowy wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, w porównaniu do stanu na koniec 2022 r. ta grupa ludności uległa zwiększeniu o 10,1 tys. osób, tj. o 1,5% (w kraju wzrost o 1,6%), a w porównaniu do 2015 r. – o 105,1 tys., tj. o 17,7% (w kraju wzrost o 16,6%).

Począwszy od 2011 r. w ogólnej liczbie ludności utrzymuje się nadwyżka liczebna osób w wieku poprodukcyjnym nad liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym. O nasilającym się procesie starzenia się ludności świadczy stopniowe zwiększanie się udziału osób w wieku poprodukcyjnym oraz stagnacja udziału roczników w wieku przedprodukcyjnym. Jest to sytuacja szczególnie niekorzystna dla stanu i struktury zasobów ludnościowych.

Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wynosił 24,3% w województwie (wobec 23,9% w 2022 r. i 20,5% w 2015 r.), plasując dolnośląskie na 7. miejscu w kraju. Najniższy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, wystąpił w województwach: małopolskim (21,4%), pomorskim (21,6%) i wielkopolskim (21,8%), a najwyższy w województwie świętokrzyskim (26,1%) i łódzkim (25,9%, w kraju na poziomie 23,3%).

Podobnie jak w kraju i zdecydowanej większości województw, również w województwie dolnośląskim, odsetek osób w miastach w wieku poprodukcyjnym był w końcu 2023 r. wyższy niż na wsi i wyniósł 26,3% (wobec 25,4% w kraju), a na wsi 20,2% (wobec 20,3% w kraju).

W porównaniu do sytuacji sprzed roku w miastach województwa dolnośląskiego przybyło 5,2 tys. osób w wieku poprodukcyjnym, tj. wzrost o 1,0% (przy spadku ogólnej liczby ludności miejskiej w województwie o 0,6%), a w porównaniu do 2015 r. przybyło 62,2 tys. osób, tj. wzrost o 13,9 % (przy spadku ogólnej liczby ludności miejskiej w tym okresie o 3,5%).

W skali roku na wsi liczba osób w wieku poprodukcyjnym uległa zwiększeniu o 4,9 tys., tj. o 2,6% (wobec wzrostu ogólnej liczby ludności wiejskiej o 0,2%), a w porównaniu do 2015 r. – przybyło 43,0 tys. osób, tj. wzrost o 29,3% (wobec znacznie mniejszego zwiększenia ogólnej liczby ludności wiejskiej w tym okresie, tj. o 5,0%).

Według stanu ludności na 31 grudnia 2023 r. liczba osób w wieku poprodukcyjnym była na wsi większa niż osób w wieku przedprodukcyjnym (o 0,8 tys. osób, tj. o 0,4%). W miastach różnica była zdecydowanie większa, gdzie mniej było dzieci i młodzieży do 18 lat niż osób w wieku poprodukcyjnym o 202,3 tys. osób, tj. o 39,7%.

Biorąc pod uwagę płeć, udział mężczyzn w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mężczyzn był mniejszy od udziału kobiet w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie kobiet o 13,1 p.proc. i wynosił 17,5% (w 2022 r., 16,9% przy 30,3% udziale dla kobiet).

Wśród powiatów najwyższy udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności odnotowano w: Jeleniej Górze (30,9%), Wałbrzychu (30,4%), powiatach kłodzkim (27,9%) i dzierzoniowskim (27,7%) natomiast najniższy w powiatach: wrocławskim (15,5%), średzkim (19,9%) i polkowickim (21,0%).

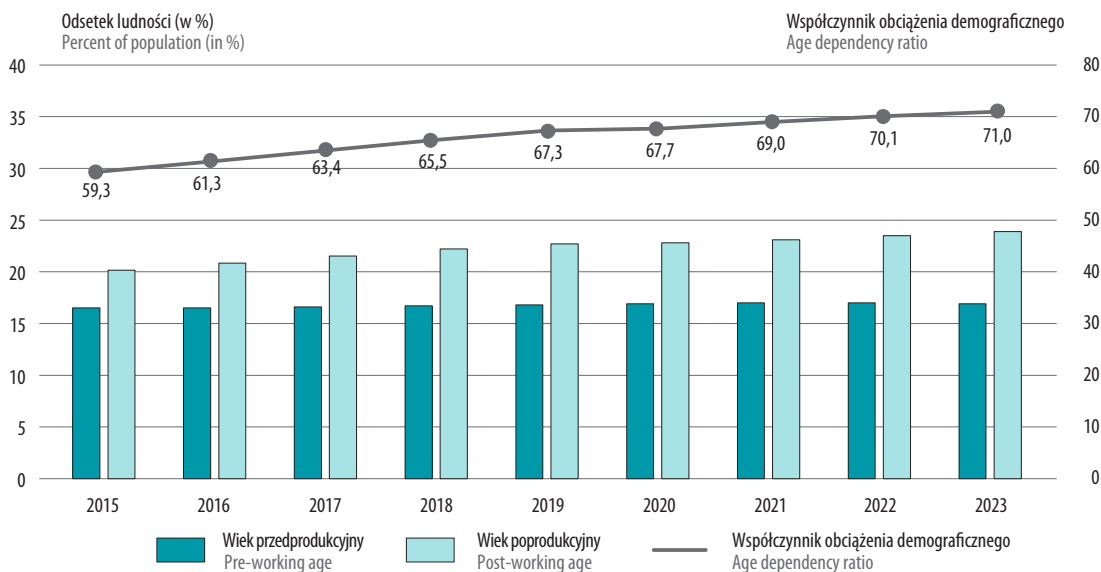
Następstwem postępującego procesu starzenia się społeczeństwa było stopniowe zmniejszanie się oraz w ostatnich latach utrzymanie porównywalnego poziomu udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym przy jednoczesnym wzroście udziału ludności w wieku poprodukcyjnym. W 2023 r. na 100 mieszkańców województwa dolnośląskiego przypadały 24 osoby w wieku poprodukcyjnym i 17 – w wieku przedprodukcyjnym (w 2015 r. odpowiednio 21 i 17 osób), podczas gdy w miastach – 26 osób w wieku poprodukcyjnym i 16 w wieku przedprodukcyjnym (w 2015 r. odpowiednio 22 i 16 osób), a na wsi – 20 osób w wieku przedprodukcyjnym i 20 w wieku poprodukcyjnym (w 2015 r. odpowiednio 19 i 16 osób).

Województwo dolnośląskie było ex aequo z województwem podlaskim 7. regionalną jednostką samorządu terytorialnego pod względem najwyższej liczby osób w wieku poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym (41,5 osoby, w kraju 40,0), przy najwyższych wartościach w województwach: świętokrzyskim (45,5), łódzkim (45,4) i śląskim (43,0), a najniższych w małopolskim (36,0), pomorskim (36,8) i wielkopolskim (37,1).

Na poziomie gminnym najwięcej osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało w Dusznikach-Zdroju (62 osoby), Polanicy-Zdroju (61 osób) oraz Jeleniej Górze i Szczawnie-Zdroju (po 56 osób), a najmniej w Długołęce, Czernicy i Jerzmanowej (po 23 osoby).

**Wykres 4. Ludność według ekonomicznych grup wieku i współczynnika obciążenia demograficznego**  
**Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 4. Population by economic age groups and age dependency ratio  
 As of 31 December



**Współczynnik obciążenia (demograficznego) w odniesieniu do ekonomicznych grup wieku**  
 to liczba osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym.

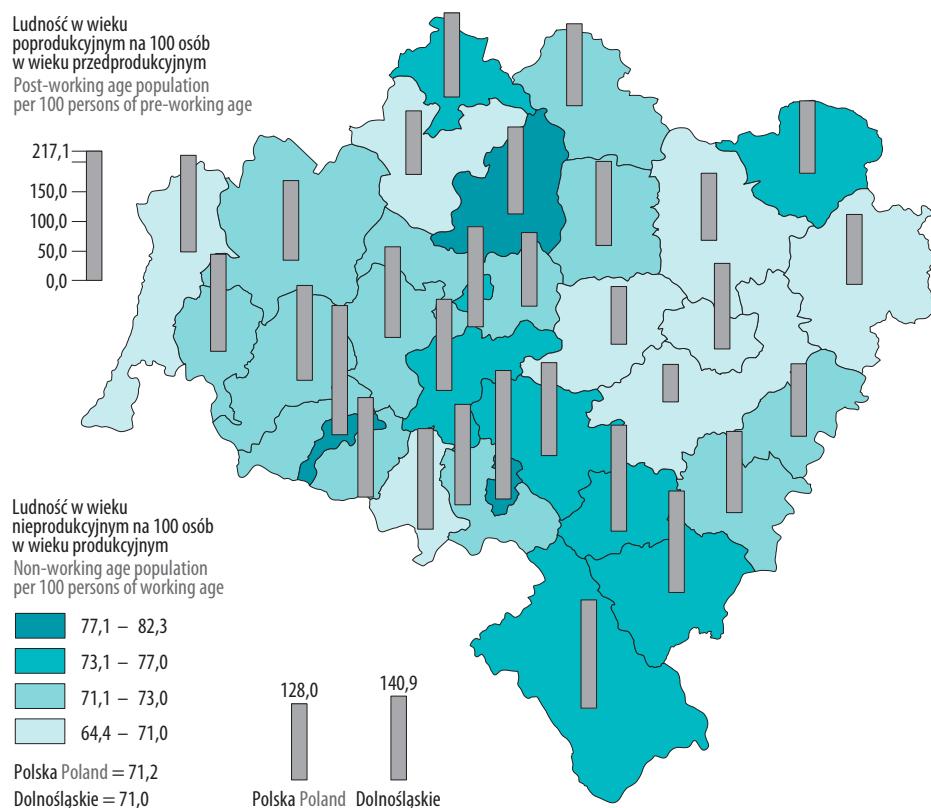
**Współczynnik obciążenia demograficznego** w końcu 2023 r. osiągnął wartość 71 osób (w 2022 r. – 70, a w 2015 r. – 59). Województwo dolnośląskie plasowało się na 8. lokacie w kraju ex aequo z województwem podlaskim, przy największej wielkości – 76 osób – odnotowanej w województwie łódzkim i 75 osobach w świętokrzyskim. Najmniejszą wartość współczynnika – 68 osób – odnotowano w województwach: małopolskim, opolskim (69) i podkarpackim (70).

W województwie dolnośląskim współczynnik obciążenia demograficznego jest wyższy w miastach niż na wsi. W końcu 2023 r. wynosił odpowiednio 72,8 w miastach i 67,4 na wsi (w 2022 r. odpowiednio 71,8 i 66,7, a w 2015 r. 61,3 i 54,8).

Na przestrzeni lat 2015-2023 szczególnie znaczące zmiany można było zaobserwować, analizując współczynniki cząstkowe, tj. relację liczby osób w wieku przedprodukcyjnym do wieku produkcyjnego oraz odrębnie – grupę wieku poprodukcyjnego w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym.

W okresie tym współczynnik dotyczący grupy wieku przedprodukcyjnego do produkcyjnego wzrósł z 26,7 do 29,5 na 100 osób (w miastach z 25,4 do 27,4, a na wsi z 29,4 do 33,6). Natomiast współczynnik dla wieku poprodukcyjnego wzrósł z 32,6 do 41,5 (w miastach z 35,9 do 45,4, a na wsi z 25,4 do 33,8). W konsekwencji obciążenie demograficzne ludnością w wieku przedprodukcyjnym (29,5) było niższe niż ludnością w wieku poprodukcyjnym (41,5), przy czym w miastach negatywne zmiany demograficzne były znacznie większe niż na wsi.

**Mapa 10. Obciążenie demograficzne według powiatów w 2023 r.**  
**Map 10. Demographic dependency by powiats in 2023**



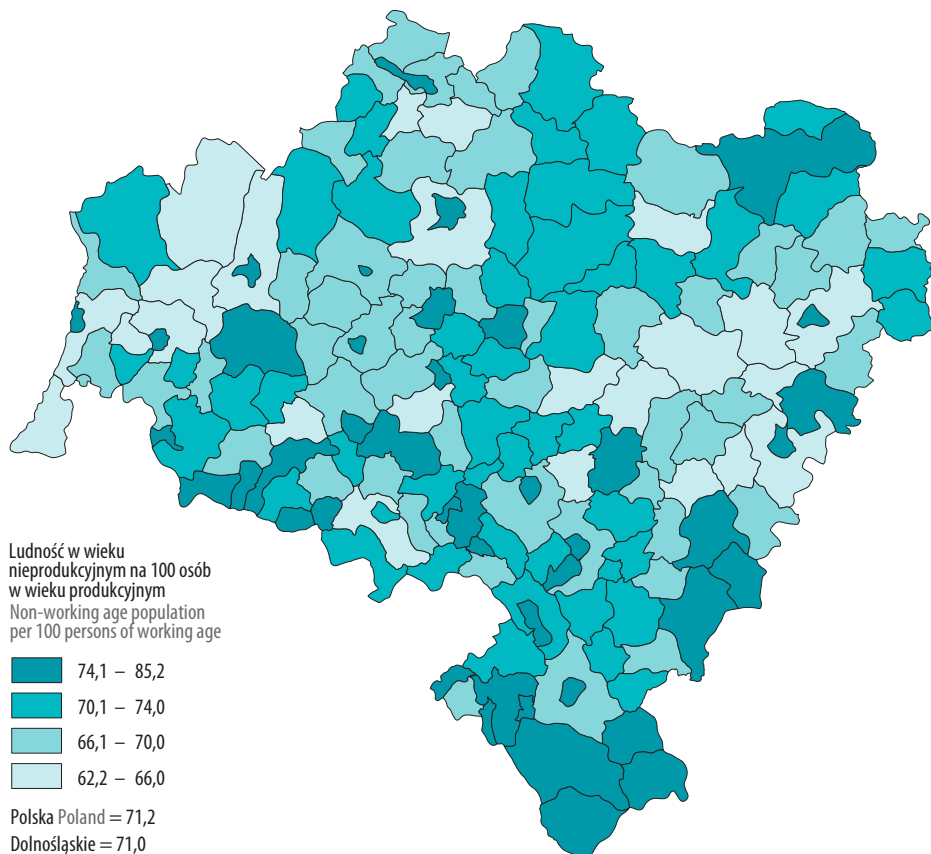
W przekroju powiatowym, najwyższy poziom współczynnika obciążenia demograficznego wystąpił przeważnie w miastach na prawach powiatu oraz w powiatach z gminą miejską o dużej liczbie mieszkańców, gdzie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało odpowiednio: w Jeleniej Górze – 82 osoby, w Wałbrzychu – 80 osób, w powiecie lubińskim 77 osób w wieku nieprodukcyjnym. W tych jednostkach administracyjnych zdecydowanie wyższe było obciążenie ludności w wieku produkcyjnym osobami w wieku poprodukcyjnym niż osobami w wieku przedprodukcyjnym.

W Jeleniej Górze na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 56 osób w wieku poprodukcyjnym oraz 26 w wieku przedprodukcyjnym, w Wałbrzychu odpowiednio 55 i 25, we Wrocławiu – 38 i 26, a w Legnicy 48 i 28.

Łącznie w 28 powiatach wyższe było obciążenie ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku poprodukcyjnym niż ludnością w wieku przedprodukcyjnym, w powiecie wrocławskim i średzkim odwrotnie – obciążenie ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku przedprodukcyjnym było wyższe niż ludnością w wieku poprodukcyjnym.

Najniższą wartość współczynnika obciążenia demograficznego odnotowano we Wrocławiu (64,4) oraz w powiatach wrocławskim (66,9) i średzkim (67,6).

**Mapa 11. Obciążenie demograficzne według gmin w 2023 r.**  
 Map 11. Demographic dependency by gminas in 2023



W przekroju gmin, najwyższy poziom współczynnika obciążenia demograficznego wystąpił w Dusznikach-Zdroju i Polanicy-Zdroju (85 osób), Lubinie (83) oraz Jeleniej Górze, Szczawnie-Zdroju i Dzierżoniowie (po 82).

Wyższe obciążenie demograficzne niż średnio w województwie dolnośląskim wystąpiło w 82 gminach.

Najniższe obciążenie demograficzne osób w wieku produkcyjnym osobami w wieku nieprodukcyjnym występowało w gminach wiejskich: Oleśnica (62) oraz Osiecznica, Jerzmanowa, Zgorzelec i Lubin (po 63 osoby).

## 2.3. Starzenie się społeczeństwa

### 2.3. Population ageing

W badaniach demograficznych wyróżnia się trzy biologiczne grupy wiekowe: 0-14 lat – dzieci (wnukowie), 15-64 lata – dorośli bez osób starszych (rodzice) oraz 65 lat i więcej (dziadkowie).

Do oceny zjawiska starzenia się społeczeństwa, stosuje się m.in. współczynnik starości demograficznej, określający odsetek ludności w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności.

**Wskaźnik starości (inaczej indeks starości)** to relacja pokoleniowa, tj. liczba osób w wieku 65 i więcej lat przypadająca na 100 osób w wieku 0–14 lat. Do końca 2017 r. obowiązywała definicja zgodnie z którą wskaźnik był relacją liczby ludności w wieku 60 lub 65 lat i więcej do liczby dzieci i młodzieży do lat 19.

Postępujący z roku na rok powolny proces starzenia się populacji województwa dolnośląskiego potwierdzały niekorzystne zmiany współczynnika starości demograficznej mieszkańców oraz wskaźników starości i wsparcia międzypokoleniowego.

W 2023 r. w Polsce osoby w wieku starszym (tj. 65 lat i więcej) stanowiły 20,1% w ogólnej liczbie ludności, tj. o 0,6 p.proc. więcej niż w 2022 r. (o 4,3 p.proc. więcej niż w 2015 r.), a w województwie dolnośląskim 21,0%, tj. o 0,6 p.proc. więcej niż w 2022 r. (o 4,8 p.proc. więcej niż w 2015 r.).

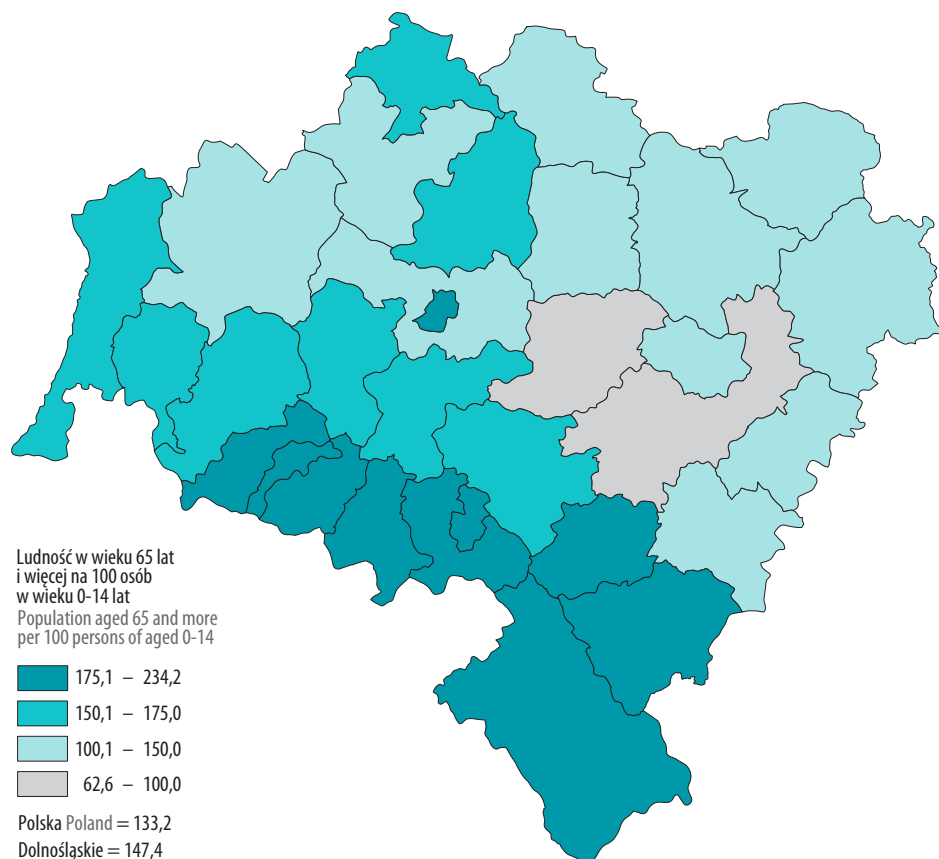
Poziom współczynnika starości demograficznej w województwie dolnośląskim był o 0,9 p.proc. wyższy od krajowego (podobnie jak rok wcześniej).

Wśród najczęściej stosowanych miar, bazujących na ilościowych relacjach pomiędzy grupami wieku, można wymienić indeks starości. Im wyższa jest jego wartość, tym społeczeństwo jest starsze, gdyż więcej ludności starszej (dziadków) przypada na określoną populację ludzi młodych (wnucząt).

Indeks starości w Polsce wyniósł 133,2, a w województwie dolnośląskim 147,4. Oznacza to, że na 100 dzieci i młodzieży do 14 lat przypadało w Polsce 133, a na Dolnym Śląsku 147 osób w wieku 65 lat i więcej, tj. w porównaniu z 2022 i 2015 r., po odpowiednio 7 i 27 osób więcej w Polsce oraz 7 i 32 osoby w województwie dolnośląskim.

**Mapa 12. Indeks starości według powiatów w 2023 r.**

Map 12. Ageing ratio by poviats in 2023



Najniższy wskaźnik starości zaobserwowano w powiatach: wrocławskim (62,6), średzkim (98,5) i polkowickim (110,8). Natomiast najwyższy w miastach na prawach powiatu: Jeleniej Górze (234,2) i Wałbrzychu (228,4) oraz powiatach kłodzkim (193,6) i dzierzoniowskim (188,1).

Z kolei współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi, będący relacją pomiędzy liczebnością subpopulacji osób starszych i liczebnością subpopulacji pozostałych osób dorosłych żyjących w badanej populacji (na 100 osób w wieku 15-64 lata), w Polsce wyniósł 30,9, podczas gdy w województwie dolnośląskim 32,4.

Na Dolnym Śląsku w poszczególnych powiatach można było zaobserwować bardzo duże zróżnicowanie obciążenia demograficznego osobami starszymi. Najniższy poziom współczynnika wystąpił w powiecie wrocławskim (19,8), następnie w powiatach średzkim (25,3) i polkowickim (27,1), natomiast najwyższy w Jeleniej Górze (44,2), Wałbrzychu (42,0) i w powiecie kłodzkim (37,8).

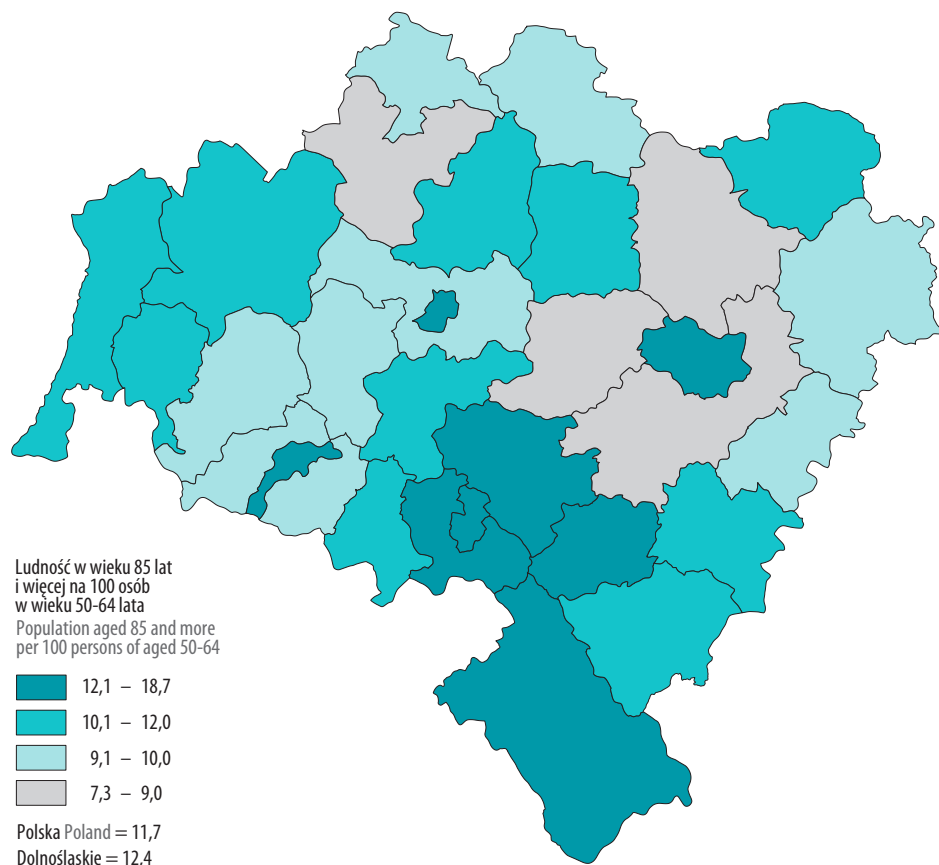
Na poziomie gminnym najwyższy poziom obciążenia demograficznego osobami starszymi występował w miastach uzdrowiskowych: Dusznikach-Zdroju (48,9), Polanicy-Zdroju (47,3) oraz w Szczawnie-Zdroju (43,8), a najniższy w gminach wiejskich, tj.: Czernicy (17,6), Długołęce (17,9), Jerzmanowej (18,0) oraz Kobierzycach (18,1).

Wskaźnikiem, który pozwala na określenie potrzeb związanych między innymi z opieką społeczną i ochroną zdrowia jest wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego, zwany wskaźnikiem wsparcia najstarszych, to liczba osób w wieku 85 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 50–64 lata.

**Wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego**, zwany również wskaźnikiem wsparcia osób najstarszych, to liczba osób w wieku 85 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 50–64 lata.

W 2023 r. wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego w województwie dolnośląskim wyniósł 12,4 (wzrost o 0,4 r/r), w kraju 11,7 (wzrost o 0,3 r/r). Oznaczało to, że 12,4 osoby w wieku 85 lat i więcej przypadało na 100 osób w wieku 50–64 lata.

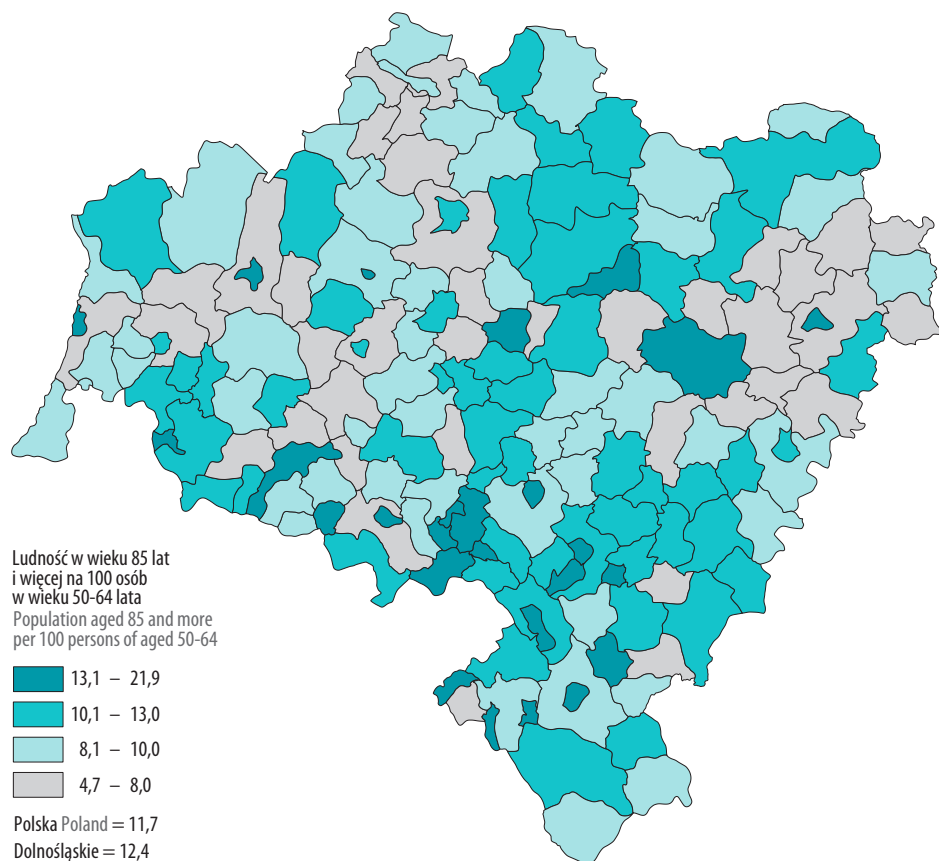
**Mapa 13. Wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego według powiatów w 2023 r.**  
Map 13. Intergenerational support ratio by powiats in 2023



W 2023 r. obserwowano duże zróżnicowanie przestrzenne wskaźnika. Najwięcej osób w wieku 85 lat i więcej na 100 osób w wieku 50-64 lata przypadało we Wrocławiu, gdzie wskaźnik wynosił 18,7 osoby, w Jeleniej Górze – 15,9 osoby i w Wałbrzychu – 14,3, natomiast najmniej w powiatach: wrocławskim – 7,3 osoby, polkowickim – 7,7 osoby i średzkim – 8,7 osoby.

**Mapa 14. Wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego według gmin w 2023 r.**

Map 14. Intergenerational support ratio by gminas in 2023



Wyższy niż średni dla gmin w województwie wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego wystąpił w 31 najmniejszych jednostkach samorządu terytorialnego. Najwięcej osób w wieku 85 lat i więcej na 100 osób w wieku 50-64 lata występowało w gminach: Szczawno-Zdrój (21,9 osoby), Jedlina-Zdrój i Wrocław (po 18,7 osoby), Duszniki-Zdrój (18,2 osoby) i Polanica-Zdrój (17,6 osoby). Najkorzystniejszej sytuacji demograficznej pod tym względem kształtowała się w gminach: Zgorzelec (4,7 osoby), Wisznia Mała (5,2 osoby) i Czernica (5,6 osoby).

## 2.4. Struktura według edukacyjnych grup wieku

### 2.4. Structure by educational age groups

Zmiany w strukturze ludności według wieku można rozpatrywać nie tylko pod względem ekonomicznym, ale także ze względu na potrzeby oświatowo-wychowawcze. W tym celu przedstawiono strukturę edukacyjnych grup wieku, która obejmuje dzieci i młodzież w wieku przedszkolnym i szkolnym, a także potencjalnych studentów szkół wyższych.

W 2023 r. populacja ta (w wieku 3-24 lat) liczyła 603,7 tys. osób i w porównaniu z 2022 r. zmniejszyła się o 2,9 tys. osób, tj. 0,5% oraz mniej o 31,7 tys., tj. 5,0% w stosunku do 2015 r. (w kraju – spadek o odpowiednio 31,9 tys. i 590,8 tys., tj. 0,4% i 6,4%).

W 2023 r. liczba dzieci w wieku przedszkolnym w województwie dolnośląskim, 3–6 lat, wynosiła 110,1 tys. osób (o 3,8 tys. dzieci mniej niż w 2022 r. i 7,2 tys. mniej niż w 2015 r.). W relacji do roku poprzedniego nastąpił spadek o 3,3%, a w relacji do 2015 r. o 6,1%. Dzieci w tym wieku stanowiły 3,8% ogólnej liczby ludności (kraj – 4,1%).

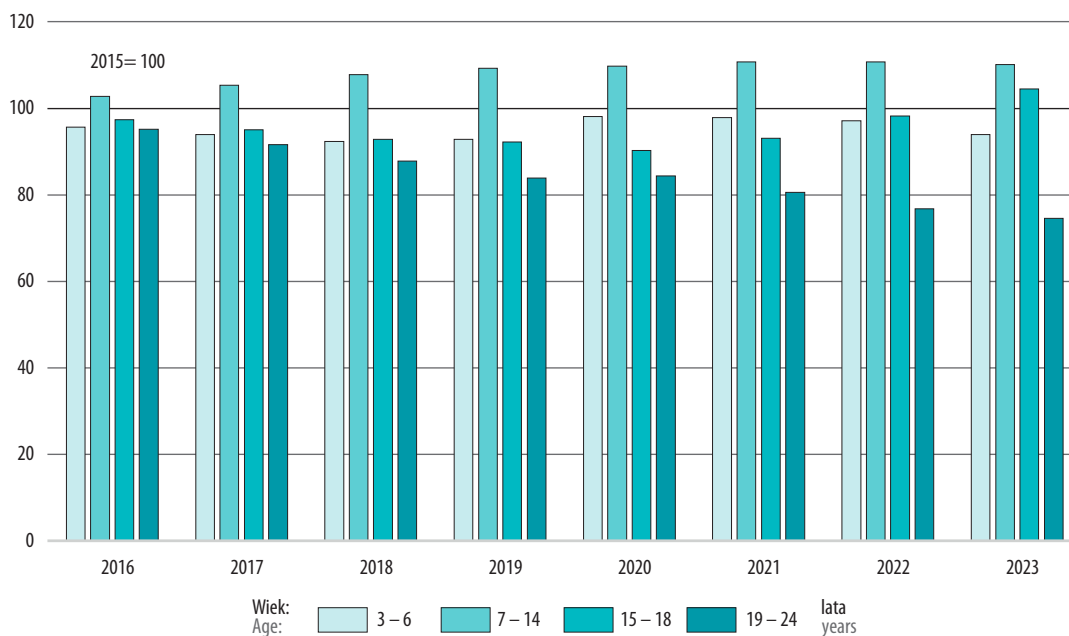
Kolejna grupa to dzieci w wieku szkolnym, tj. 7–14 lat, która w 2023 r. liczyła 233,3 tys. osób (234,8 tys. w 2022 r., 211,9 tys. w 2015 r.). W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił spadek liczby dzieci o 0,7%, a w stosunku do 2015 r. wzrost o 10,1%. W populacji ogółem, grupa ta stanowiła 8,1% (kraj – 8,6%).

W 2023 r. w porównaniu z 2022 r. obserwowano wzrost o 6,4% (6,7 tys. osób) w grupie młodzieży w wieku 15–18 lat (w relacji do 2015 r. więcej o 4,8 tys., tj. o 4,5%). Grupa ta liczyła 111,2 tys. osób i stanowiła 3,9% ogólnej liczby mieszkańców województwa (w Polsce 4,1%).

#### Wykres 5. Dynamika ludności według edukacyjnych grup wieku

##### Stan w dniu 31 grudnia

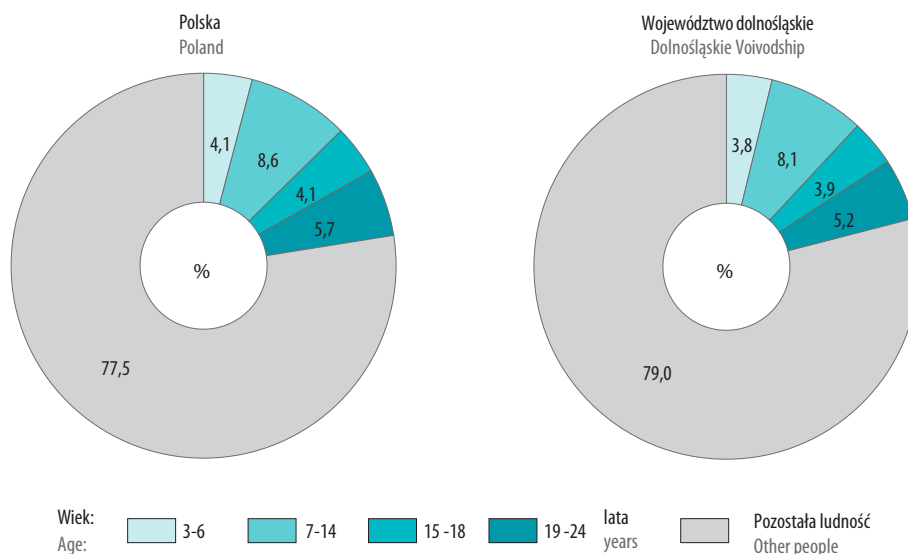
Chart 5. Dynamics of population by educational age groups  
As of 31 December



Ostatnia grupa edukacyjna, osób dorosłych w wieku 19–24 lat, liczyła w analizowanym roku 149,0 tys. osób (o 4,3 tys. osób mniej niż w 2022 r. i 50,7 tys. mniej niż w 2015 r.). Byli to potencjalni studenci szkół wyższych. Stanowili oni 5,2% ogólnej liczby ludności (kraj – 5,7%), a w 2023 r. w porównaniu z poprzednim rokiem odnotowano spadek ich liczby o 2,8% (25,4% mniej niż w 2015 r.).

**Wykres 6. Struktura liczby ludności według edukacyjnych grup wieku w 2023 r.  
Stan w dniu 31 grudnia**

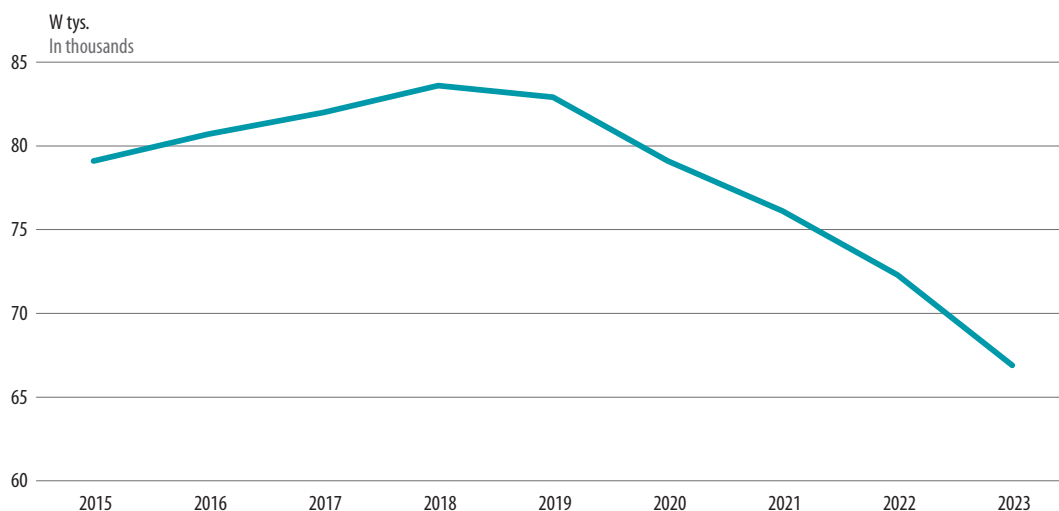
Chart 6. Structure of population by educational age groups in 2023  
As of 31 December



Najmłodszej grupy dzieci, będących w wieku 0–2 lat, nie zalicza się do grupy edukacyjnej, ale ich liczebność wpływa na kształtujące się potrzeby i wynikające z nich zadania w zakresie edukacji i ochrony zdrowia. Lata 2016–2018 przyniosły wzrost liczebności w tej grupie. Od 2019 r. notowany jest nieustanny spadek. W 2023 r., w porównaniu z rokiem wcześniejszym odnotowano spadek o 7,5% (w kraju spadek o 7,9%). W województwie dolnośląskim grupa ta liczyła 66,9 tys. dzieci, wobec 72,3 tys. w 2022 r. (79,1 tys. w 2015 r.).

**Wykres 7. Dzieci w grupie wieku 0-2 lata  
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 7. Children in the 0-2 age group  
As of 31 December



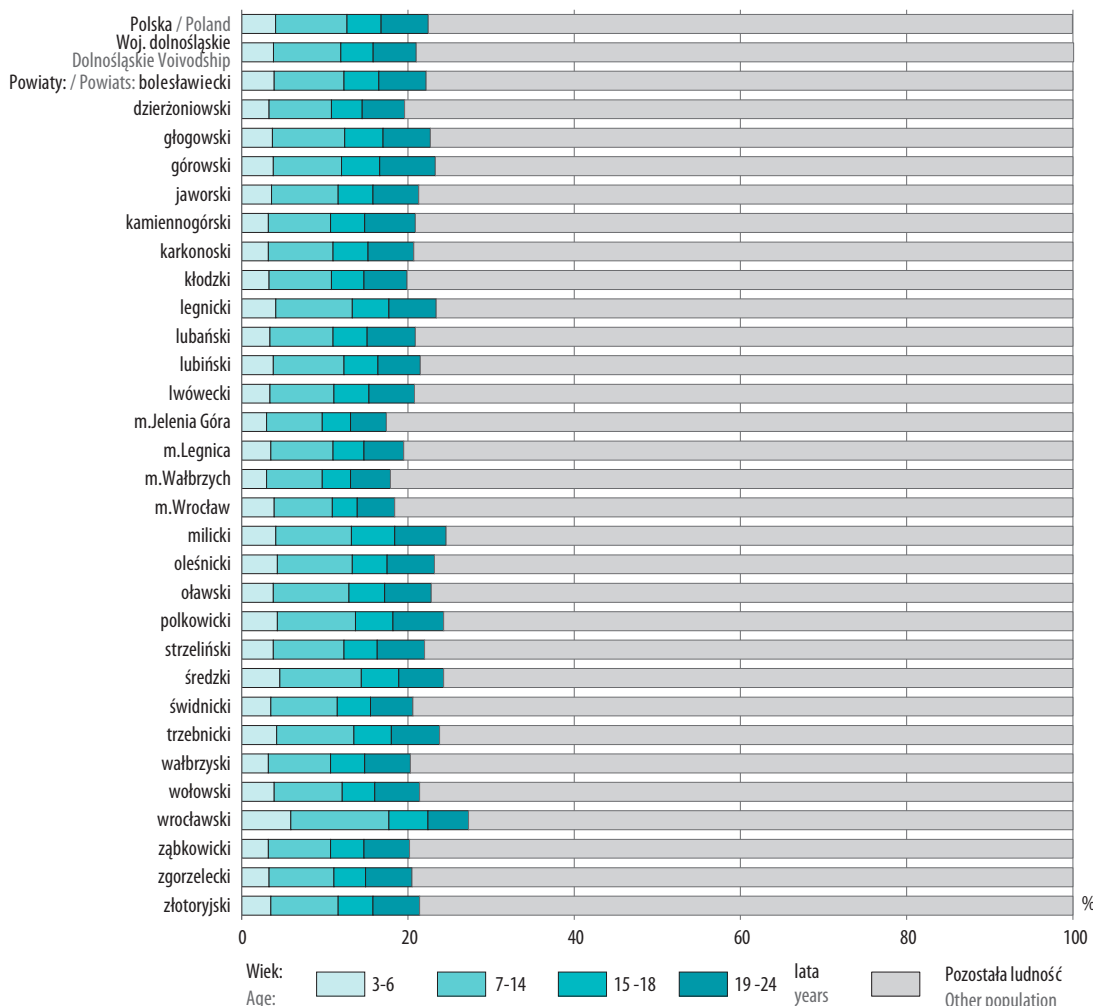
Zróznicowanie edukacyjnych grup wieku obserwowano również na poziomie powiatowym. W grupie dzieci 3–6 lat, najwyższe udziały w odniesieniu do całej populacji odnotowano w powiatach: wrocławskim

(5,9%), średzkim (4,6%) oraz polkowickim i oleśnickim (po 4,3%). Najniższe wartości wystąpiły w Jeleniej Górze oraz Wałbrzychu (po 3,0%).

W drugiej grupie wiekowej (7–14 lat) najwyższe wartości wystąpiły w powiatach: wrocławskim (11,8%), średzkim (9,8%) oraz polkowickim (9,4%). Najniższe wartości wyniosły po 6,7% w Jeleniej Górze i w Wałbrzychu oraz 7,0% we Wrocławiu.

**Wykres 8. Struktura ludności według edukacyjnych grup wieku w powiatach w 2023 r.  
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 8. Structure of population by educational age groups in powiats in 2023  
As of 31 December



Kolejną grupę stanowiły osoby w wieku 15–18 lat. Udział tej grupy wiekowej w ogólnej zbiorowości najwyższy był w powiatach: milickim (5,2%), wrocławskim (4,7%) oraz w powiatach głogowskim i górowskim (po 4,6%). Najmniejszy udział osób w ww. wieku wystąpił we Wrocławiu (3,0%) oraz w Jeleniej Górze i Wałbrzychu (3,4%).

Potencjalni studenci (19–24 lat) stanowili w ogólnej zbiorowości od 4,3% w Jeleniej Górze, 4,5% we Wrocławiu i 4,8% w Legnicy i Wałbrzychu do 6,1% w powiatach polkowickim i kamiennogórskim, przez 6,2% w powiecie milickim po 6,7% w powiecie górowskim.

## Rozdział 3.

### Chapter 3.

## Ruch naturalny ludności

### Vital statistics of population

Ruch naturalny ludności to fakty urodzeń i zgonów, a także zawierania związków małżeńskich oraz rozwodzenia się (i separacji), powodujące zmiany w stanie liczebnym i strukturze ludności według płci, wieku i stanu cywilnego.

Od 2018 r. obserwujemy zmniejszającą się liczbę urodzeń, przy czym w 2023 r. była ona wyjątkowo niska – zaledwie 19,5 tys. (podczas gdy w 2022 r. było to 22,7 tys., a w 2015 r. – 26,5 tys.). Zawarto także mniej małżeństw – 11,9 tys., wobec 12,3 tys. w 2022 r. i 13,2 tys. w 2015 r.

Od ponad 30 lat liczba urodzeń jest na tyle niska, że nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń i wartość współczynnika dzietności kształtuje się poniżej 2. W 2023 r. w województwie dolnośląskim współczynnik dzietności osiągnął poziom 1,060 i był niższy niż w roku poprzednim (1,199), a także niższy niż w 2015 r. (1,206).

Współczynnik przyrostu naturalnego (na 1000 ludności) wyniósł -4,4 (w 2022 r. był niższy o 0,2 p.proc.).

### 3.1. Przyrost naturalny

#### 3.1. Natural increase

W 2023 r. w województwie dolnośląskim miał miejsce ubytek liczby ludności o 12,7 tys. osób i był on mniejszy o 673 osoby niż w 2022 r., natomiast większy o 7,4 tys. osób niż w 2015 r. W analizowanym okresie (2015-2023) największy ubytek naturalny wystąpił w 2021 r. (15,9 tys. osób), a najmniejszy – w 2016 r. (3,1 tys.).

**Przyrost naturalny ludności** określany jest jako różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów w danym okresie.

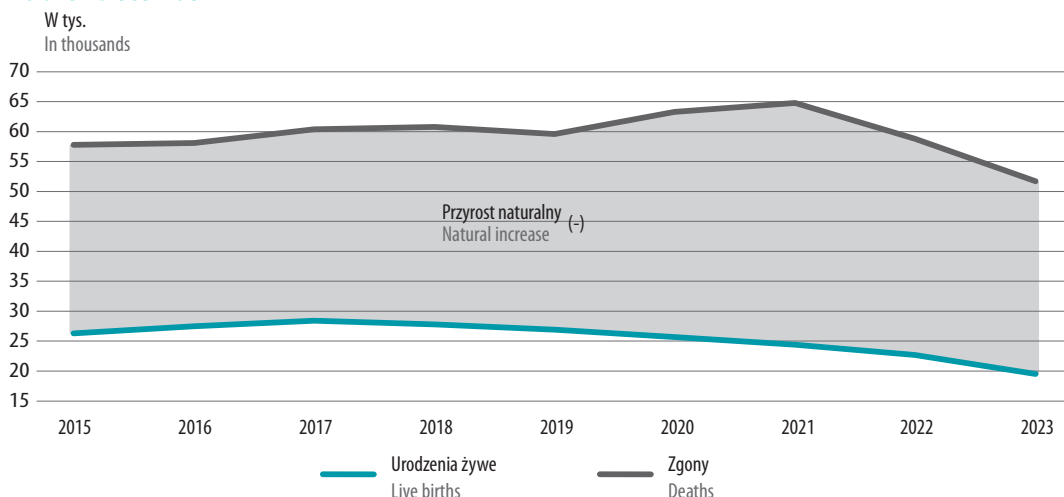
Współczynnik przyrostu naturalnego na 1000 ludności był ujemny i wynosił minus 4,40‰ wobec minus 4,62‰ w 2022 r. (kraj – minus 3,62‰ w 2023 r. i minus 3,79‰ w 2022 r.). Był on zdecydowanie niższy od notowanego w 2015 r. (minus 1,82‰).

#### Wykres 9. Ruch naturalny ludności

##### Stan w dniu 31 grudnia

#### Chart 9. Vital statistics of population

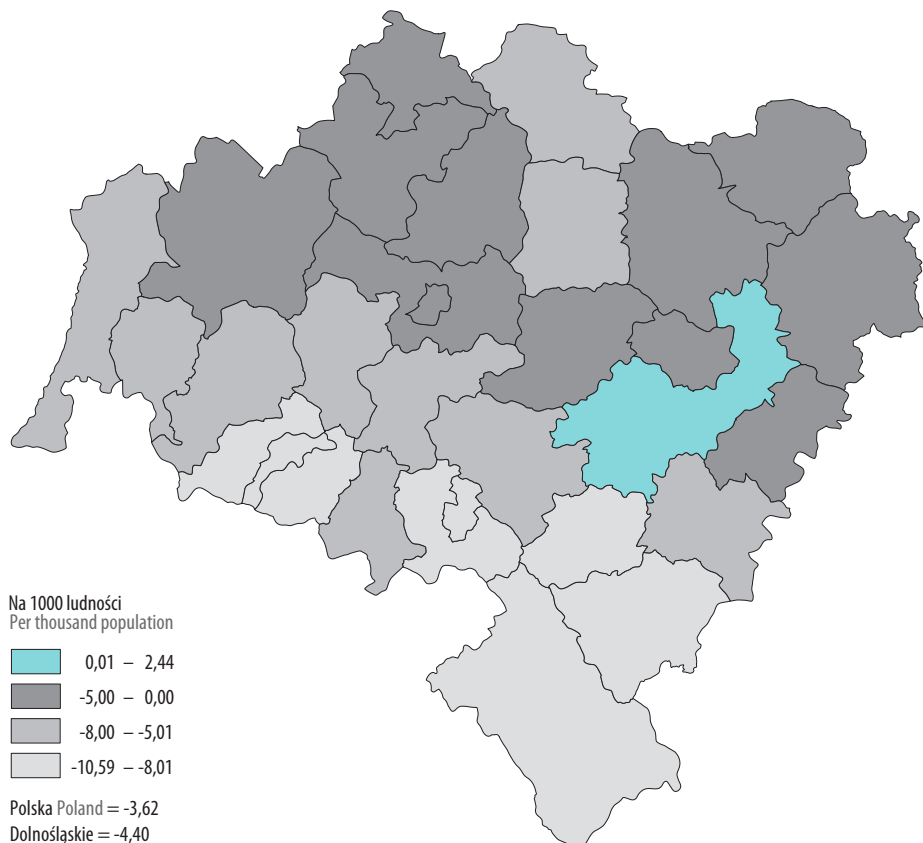
##### As of 31 December



W poziomie tego wskaźnika wystąpiło znaczne zróżnicowanie między miastem i wsią, wskaźniki natężenia wynosiły odpowiednio: minus 5,06‰ i minus 3,03‰ (kraj – miasta minus 4,34‰; wieś minus 2,57‰). Zatem średnio na 10 tys. mieszkańców województwa dolnośląskiego wystąpiły 44 zgony więcej niż urodzenia, w tym 51 w miastach i 30 na wsi.

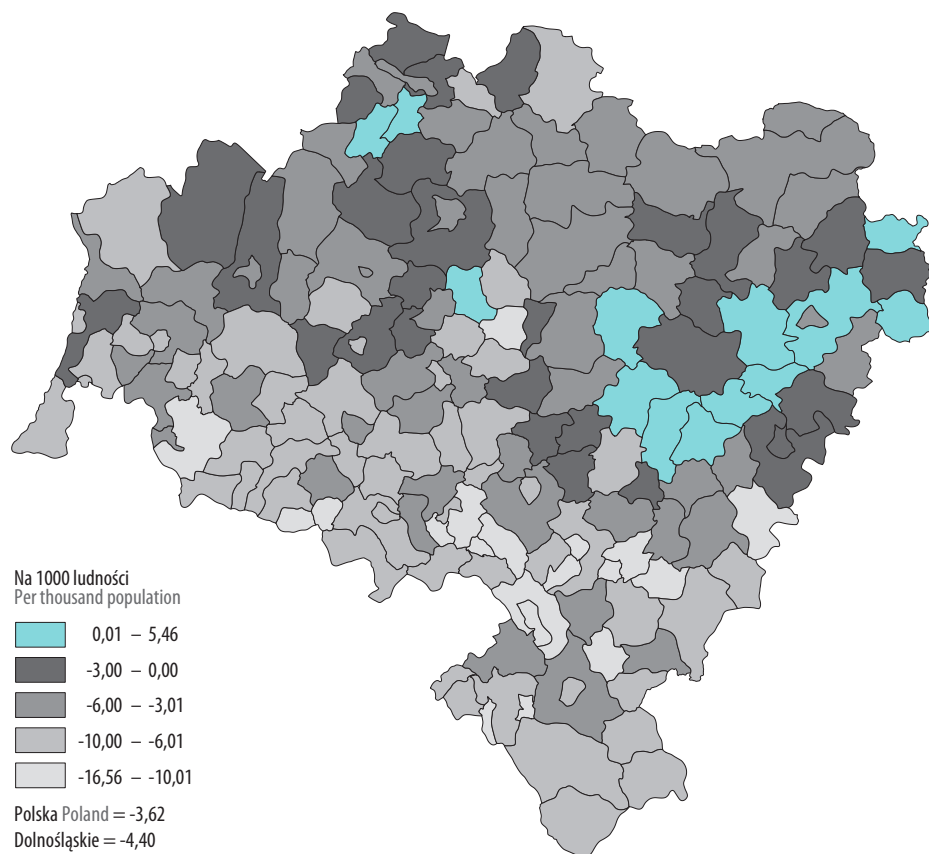
Województwo dolnośląskie plasowało się na 8. miejscu w kraju pod względem wartości wskaźnika przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1000 ludności. Najniższą wartość wskaźnika w kraju odnotowano w województwie świętokrzyskim – minus 6,09‰, a najwyższa wartość współczynnika wystąpiła w województwie małopolskim – minus 1,30‰.

**Mapa 15. Przyrost naturalny na 1000 ludności w powiatach w 2023 r.**  
 Map 15. Natural increase per thousand population in powiats in 2023



Wśród 30 powiatów województwa dolnośląskiego jedynie w powiecie wrocławskim odnotowano dodatni przyrost naturalny na 1000 ludności (2,44‰). Największy ubytek ludności wystąpił w Wałbrzychu (minus 10,59‰) oraz powiatach dzierżoniowskim (minus 9,53‰) i kłodzkim (minus 9,13‰). Były to także powiaty wyróżniające się w skali kraju. Wśród 380 polskich powiatów niższy niż w Wałbrzychu poziom omawianego wskaźnika odnotowano jedynie w powiecie hajnowskim w woj. podlaskim (minus 11,64‰). Natomiast pozytywnie prezentował się powiat wrocławski – plasował się pod tym względem na 2. miejscu, po powiecie kartuskim w woj. pomorskim (5,28 ‰).

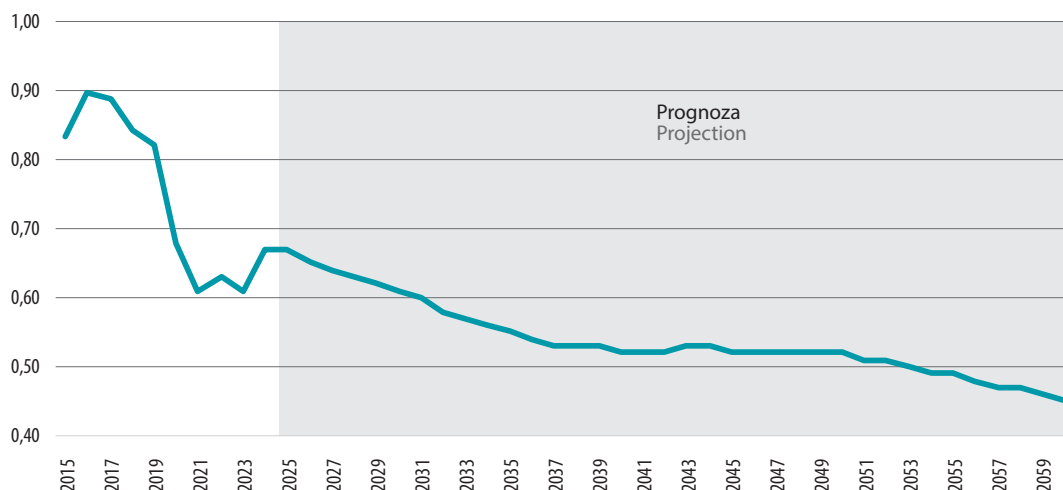
**Mapa 16. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminach w 2023 r.**  
**Map 16. Natural increase per thousand population in gminas in 2023**



Wśród 169 gmin województwa dolnośląskiego dodatni przyrost naturalny na 1000 ludności wystąpił w 13 jednostkach samorządu terytorialnego. Najwyższą wartość tego wskaźnika odnotowano w gminach: Czernica (5,46‰), Długołęka (4,31‰), Żórawina (3,03‰). Natomiast największy ubytek naturalny na 1000 ludności wystąpił w gminach: Ruja (16,56‰), Polanica-Zdrój (15,52‰) i Duszniki-Zdrój (13,58‰).

W skali kraju wśród 2477 gmin pozytywnie wyróżniała się Czernica – 10. lokata (pierwszą zajmowała gmina z woj. pomorskiego Sierakowice – 9,27‰), natomiast negatywnie – Ruja – 9. miejsce od końca (minus 16,56‰) i Polanica-Zdrój – 16. miejsce od końca (minus 15,52‰).

**Wykres 10. Współczynnik dynamiki demograficznej**  
**Chart 10. Demographic dynamics ratio**



Współczynnik dynamiki demograficznej, będący stosunkiem liczby urodzeń żywych do liczby zgonów, od 2016 r. przyjmuje dla województwa dolnośląskiego coraz niższe wartości. W 2023 r. osiągnął wartość 0,67, co oznacza, że na 100 zgonów przypadało 67 urodzeń żywych.

### 3.2. Urodzenia i dzietność kobiet

#### 3.2. Births and total fertility

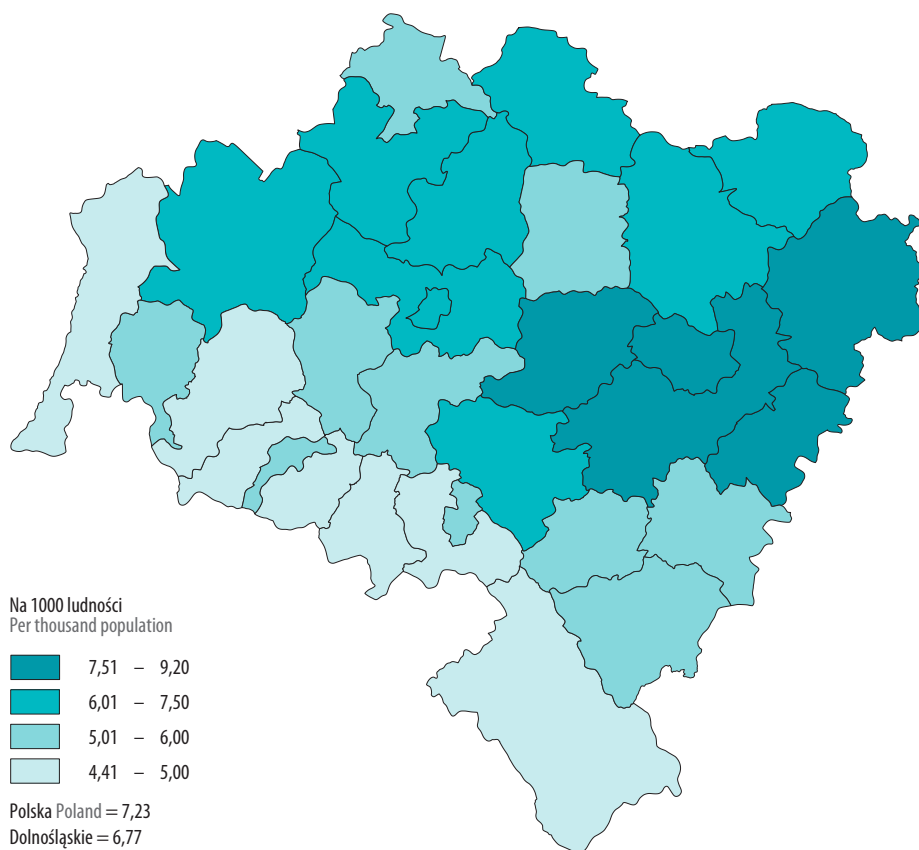
W 2023 r. województwo dolnośląskie było 5. województwem w kraju pod względem liczby urodzeń żywych po województwach: mazowieckim (44,9 tys. urodzeń), małopolskim (28,3 tys.), śląskim (27,6 tys.) i wielkopolskim (27,5 tys.).

W województwie dolnośląskim zarejestrowano 19,6 tys. urodzeń, w tym 19,5 tys. urodzeń żywych i 73 martwe. Urodzeń żywych było o 14,1% mniej niż w 2022 r. i o 25,6% mniej niż w 2015 r. (w kraju odpowiednio mniej o 10,7% i o 26,2%). W miastach urodziło się 13,3 tys. żywych dzieci (tj. 68,0% ogółu urodzeń żywych w województwie), a na wsi – 6,2 tys. (32,0%).

W powiatach województwa dolnośląskiego obserwowano znaczne zróżnicowanie liczby urodzeń. Najwięcej dzieci urodziło się we Wrocławiu (5,7 tys.), a najmniej w powiatach: kamiennogórskim (185), górowskim (201) oraz lwóweckim (215) i złotoryjskim (218). Z pozostałej grupy powiatów jedynie w powiecie wrocławskim liczba urodzeń przekroczyła 1 tys. (1,7 tys.).

Współczynnik urodzeń żywych, określany przez liczbę urodzeń żywych w danym roku przypadających na 1000 mieszkańców, wyniósł 6,77‰, w miastach było to 6,83‰, a na wsi 6,66‰ (w kraju odpowiednio 7,23‰, 7,05‰ i 7,49‰).

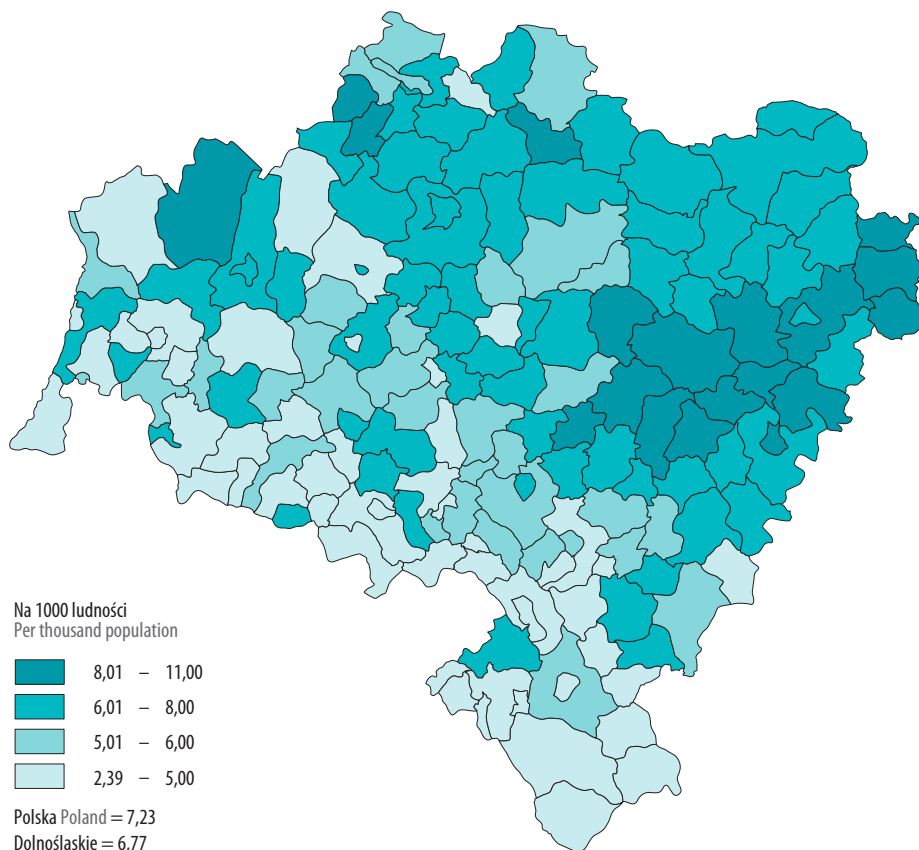
**Mapa 17. Urodzenia żywe na 1000 ludności według powiatów w 2023 r.**  
**Map 17. Live births per 1000 population by powiats in 2023**



Współczynnik urodzeń był znacznie zróżnicowany w dolnośląskich powiatach – jego wartość była najwyższa w powiecie wrocławskim, gdzie na 1000 ludności przypadło 9,20 urodzeń żywych i było to ponad dwa razy więcej niż w powiecie karkonoskim, gdzie jego wartość była najniższa (4,41‰). Wysokie wartości tego wskaźnika odnotowano także we Wrocławiu (8,47‰) oraz w powiecie oławskim (8,26‰).

Powiat wrocławski pod względem wysokości współczynnika urodzeń zajmował 11. lokatę w kraju, podczas gdy karkonoski – ostatnią lokatę w kraju.

**Mapa 18. Urodzenia żywe na 1000 ludności według gmin w 2023 r.**  
**Map 18. Live births per 1000 population by gminas in 2023**



W przekroju gminnym w 2023 r. najwięcej urodzeń żywych w przeliczeniu na 1000 ludności zarejestrowano w gminach wiejskich Czernica (11,00‰) oraz Dziadowa Kłoda (10,73‰). Natomiast najmniej – w gminach Pęcław (2,39‰) i Polanica-Zdrój (3,00‰).

W skali kraju gmina Czernica lokowała się pod względem wartości tego wskaźnika na 49. pozycji, natomiast na drugim biegunie znajdowała się gmina Pęcław – 5. pozycja od końca.

Rok 2023 był kolejnym rokiem z rzędu, w którym w województwie dolnośląskim w ogólnej liczbie urodzeń wzrósł udział urodzeń pozamałżeńskich. Poza małżeństwami urodziło się 7,5 tys. dzieci, tj. 38,3% ogółu w województwie. W 2015 r. udział ten wynosił 32,6%, a w 2022 r. – 37,5%. Dolnośląskie znajdowało się w grupie województw, w których udział urodzeń pozamałżeńskich był większy niż średnio w kraju (28,7%). Najwyższy udział urodzeń pozamałżeńskich notowany był w województwach zachodniej Polski – lubuskim (47,2%) i zachodniopomorskim (46,1%), a najniższy w Polsce południowej – w podkarpackim (15,3%) i małopolskim (17,1%).

Odsetek dzieci urodzonych ze związków pozamałżeńskich był wyższy w miastach niż na wsi i w województwie dolnośląskim wynosił odpowiednio 40,2% i 34,1% (w kraju – 32,9% i 22,9%).

**Tablica 8. Urodzenia żywe w województwach w 2023 r.  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 8. Live births in voivodships in 2023  
As of 31 December

| Wyszczególnienie<br>Specification | Urodzenia<br>Births |                       |                                |
|-----------------------------------|---------------------|-----------------------|--------------------------------|
|                                   | ogółem<br>total     | małżeńskie<br>marital | pozamałżeńskie<br>extramarital |
| <b>Polska</b>                     | <b>272451</b>       | <b>194212</b>         | <b>78239</b>                   |
| <b>Dolnośląskie</b>               | <b>19524</b>        | <b>12049</b>          | <b>7475</b>                    |
| Kujawsko-pomorskie                | 13522               | 8716                  | 4806                           |
| Lubelskie                         | 13492               | 10571                 | 2921                           |
| Lubuskie                          | 6499                | 3432                  | 3067                           |
| Łódzkie                           | 16383               | 10952                 | 5431                           |
| Małopolskie                       | 28323               | 23487                 | 4836                           |
| Mazowieckie                       | 44903               | 33699                 | 11204                          |
| Opolskie                          | 6177                | 4415                  | 1762                           |
| Podkarpackie                      | 14877               | 12600                 | 2277                           |
| Podlaskie                         | 8280                | 6599                  | 1681                           |
| Pomorskie                         | 19126               | 13015                 | 6111                           |
| Śląskie                           | 27641               | 19735                 | 7906                           |
| Świętokrzyskie                    | 7238                | 5598                  | 1640                           |
| Warmińsko-mazurskie               | 8487                | 5169                  | 3318                           |
| Wielkopolskie                     | 27532               | 18546                 | 8986                           |
| Zachodniopomorskie                | 10447               | 5629                  | 4818                           |

W województwie dolnośląskim zbiorowość **kobiet w wieku rozrodczym (15-49 lat)**, czyli potencjalnych matek, liczyła w końcu 2023 r. 668,5 tys. kobiet, o 3,9 tys. kobiet mniej niż w 2022 r. (tj. o 0,6% mniej) oraz o 18,1 tys. mniej niż w 2015 r. (tj. o 2,6% mniej). Oprócz odnotowanego zmniejszenia stanu liczbowego kobiet w wieku 15-49 lat, nastąpiły zmiany w strukturze tej zbiorowości. W 2015 r. wśród kobiet w wieku rozrodczym grupa osób w wieku do 25 lat stanowiła 21,9%, a w 2023 r. – 18,6%, natomiast osób powyżej 40 lat – odpowiednio 26,9% w 2015 r. i 35,0% w 2023 r.

W 2023 r. mieszkanki województwa dolnośląskiego najczęściej zostawały matkami w wieku 30-34 lata – 6,8 tys. kobiet, czyli 34,6% ogółu matek oraz w wieku 25-29 lat – 5,8 tys. kobiet, czyli 29,7% (wobec odpowiednio 34,8% i 31,1% przeciętnie w kraju).

Matki ze starszych grup wiekowych (35 lat i więcej) urodziły 4,5 tys. noworodków żywych (23,3% ogółu urodzeń żywych), a w wieku poniżej 25 lat – 2,4 tys. (12,5%). W województwie dolnośląskim, podobnie jak w skali kraju, w latach 2015-2023 wzrósł odsetek urodzeń żywych, których matki miały powyżej 34 lat – w naszym województwie z 15,6% w 2015 r. do 23,3% w 2023 r., a w kraju z 15,4% w 2015 r. do 22,0% w 2023 r.

Ważnym czynnikiem wpływającym na liczbę ludności jest płodność, tj. natężenie urodzeń w badanej populacji kobiet będących w wieku rozrodczym. Podstawowym miernikiem płodności kobiet jest **współczynnik płodności kobiet** w wieku 15-49 lat.

**Współczynnik płodności** to stosunek liczby urodzeń żywych w danym okresie do liczby kobiet będących w wieku rozrodczym (15-49 lat).

W 2023 r. współczynnik płodności w województwie dolnośląskim był niższy niż w kraju i wyniósł 29,1 (12. lokata) wobec 31,5. Najwyższy poziom współczynnika wystąpił w województwach: małopolskim (34,8), mazowieckim (34,2) i pomorskim (34,2), a najniższy w: warmińsko-mazurskim (27,7), zachodniopomorskim (28,3) i świętokrzyskim (28,6).

Podobnie jak w kraju, w województwie dolnośląskim w latach 2000-2010 płodność kobiet uległa zwiększeniu, w 2000 r. średnio na 1000 kobiet w wieku 15-49 lat przypadały 32 urodzenia żywe, a w 2010 r. – 42. W latach 2010-2015 odnotowano już spadek płodności kobiet – w 2015 r. średnio na 1000 kobiet będących w wieku rozrodczym przypadało 38 urodzeń żywych (tj. o 4 mniej niż w 2010 r.). W 2016 r. widoczny był niewielki wzrost płodności kobiet – do poziomu 40 urodzeń żywych, a w 2018 r. – dalszy niewielki wzrost – do poziomu 41 urodzeń żywych (pomimo zmniejszenia liczebności kobiet w wieku rozrodczym). Od 2019 r. obserwujemy stały spadek tego wskaźnika – poprzez 40 w 2019 r., 38 w 2020 r., 37 w 2021 r., 34 w 2022 r. do poziomu 29 urodzeń w 2023 r.

Natężenie urodzeń w populacji kobiet w wieku rozrodczym kształtowało się odmiennie w poszczególnych przedziałach wieku. Wiek najwyższej płodności dotyczył kobiet w wieku 25-29 lat (70 urodzeń na 1000 kobiet), a następnie 30-34 lata (66 urodzeń). Następnie, im starsza grupa wieku, tym płodność kobiet zmniejszała się, przy czym w grupie wiekowej 35-39 lat odnotowano niewiele mniejszą płodność niż w grupie 20-24 lata (odpowiednio 31 i 32 urodzenia).

W 2023 r. we wszystkich województwach najwyższą płodność kobiet odnotowano w grupie wieku 25-29 lat, a najbardziej wyróżniały się: wielkopolskie, podlaskie, łódzkie (po 88 urodzeń żywych na 1000 kobiet). Wartość współczynnika odnotowana w województwie dolnośląskim była najniższa w kraju.

Podstawowymi syntetycznymi miarami analizy procesu zastępowalności pokoleń są współczynniki budowane na podstawie cząstkowych współczynników płodności i tablic wymieralności, tj. współczynnik dzietności, współczynnik reprodukcji brutto i współczynnik reprodukcji netto.

Od 1991 r. liczba urodzeń jest na tyle niska, że nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń i wartość współczynnika dzietności kształtuje się poniżej 2.

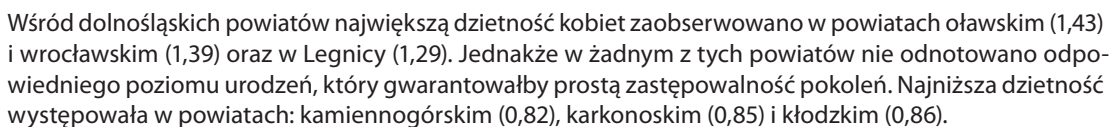
**Współczynnik dzietności** to suma cząstkowych współczynników płodności. Oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15-49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie.

**Współczynnik dzietności ogólnej** powinien kształtować się na poziomie od 2,10 do 2,15, co oznacza, że na statystyczną kobietę w wieku 15-49 lat przypada średnio dwoje dzieci w ciągu całego okresu rozrodczego. Wówczas wielkość ta staje się korzystna dla stabilnego rozwoju demograficznego.

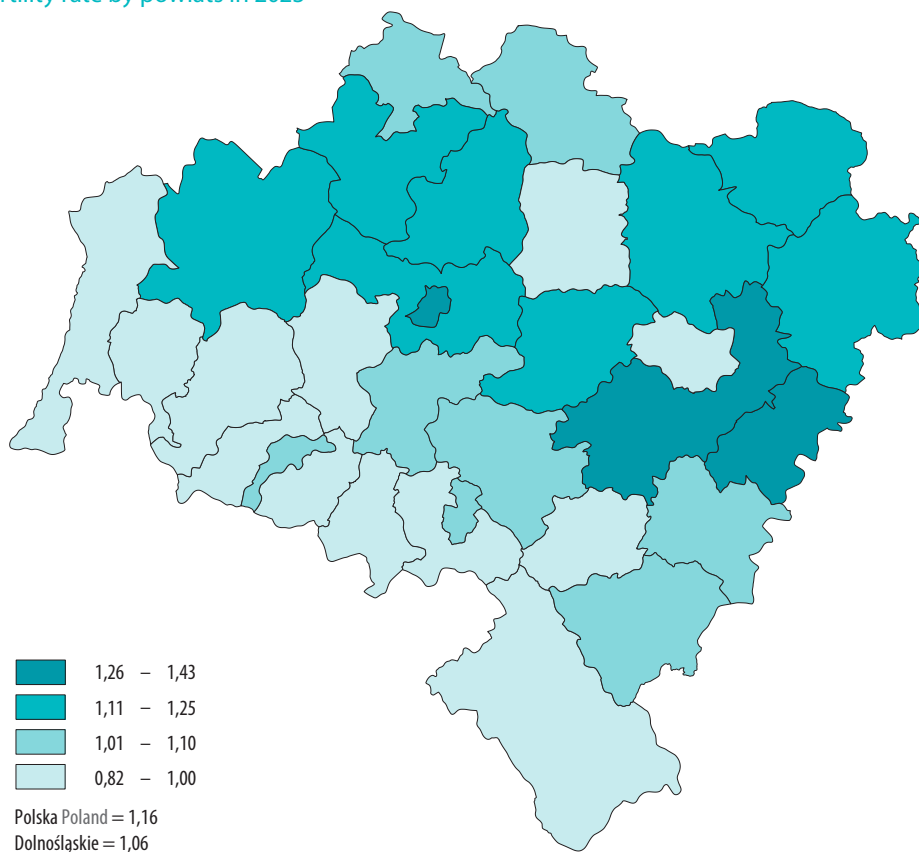
W 2023 r. w województwie dolnośląskim współczynnik dzietności osiągnął poziom 1,060 i był niższy niż w roku poprzednim (1,199), a także niższy niż w 2015 r. (1,206). Zatem, przy założeniu, że w poszczególnych fazach okresu rozrodczego (15-49 lat) kobiety rodziłyby z intensywnością obserwowaną wśród kobiet w badanym roku, to 1000 kobiet urodziłoby przeciętnie 1060 dzieci, tj. o 139 dzieci mniej niż w 2022 r. i o 146 mniej niż w 2015 r.

Pod względem wartości tego wskaźnika województwo dolnośląskie zajmowało 15. miejsce wśród wszystkich województw. Niższą wartość współczynnika odnotowano jedynie w województwie warmińsko-mazurskim (1,058). Natomiast największa wartość wystąpiła w województwie wielkopolskim – 1,235, podczas gdy przeciętna w kraju ukształtowała się na poziomie 1,158.

Chart 11. Total fertility rate



Map 19. Total fertility rate by powiats in 2023



**Współczynnik reprodukcji brutto** jest modyfikacją współczynnika dzietności, przy wyodrębnieniu z ogólnej liczby urodzeń żywych urodzeń dzieci płci żeńskiej. Informuje on w jakim stopniu generacja matek zostanie zastąpiona przez populację córek przy niezmienionych warunkach płodności i braku umieralności.

W 2023 r. w województwie dolnośląskim współczynnik reprodukcji brutto wyniósł 0,521 (w 2022 r. – 0,579, a w 2015 r. – 0,592), przy przeciętnej w kraju 0,565 (0,614 w 2022 r. i 0,627 w 2015 r.) i była to 15. wartość wśród województw (niższą odnotowano jedynie w województwie warmińsko-mazurskim – 0,517).

Przy założeniu stałego wzorca płodności z danego roku, średnio na każde 1000 kobiet w wieku rozrodczym przypadało w województwie dolnośląskim 521 żywo urodzonych córek (tj. o 58 córek mniej niż w 2022 r., i o 71 córek mniej niż w 2015 r.).

Statystyki obejmują także dane dotyczące urodzeń według miesięcy i dni tygodnia. W 2023 r. najwięcej dzieci w województwie dolnośląskim urodziło się w lipcu – 1,8 tys. dzieci (9,3% ogółu urodzeń), a najmniej w grudniu – 1,5 tys. dzieci (7,8%). Najwięcej urodzeń miało miejsce w czwartki – 3,4 tys. dzieci (17,3%), natomiast najmniej w niedzielę (1,9 tys., 9,7%). Rekord urodzeń w 2023 r. w naszym województwie padł w czwartek 27 lipca, kiedy to na świat przyszło 86 dzieci (43 chłopców i 43 dziewczynki) i wszystkie te urodzenia to urodzenia żywe.

Dzieci rodziły się najczęściej w 37-41 tygodniu życia – 18,1 tys. (92,7% urodzeń żywych). Z ciąży trwającej powyżej 42 tygodni urodziło się 34 dzieci (0,2% urodzeń żywych). Najwięcej noworodków ważyło od 3000-3499 g (38,7% ogółu urodzonych dzieci), następnie 3500-3999 g (30,4%).

W 2023 r. w województwie dolnośląskim w ramach pojedynczych porodów urodziło się 19,1 tys. dzieci. Ponadto w ramach porodu bliźniaczego urodziło się 511 par bliźnięt. Mieliśmy również 6 przypadków trojaczek. Bliźnięta najczęściej rodziły matki w wieku 30-34 lat (202 urodzenia). Trojaczki urodziły matki w wieku 25-29 lat i 30-34 lata.

### 3.3. Umieralność

#### 3.3. Mortality

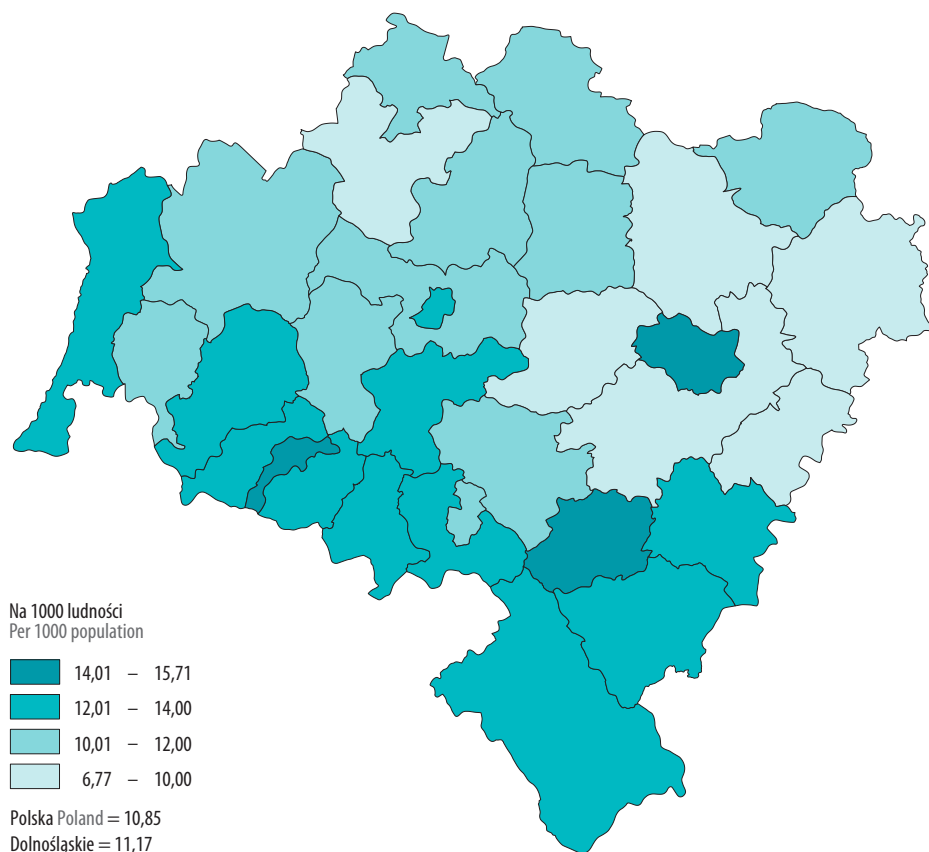
Zgony są drugą, po urodzeniach, składową ruchu naturalnego, która wpływa na kształtowanie się stanu i struktury ludności. Umieralność opisywana jest za pomocą liczby zgonów, ogólnych (surowych) i częściowych współczynników zgonów oraz współczynnika zgonów niemowląt wraz z danymi o przeciętnym trwaniu życia. Mierniki te służą do określenia takich cech umieralności jak: ogólny poziom zjawiska, kierunek i tempo zmian w czasie, natężenie zjawiska w układzie przestrzennym według płci, wieku i przyczyn zgonów.

W 2023 r. w województwie dolnośląskim zmarło 32,2 tys. mieszkańców, czyli o 3,9 tys. mniej niż w 2022 r. (tj. mniej o 10,7%), natomiast więcej w porównaniu z 2015 r. – o 0,7 tys. (tj. więcej o 2,1%). W dolnośląskich miastach zmarło 23,1 tys. osób, a na wsi 9,1 tys.

W 2023 r. częstość zgonów ogółem w grupie osób w wieku 65 lat i więcej była blisko 4-krotnie wyższa niż w grupie osób w wieku 0-64 lata. W przedziale wiekowym do 64 roku życia odnotowano 2,5-krotnie więcej zgonów mężczyzn (o 134,8% więcej) niż kobiet. Natomiast w przedziale wieku 65 lat i więcej odnotowano o 2,1 tys. więcej zgonów kobiet (więcej o 18,1%).

Struktura zgonów według płci potwierdza w dalszym ciągu relację określaną nadumieralnością mężczyzn względem kobiet. W 2023 r. odnotowano 16,4 tys. zgonów mężczyzn wobec 15,8 tys. zgonów wśród kobiet (w strukturze ogółem zgony mężczyzn stanowiły 50,9%, a kobiet – 49,1%).

**Mapa 20. Zgony na 1000 ludności według powiatów w 2023 r.**  
Map 20. Deaths per thousand population by powiats in 2023

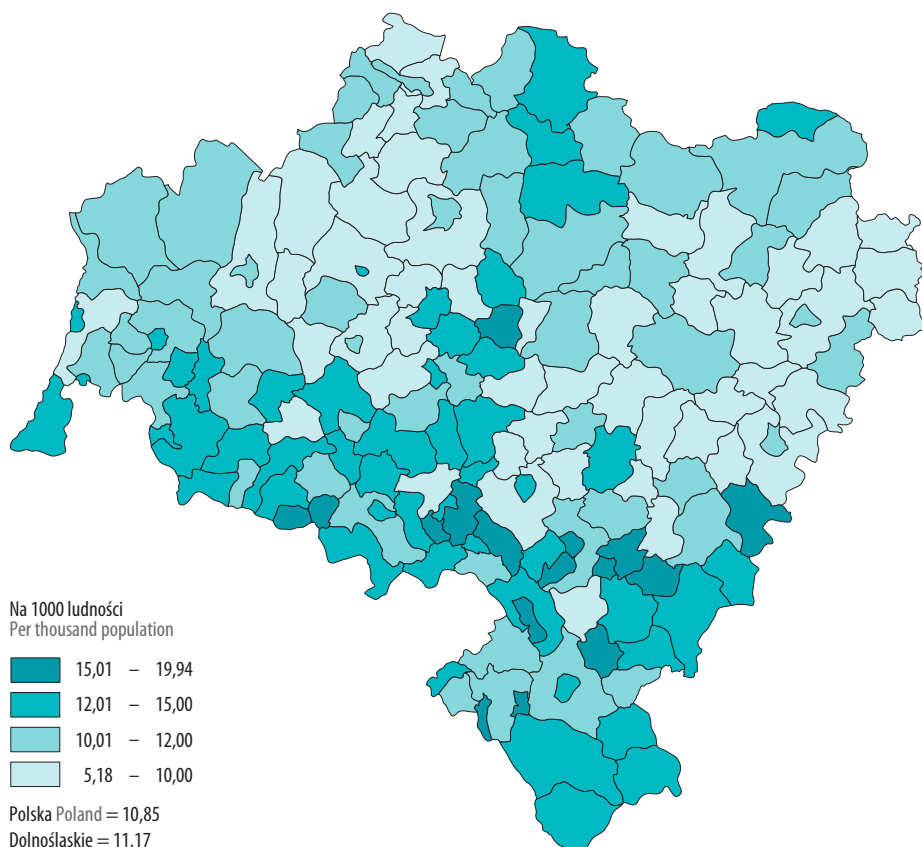


Współczynnik zgonów na 1000 ludności w województwie dolnośląskim wynosił 11,17 (w kraju – 10,85), w miastach – 11,89 (w kraju – 11,38), na wsi – 9,69 (w kraju – 10,06). Był to 7. wynik w kraju. Najwyższą wartość współczynnika zanotowano w województwach: łódzkim (12,81), świętokrzyskim (12,26) i śląskim (11,94).

Najmniej osób zmarło w powiatach górowskim, milickim i złotoryjskim (po 0,4 tys.), a najwięcej we Wrocławiu (6,9 tys.). Do grupy powiatów, w których zarejestrowana liczba zgonów przekroczyła 1,5 tys. należały powiaty kłodzki (2,0 tys.) i świdnicki (1,8 tys.) oraz Wałbrzych (1,6 tys.).

W powiatach województwa dolnośląskiego obserwowano zróżnicowanie natężenia liczby zgonów. Najniższą wartość współczynnika (liczba zgonów w przeliczeniu na 1000 ludności) odnotowano w powiecie wrocławskim (6,77), a najwyższą w Wałbrzychu (15,71).

**Mapa 21. Zgony na 1000 ludności według gmin w 2023 r.**  
Map 21. Deaths per thousand population by gminas in 2023



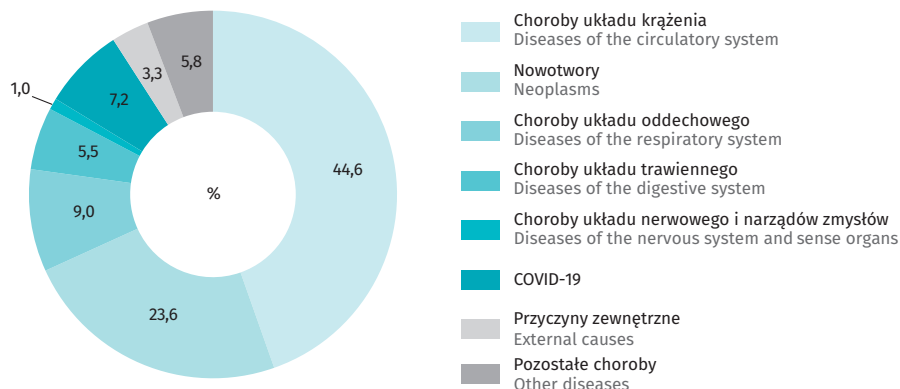
W przekroju gminnym najmniej zgonów na 1000 ludności, zarejestrowano w gminach: Jerzmanowa (5,18), Długołęka (5,28), Kobierzyce (5,39) oraz Czernica (5,54), a najwięcej w gminach: Ciepłowody (19,94), Ruja (19,87), Polanica-Zdrój (18,52) i Duszniki-Zdrój (18,27).

Głównymi **przyczynami zgonów** mieszkańców województwa dolnośląskiego były choroby układu krążenia i nowotwory. W 2022 r. w ogólnej liczbie zgonów, która wynosiła 36,1 tys., zgony z wymienionych przyczyn stanowiły razem 68,2% (72,5% w 2015 r.); w kraju odsetek zgonów z ww. przyczyn wyniósł 59,6%.

W 2022 r. województwo dolnośląskie plasowało się na 9. pozycji pod względem udziału nowotworów w ogólnej liczbie zgonów (23,6%), z maksimum w województwie małopolskim (25,4%) i minimum

w województwie podkarpackim (21,3%), przy udziale dla Polski wynoszącym 23,6%. Z kolei pod względem udziału chorób układu krążenia w ogólnej liczbie zgonów województwo dolnośląskie plasowało się na 2. miejscu w Polsce (44,6%, udział dla Polski 36,0%). Najwyższy odsetek zgonów z tej przyczyny wystąpił w województwie podlaskim (45,0%), a najniższy w wielkopolskim (28,6%).

**Wykres 12. Struktura zgonów według przyczyn w 2022 r.**  
Chart 12. Structure of deaths by causes in 2022



W 2022 r. w porównaniu z 2021 r. nastąpił spadek liczby zgonów ogółem o 10,6%. W ujęciu według przyczyn zgonów (podział Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych) najbardziej zmniejszyła się liczba zgonów spowodowanych przez:

- COVID-19 – o 60,8%,
- wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe – o 47,6%,
- choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz niektóre choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych – o 43,8%,
- choroby układu kostnowzrostkowego, mięśniowego i tkanki łącznej – o 21,1%,
- niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym – o 18,8%,
- zewnętrzne przyczyny zachorowania i zgonu – o 15,1%, w tym:
  - zabójstwa – spadek o 30,0%,
  - wypadki i nieszczęśliwe następstwa wypadków komunikacyjnych – ruchu pojazdów silnikowych – spadek o 23,7%,
  - samobójstwa – wzrost o 34,2%
- choroby układu krążenia – o 7,1%, w tym:
  - choroba nadciśnieniowa – spadek o 13,4%,
  - choroba niedokrwienności serca – spadek o 7,1%,
  - choroba naczyń mózgowych – wzrost o 1,2%,
  - miażdżyca – wzrost o 21,2%,
- choroby układu nerwowego i narządów zmysłów – o 7,0%,
- choroby skóry i tkanki podskórnej – o 6,7%.

Obserwowaliśmy natomiast wzrost zgonów z powodu:

- chorób układu oddechowego – o 28,8% (w tym zapalenia płuc, zapalenia oskrzeli, rozedma i astma – wzrost o 30,4%),
- nowotworów – o 7,1%, w tym:

- nowotwory złośliwe - wzrost o 5,6%, np.: kobiecej piersi i szyjki macicy – wzrost o 16,2%, tchawicy, oskrzeli i płuc – wzrost o 11,4%, żołądka, okrężnicy, odbytnicy, złącza jelit i odbytu – wzrost o 7,3%,
- zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania – o 4,7%,
- chorób układu trawiennego – o 4,0% (w tym choroba przewlekła wątroby i marskość wątroby - wzrost o 24,0%).

Statystyka zgonów według przyczyn pozwala na określenie potrzeb i wynikających z nich zadań głównie w zakresie ochrony zdrowia. Szczególne znaczenie mają w tym zakresie dostępne dane dotyczące umieralności z powodu chorób układu krążenia oraz nowotworów, które jak wspomniano wcześniej, łącznie stanowią wysoki odsetek (blisko 70%) wśród przyczyn zgonów.

#### Umieralność z powodu chorób układu krążenia

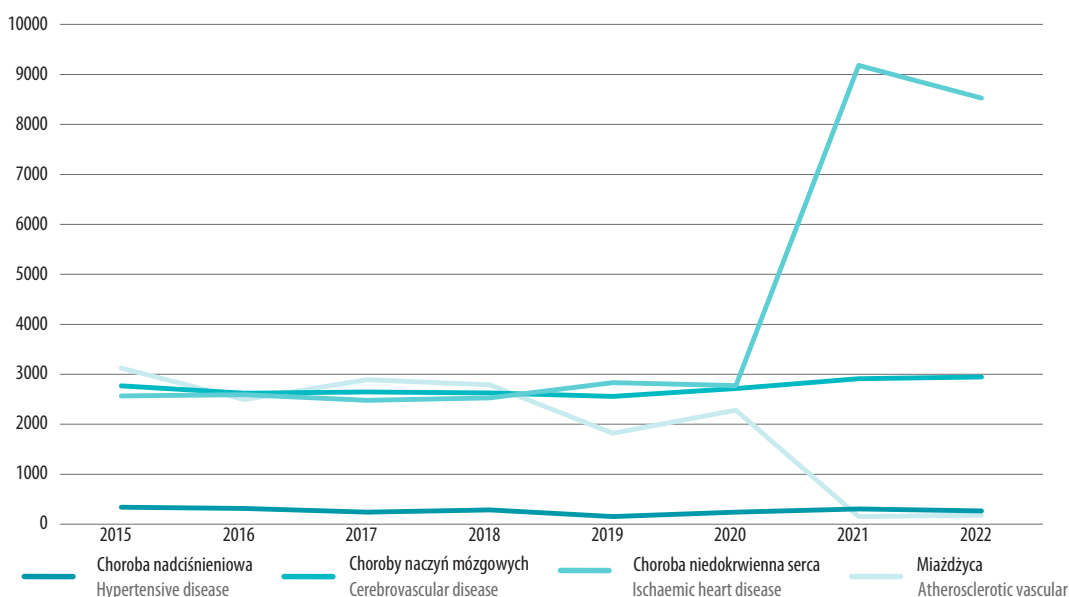
Województwo dolnośląskie jest jednym z województw o najwyższej liczbie zgonów na choroby układu krążenia – 3. miejsce w Polsce po województwach śląskim (20,7 tys. zgonów) i mazowieckim (18,0 tys.).

W 2022 r. w województwie dolnośląskim zarejestrowano 16,1 tys. zgonów z powodu **chorób układu krążenia**. W ciągu roku liczba zgonów z tej przyczyny zmniejszyła się o 7,1% (w kraju odnotowano spadek o 10,8%, a udział chorób układu krążenia w ogólnej liczbie zgonów wzrósł z 43,0% w 2021 r. do 44,6% (w kraju wzrost odpowiednio z 34,8% do 36,0%).

W 2022 r. w województwie dolnośląskim najczęstszymi przyczynami zgonów z powodu chorób zaliczanych do chorób układu krążenia były:

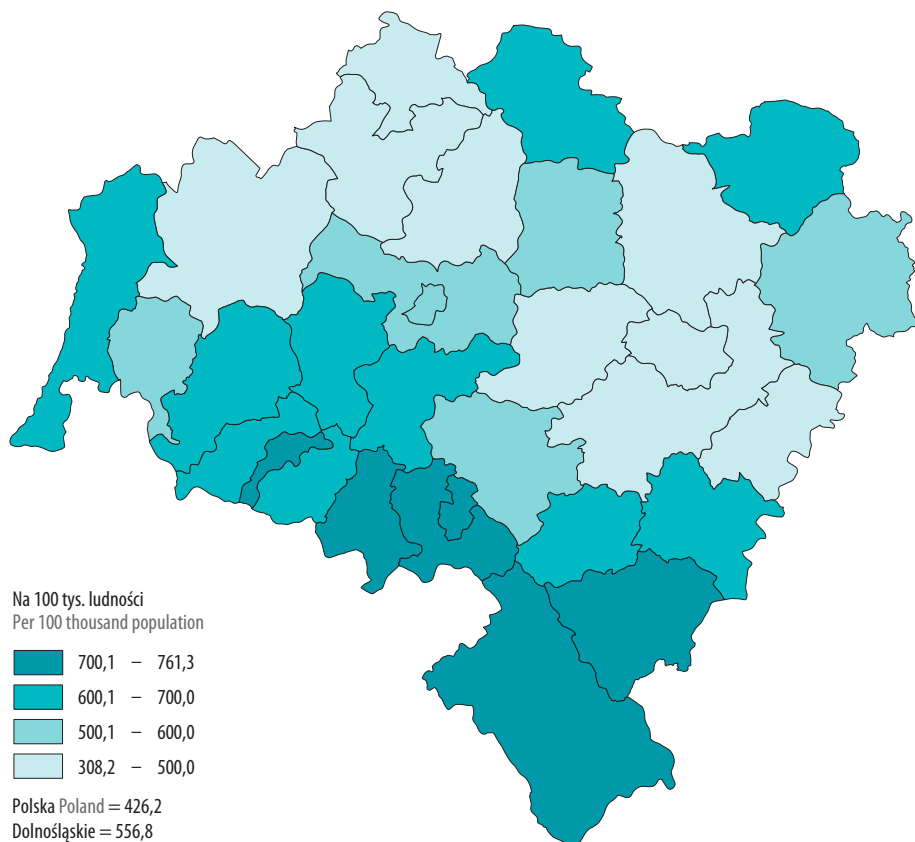
- choroba niedokrwienna serca (8,5 tys. zgonów),
- choroby naczyń mózgowych (2,9 tys. zgonów),
- choroba nadciśnieniowa (265 zgonów),
- miażdżycy (183 zgony).

**Wykres 13. Zgony z powodu wybranych chorób układu krążenia**  
Chart 13. Deaths caused by selected diseases of the circulatory system



W 2022 r. największy udział zgonów spowodowanych chorobami układu krążenia notowano w powiatach milickim (49,8%) i złotoryjskim (49,1%). Najniższa umieralność z ww. powodu wystąpiła w powiatach oławskim (40,2%) i bolesławieckim (40,6%).

**Mapa 22. Zgony z powodu chorób układu krążenia na 100 tys. ludności według powiatów w 2022 r.**  
**Map 22. Deaths of people due to cardiovascular disease per 100 thousand population by powiats in 2022**



Na 100 tys. ludności województwa dolnośląskiego w 2022 r. 557 osób umierało z powodu chorób krążenia, co plasowało nasz region na 1. miejscu w kraju (średnia wartość dla Polski wyniosła 426 zgonów). Wskaźniki wyższe od średniej wojewódzkiej odnotowano w 20 powiatach, w tym najwyższy w Jeleniej Górze – 761 zgonów na 100 tys. ludności. W 10 powiatach wskaźnik był poniżej średniej wojewódzkiej, z minimum w powiecie wrocławskim – 308 zgonów na 100 tys. ludności.

### Umieralność z powodu nowotworów

W 2022 r. zarejestrowano 8,5 tys. zgonów z powodu nowotworów (5. miejsce w kraju) – najwięcej notowano w województwach: mazowieckim (14,7 tys.), śląskim (13,7 tys.), wielkopolskim (9,2 tys.) i małopolskim (9,1 tys.). Choroby nowotworowe były przyczyną 23,6% zgonów zarówno w województwie, jak i w kraju.

W województwie występował 6. co do wielkości poziom zgonów z powodu chorób nowotworowych na 100 tys. ludności (293, przy średniej w kraju wynoszącej 280). Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w województwach śląskim (315) i świętokrzyskim (313). Najmniej zgonów spowodowanych chorobami nowotworowymi w przeliczeniu na 100 tys. ludności wystąpiło w województwach podkarpackim (224) oraz podlaskim (257).

W 2022 r. w 17 dolnośląskich powiatach wartość ww. wskaźnika była wyższa od średniej wojewódzkiej. Najwięcej, 383 zgony na 100 tys. ludności, odnotowano w Wałbrzychu, a najmniej, 213 zgonów, w powiecie wrocławskim.

Natomiast pod względem umieralności na nowotwory złośliwe na 100 tysięcy ludności (272) województwo dolnośląskie w 2022 r. znalazło się na 5. miejscu (średnia dla kraju była znacznie mniejsza i wyniosła 254). Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w województwie świętokrzyskim (285), a najniższą w województwie podkarpackim (199 osób na 100 tys. ludności).

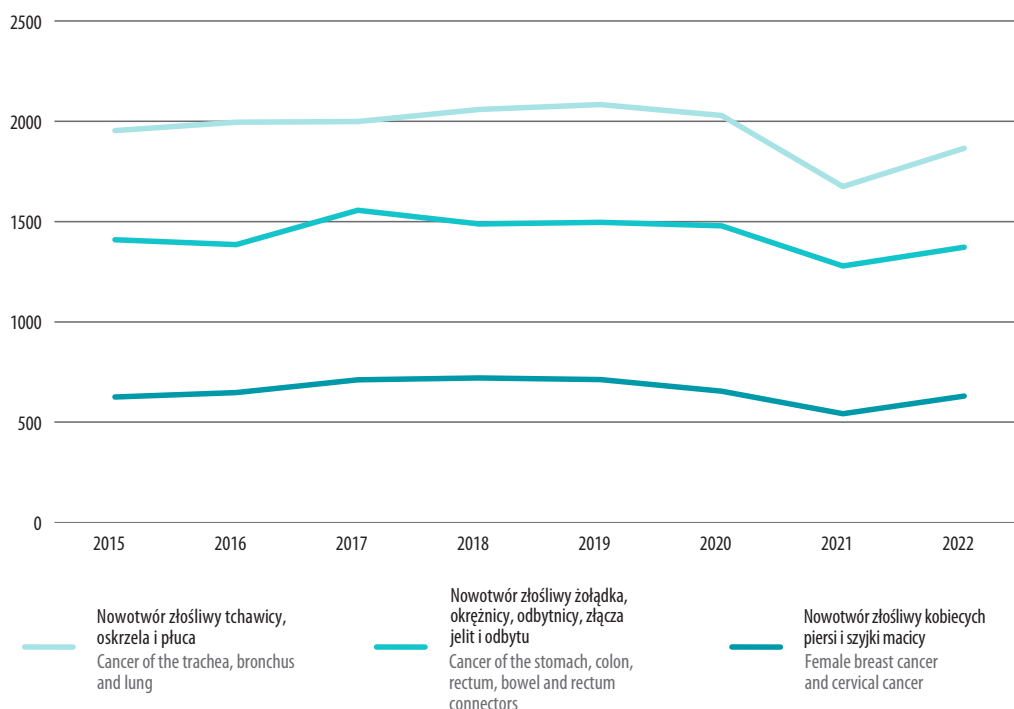
W porównaniu z 2021 r., liczba zgonów z powodu nowotworów w województwie dolnośląskim wzrosła o 7,1% (w kraju odnotowano wzrost o 4,0%). Wyższa dynamika zgonów na nowotwory niż w naszym regionie wystąpiła jedynie w województwie mazowieckim (7,5%).

Najczęściej rejestrowanymi przyczynami zgonów z powodu chorób nowotworowych były zgony spowodowane nowotworami złośliwymi:

- tchawicy, oskrzeli i płuc (blisko 1,9 tys. osób, wzrost w ciągu roku o 11,4%),
- żołądka, okrężnicy, odbytnicy, złącza jelit i odbytu (1,4 tys. osób, wzrost w ciągu roku o 7,3%),
- piersi i szyjki macicy (630 osób, wzrost w ciągu roku o 16,2%).

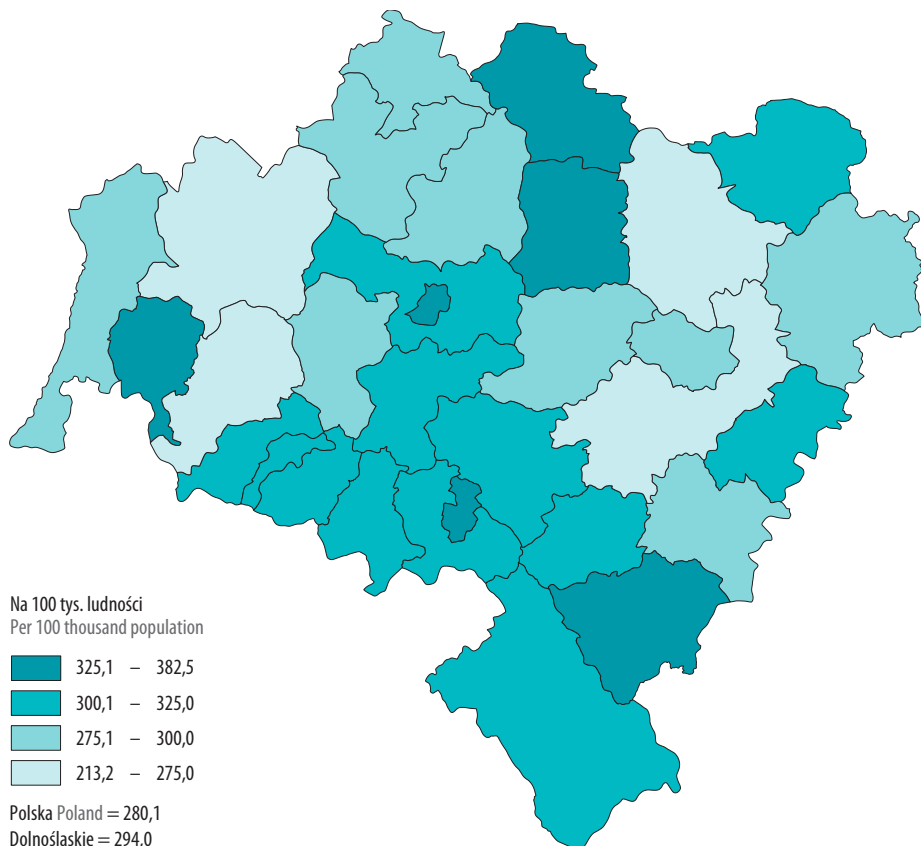
W porównaniu z 2015 r. liczba zgonów z powodu nowotworów zmniejszyła się o 1,6% (spadek o 3,8% w przypadku nowotworów złośliwych), w tym o 4,5% z powodu nowotworów złośliwych tchawicy, oskrzeli i płuc oraz o 2,6% żołądka, okrężnicy, odbytnicy, złącza jelit i odbytu, a wzrosła o 0,6% liczba zgonów z powodu nowotworów złośliwych piersi i szyjki macicy.

**Wykres 14. Zgony z powodu wybranych chorób nowotworowych**  
Chart 14. Deaths caused by selected diseases of neoplasms



W 2022 r. największy udział zgonów spowodowanych nowotworami notowano w powiatach: wrocławskim (29,0%), średzkim (27,9%) i oławskim (27,9%). Najniższa umieralność z powodu nowotworów wystąpiła w powiatach: lwóweckim (19,0%), kłodzkim (19,4%) oraz zgorzeleckim (20,3%).

**Mapa 23. Zgony z powodu chorób nowotworowych na 100 tys. ludności według powiatów w 2022 r.**  
**Map 23. Deaths of people due to neoplasms disease per 100 thousand population by powiats in 2022**



### Umieralność na pozostałe choroby

W 2022 r. w województwie dolnośląskim na choroby układu oddechowego zmarło 3,2 tys. osób (wzrost w ciągu roku o 28,8%), w tym na zapalenia płuc, oskrzeli, rozedmę i astmę 1,8 tys. osób (wzrost o 30,4%). U 2,6 tys. osób, jako przyczynę zgonu określono zakażenie COVID-19 i było to o 60,8% mniej niż rok wcześniej.

Z powodu chorób układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej zmarło 30 osób (spadek o 21,1%), wad rozwojowych wrodzonych, zniekształceń i aberracji chromosomowych – 22 osoby (spadek o 47,6%), niektórych chorób zakaźnych i pasożytniczych – 137 osób (spadek o 4,9%), chorób układu nerwowego i narządów zmysłów – 345 osób (spadek o 7,0%), a objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych, gdzie indziej niesklasyfikowane spowodowały zgon 316 osób (spadek o 13,2%).

W wyniku zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowań odnotowano 403 zgony (wzrost o 4,7%).

Wysoki poziom umieralności spowodowany był także zewnętrznymi przyczynami zachorowania i zgonu – ponad 1,2 tys. zgonów (spadek o 15,1%). Do tej grupy przyczyn zgonów zalicza się m.in. wypadki i nie-szczęśliwe następstwa wypadków (785 zgonów), samobójstwa (314 zgonów) oraz zabójstwa (14 zgonów).

### Umieralność niemowląt

W 2023 r. zarejestrowano 87 zgonów niemowląt, tj. o 2 (o 2,2%) mniej niż w 2022 r. i o 13 (o 13,0%) mniej niż w 2015 r. Wśród niemowląt, najczęściej występującymi przyczynami były niektóre stany powstające w okresie okołoporodowym (72,1% przypadków).

**Zgony noworodków** jest to liczba zgonów dzieci w wieku do 28 dni (0-27 dób).

**Zgony niemowląt** jest to liczba zgonów dzieci w wieku poniżej 1 roku życia.

**Współczynnik zgonów niemowląt** jest to stosunek liczby zgonów niemowląt w badanym okresie do liczby urodzeń żywych w tym okresie – wyrażony w ‰ (tj. na 1000 urodzeń żywych).

Współczynnik zgonów niemowląt na 1 tys. urodzeń żywych, w porównaniu z poprzednim rokiem był wyższy o 0,54 punktu promilowego i wyniósł 4,46. W kraju odnotowano 3,86 zgonu niemowląt na 1000 urodzeń żywych. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w województwach kujawsko-pomorskim (5,47) i podkarpackim (4,84). Najmniej niemowląt na 1000 urodzeń żywych zmarło w województwie lubuskim (2,00).

W analizowanym roku umieralność niemowląt w miastach województwa dolnośląskiego kształtowała się na nieco wyższym poziomie niż na wsi – odpowiednio 4,52 zgonu na 1000 urodzeń żywych w miastach oraz 4,33 na wsi (w 2022 r. w miastach 3,70, a na wsi 4,36).

Podobnie jak w skali całego kraju niemowlęta płci męskiej umierały z większą intensywnością niż niemowlęta płci żeńskiej. W 2023 r. w województwie dolnośląskim zmarło 55 niemowląt płci męskiej oraz 32 niemowlęta płci żeńskiej. Wśród chłopców współczynnik zgonów niemowląt wyniósł 5,54, a wśród dziewcząt – 3,33 (przeciętnie w kraju odpowiednio 4,37 – wśród chłopców oraz 3,32 – wśród dziewcząt) na 1000 urodzeń żywych.

W ogólnej liczbie zmarłych niemowląt większość dzieci umierała w okresie noworodkowym, tj. przed ukończeniem pierwszych czterech tygodni życia – w 2023 r. stanowiły one 71,3% ogółu zgonów niemowląt (w kraju 66,5%), w tym 51,7% stanowiły zgony w pierwszym tygodniu życia (w kraju 50,1%).

Umieralność noworodków determinowana jest także wagą w chwili urodzenia dziecka. Szczególnie duże ryzyko zgonu dotyczy noworodków o małej masie ciała. W ogólnej liczbie zgonów niemowląt dzieci najmniejsze, o wadze poniżej 2500 g stanowiły 59,8% (w Polsce – 69,0%).

### 3.4. Trwanie życia

#### 3.4. Life expectancy

Po spadku długości przewidywanego przeciętnego dalszego trwania życia w latach 2020-2021, co było spowodowane pandemią COVID-19, w 2022 r. i w 2023 r. odnotowaliśmy jego wzrost. Jednocześnie nadal utrzymuje się duża różnica między przeciętnym dalszym trwaniem życia mężczyzn i kobiet.

**Przeciętne trwanie życia noworodka** – podstawowy element tablicy trwania życia wyrażający średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku 0 lat przy założeniu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

Statystyczny mężczyzna urodzony w województwie dolnośląskim w 2023 r. miał przed sobą 74,3 roku życia (w kraju nieco więcej – 74,7 roku). W porównaniu z 2022 r. było to więcej o 1,4 roku, a w odniesieniu do 2015 r. – więcej o 1,1 roku. Statystyczna kobieta miała przed sobą 81,8 roku (w kraju 82,0 lata) i w porównaniu z 2022 r. było to więcej o 1,1 roku, a względem 2015 r. jej życie wydłużyło się o 0,8 roku.

**Tablica 9. Przeciętne dalsze trwanie życia noworodka**

Table 9. The average life expectancy

| Wyszczególnienie<br>Specification | Mężczyźni<br>Males |                       |                     | Kobiety<br>Females |                       |                     |
|-----------------------------------|--------------------|-----------------------|---------------------|--------------------|-----------------------|---------------------|
|                                   | ogółem<br>total    | miasta<br>urban areas | wieś<br>rural areas | ogółem<br>total    | miasta<br>urban areas | wieś<br>rural areas |
| 2000                              | 68,8               | 69,2                  | 67,9                | 77,6               | 77,5                  | 77,8                |
| 2005                              | 70,4               | 70,7                  | 69,6                | 78,9               | 79,1                  | 78,3                |
| 2010                              | 71,7               | 72,1                  | 70,7                | 80,2               | 80,2                  | 80,2                |
| 2011                              | 72,1               | 72,4                  | 71,2                | 80,5               | 80,5                  | 80,5                |
| 2012                              | 72,3               | 72,6                  | 71,4                | 80,3               | 80,5                  | 79,8                |
| 2013                              | 72,5               | 72,7                  | 71,9                | 80,9               | 80,9                  | 80,5                |
| 2014                              | 73,1               | 73,4                  | 72,4                | 81,1               | 81,2                  | 80,8                |
| 2015                              | 73,2               | 73,4                  | 72,6                | 81,0               | 81,1                  | 80,6                |
| 2016                              | 73,5               | 74,0                  | 72,3                | 81,4               | 81,5                  | 80,8                |
| 2017                              | 73,5               | 73,9                  | 72,6                | 81,1               | 81,2                  | 80,6                |
| 2018                              | 73,2               | 73,6                  | 72,5                | 81,3               | 81,5                  | 80,7                |
| 2019                              | 73,5               | 73,7                  | 72,7                | 81,3               | 81,4                  | 81,0                |
| 2020                              | 72,1               | 72,3                  | 71,7                | 80,6               | 80,9                  | 79,8                |
| 2021                              | 71,4               | 71,5                  | 71,0                | 79,5               | 79,5                  | 79,4                |
| 2022                              | 72,9               | 73,1                  | 72,4                | 80,7               | 80,9                  | 80,1                |
| <b>2023</b>                       | <b>74,3</b>        | <b>74,4</b>           | <b>74,0</b>         | <b>81,8</b>        | <b>81,9</b>           | <b>81,5</b>         |

Średnia liczba lat, jaką miała do przeżycia nowonarodzona dziewczynka była o 7,3 roku większa niż średnia liczba lat, jaką miał do przeżycia nowonarodzony chłopiec (w 2022 r. różnica ta była nieco większa – 8,1 roku, a w 2015 r. taka sama).

Porównując dwa środowiska: miasta i wieś można zauważyć, iż w miastach przeciętne dalsze trwanie życia mężczyzn i kobiet kształtuje się na poziomie nieco wyższym niż na wsi. W 2023 r. w zbiorowości mężczyzn z miast przeciętne dalsze trwanie życia wynosiło 74,4 roku (czyli było o 0,4 roku dłuższe niż na wsi), a w zbiorowości kobiet 81,9 roku (czyli było o 0,4 roku dłuższe niż na wsi). W kraju dłużej żyli mężczyźni mieszkający w miastach (o 0,8 roku), natomiast kobiety – mieszkające na wsi (o 0,1 roku).

### 3.5. Małżeństwa

#### 3.5. Marriages

W 2023 r. w województwie dolnośląskim zarejestrowano 11,9 tys. związków małżeńskich, tj. o 3,7% mniej niż przed rokiem i o 10,0% mniej w porównaniu do 2015 r. (w kraju również odnotowano spadek – odpowiednio o 6,4% w porównaniu z 2022 r. i o 22,7% w relacji do 2015 r.).

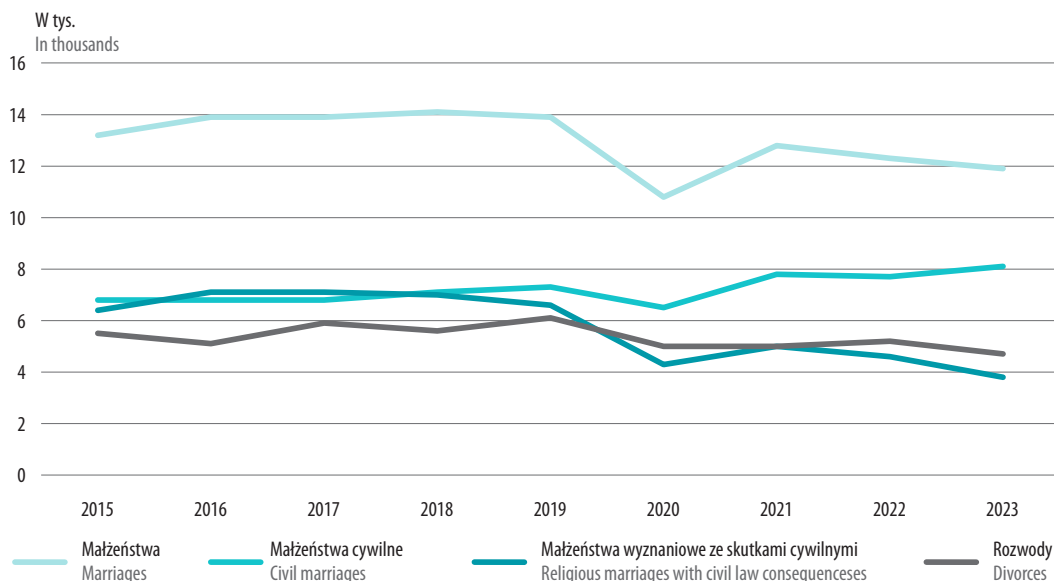
W 2023 r. w ogólnej liczbie prawnie zawieranych związków małżeńskich, małżeństwa wyznaniowe ze skutkami cywilnymi, tj. zawarte w kościołach oraz związki wyznaniowych i jednocześnie zarejestrowane w urzędach stanu cywilnego, stanowiły na Dolnym Śląsku 32,1% (wobec 37,1% w 2022 r. i 48,6% w 2015 r.), podczas gdy w kraju było to 46,9%. Niższy odsetek zawartych małżeństw wyznaniowych odnotowano jedynie w województwach lubuskim (30,3%) i zachodniopomorskim (28,9%). W większości województw zawarto więcej małżeństw cywilnych niż wyznaniowych. Przewaga związków wyznaniowych nad cywilnymi wystąpiła w 5 województwach: małopolskim, podkarpackim, lubelskim, podlaskim i świętokrzyskim.

W miastach zawarto 8,6 tys. małżeństw (72,9% ogółu małżeństw), a na wsi 3,2 tys. Odsetek małżeństw wyznaniowych w dolnośląskich miastach wyniósł 29,5%, a na wsi – 39,0%.

Wśród 3,8 tys. małżeństw wyznaniowych 3,7 tys. (tj. 98,2%) zostało zawartych w Kościele Katolickim, 21 w Kościele Zielonoświątkowym (tj. 0,6%), po 12 (tj. 0,3%) w Polskim Autokefalicznym Kościele Prawosławnym i Kościele Polskokatolickim.

W 29 dolnośląskich powiatach w 2023 r. zawarto więcej małżeństw cywilnych niż wyznaniowych ze skutkami cywilnymi, jedynie w powiecie milickim w ogólnej liczbie prawnie zawieranych związków małżeńskich było tyle samo małżeństw cywilnych i wyznaniowych. Najniższymi odsetkami małżeństw wyznaniowych wyróżniały się Wałbrzych (16,3%) i Jelenia Góra (20,7%). Natomiast najwyższe odsetki małżeństw wyznaniowych odnotowano w powiatach: milickim (50,0%), legnickim i oleśnickim (po 42,2%).

**Wykres 15. Małżeństwa i rozwody**  
Chart 15. Marriages and divorces



Natężenie związków małżeńskich mierzy się za pomocą ogólnego współczynnika małżeństw brutto jako stosunek liczby zawartych małżeństw do liczby ludności. Interpretacja tego współczynnika jest ograniczona, gdyż nie uwzględnia on zmian w strukturze badanej populacji, daje jednak ogólny pogląd na tendencje zachodzące w tym zakresie.

**Współczynnik małżeństw** to stosunek liczby zawartych małżeństw w danym okresie (zazwyczaj roku) do liczby ludności w połowie okresu lub średniej liczby ludności w tym okresie – wyrażony w ‰, tj. na 1000 ludności (współczynnik małżeństw brutto).

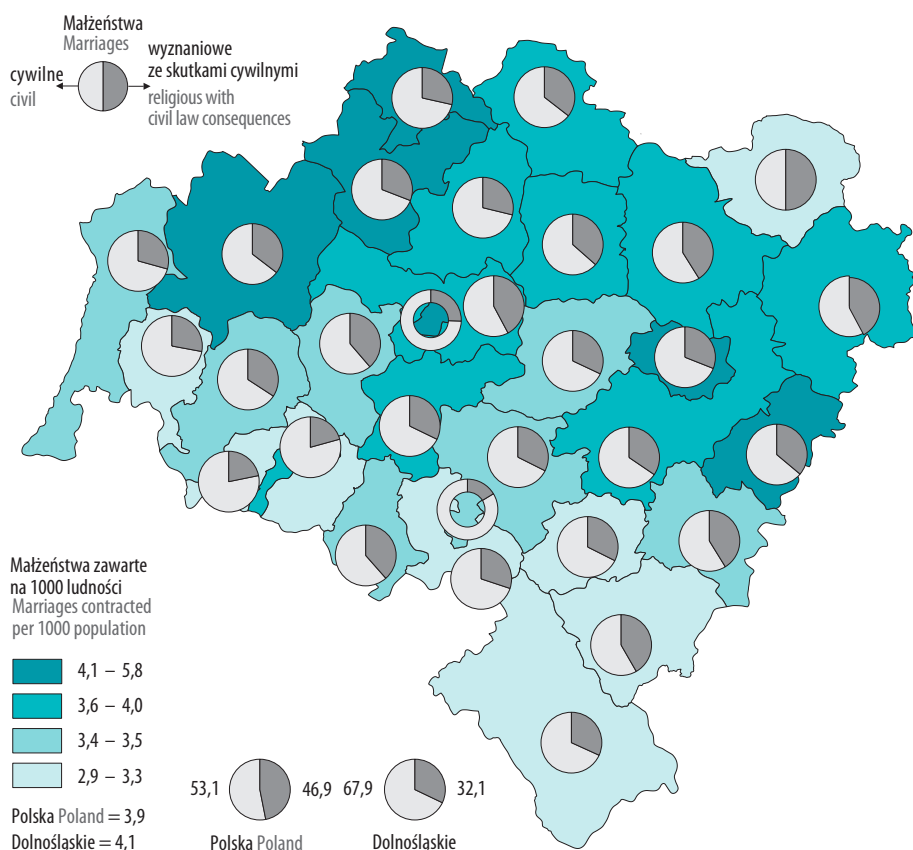
Inną, rzadziej stosowaną, definicją jest: stosunek liczby zawartych małżeństw do liczby ludności uprawnionej do zawierania związków małżeńskich (ze względów praktycznych przyjmuje się najczęściej liczbę ludności w wieku 15 lat i więcej - co zwiększa możliwość porównań, szczególnie międzynarodowych).

Współczynnik małżeństw wyrażający liczbę zawartych małżeństw na 1000 ludności w województwie dolnośląskim wynosił w 2023 r. 4,1 (w kraju – 3,9), co uplasowało województwo na 2. miejscu w Polsce (w 2015 r. – 16. miejsce). W miastach współczynnik małżeństw wynosił 4,4 i był wyższy niż na wsi – 3,4.

W układzie powiatowym województwa dolnośląskiego, najwięcej zawartych małżeństw na 1000 ludności przypadało we Wrocławiu (5,8) oraz w powiecie głogowskim (4,2), natomiast najmniej w powiatach: karkonoskim (2,9), dzierzoniowskim (3,0) oraz ząbkowickim i wałbrzyskim (po 3,1).

#### Mapa 24. Zawarte małżeństwa (cywilne i wyznaniowe) według powiatów w 2023 r.

Map 24. Marriages (civil and church or religious) contracted by powiats in 2023



W 2023 r. wartość współczynnika małżeństw brutto była najwyższa w gminach Ruja (6,2‰) i Złoty Stok (5,9‰) oraz we Wrocławiu (5,8‰), a najniższa w gminach: Kondratowice (1,3‰), Udanin (1,6‰), Pieszyce (1,8‰) oraz Wiązów i Stoszowice (po 1,9‰).

Mediana wieku nowożeńców zawierających związek małżeński w województwie dolnośląskim w 2023 r. wyniosła dla mężczyzn 32,8 roku i była wyższa niż w kraju (31,4 roku), a dla kobiet 30,4 roku (w kraju 29,2 roku). W miastach i na wsi była taka sama dla mężczyzn (32,8 roku), a w przypadku kobiet była większa w miastach niż na wsi (odpowiednio 30,5 roku oraz 30 lat).

**Tablica 10. Mediana wieku nowożeńców zawierających związek małżeński po raz pierwszy według miejsca zamieszkania w 2023 r.**

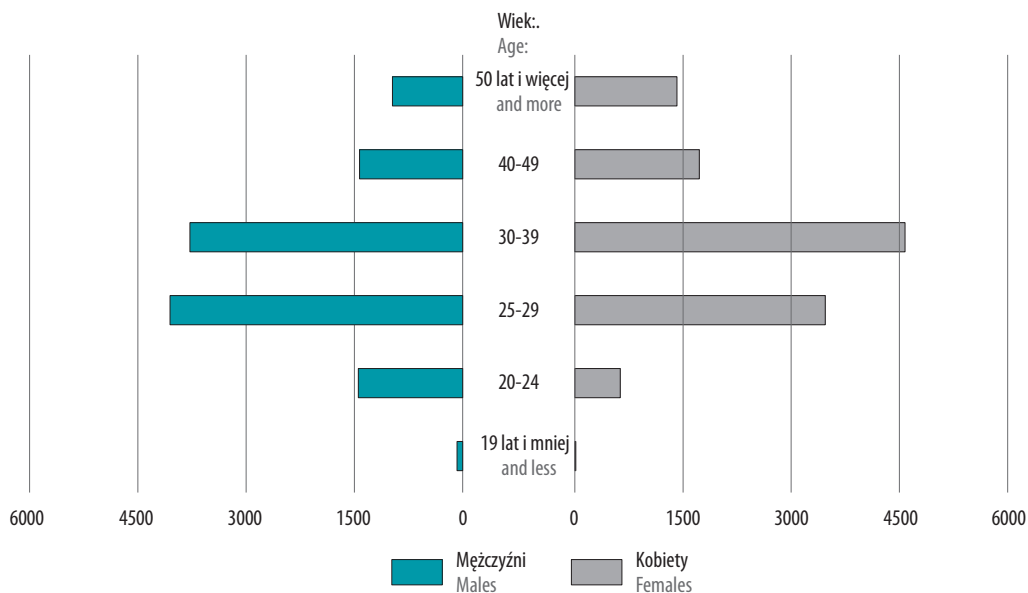
**Table 10. Median age of bridegrooms and brides getting married for the first time by place of residence in 2023**

| Wiek nowożeńców<br>Age of bridegrooms<br>and brides                                                                                                              | Kawaler<br>Single male |                                     |                                                |                                                          | Panna<br>Single female |                                            |                                        |                                                         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|-------------------------------------|------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|------------------------|--------------------------------------------|----------------------------------------|---------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                  | ogółem<br>total        | z panną<br>with<br>single<br>female | z wdo-<br>wą<br>with<br>wid-<br>owed<br>female | z roz-<br>wie-<br>dzioną<br>with di-<br>vorced<br>female | ogółem<br>total        | z kawa-<br>lerem<br>with<br>single<br>male | z wdow-<br>cem<br>with<br>wid-<br>ower | z roz-<br>wie-<br>dzionym<br>with di-<br>vorced<br>male |
| Wiek nowożeńców: 16 lat i więcej (kobiety), 18 lat i więcej (mężczyźni)<br>Age of bridegrooms and brides: 16 years and more (females), 18 years and more (males) |                        |                                     |                                                |                                                          |                        |                                            |                                        |                                                         |
| <b>Ogółem<br/>Total</b>                                                                                                                                          | 30,9                   | 30,4                                | 47,3                                           | 38,7                                                     | 28,8                   | 28,4                                       | 43,0                                   | 36,0                                                    |
| Miasta<br>Urban area                                                                                                                                             | 31,0                   | 30,5                                | 47,0                                           | 38,7                                                     | 29,0                   | 28,6                                       | 44,0                                   | 36,1                                                    |
| Wieś<br>Rural area                                                                                                                                               | 30,6                   | 29,9                                | 47,3                                           | 38,8                                                     | 28,3                   | 27,8                                       | 38,0                                   | 35,8                                                    |
| Wiek nowożeńców: 16-49 (kobiety), 18-49 (mężczyźni)<br>Age of bridegrooms and brides: 16-49 (females), 18-49 (males)                                             |                        |                                     |                                                |                                                          |                        |                                            |                                        |                                                         |
| <b>Ogółem<br/>Total</b>                                                                                                                                          | 30,7                   | 30,3                                | 39,6                                           | 37,1                                                     | 28,8                   | 28,4                                       | 38,0                                   | 35,1                                                    |
| Miasta<br>Urban area                                                                                                                                             | 30,8                   | 30,4                                | 37,0                                           | 37,1                                                     | 28,9                   | 28,6                                       | 40,0                                   | 35,2                                                    |
| Wieś<br>Rural area                                                                                                                                               | 30,4                   | 29,9                                | 41,5                                           | 37,3                                                     | 28,2                   | 27,8                                       | 34,0                                   | 35,0                                                    |

Najwięcej kobiet i mężczyzn zawarło związek małżeński w wieku 25-29 lat (odpowiednio 4,1 tys. i 3,5 tys.), ale 1 kobieta i 9 mężczyzn zmieniło stan cywilny mając 85 lat i więcej. Różnica wieku między małżonkami to najczęściej mąż starszy od żony o 1-2 lata (23,5%), a następnie mąż starszy od żony o 3-5 lat (22,5%). Małżeństwa, w których żona była starsza od męża od 1 do 2 lat stanowiły 11,2%. Mąż starszy od żony o 11 lat i więcej występował w 6,5% ogólnej liczby zawartych małżeństw, a żony starsze o tyle lat od mężów w 0,8%.

Za cudzoziemców wyszło 37 kobiet, a 12 mężczyzn ożeniło się z cudzoziemkami.

**Wykres 16. Nowożeńcy według płci i wieku w 2023 r.**  
**Chart 16. Bridegrooms and bride by age in 2023**



Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia, przeważały pary z wykształceniem wyższym i średnim. Wykształcenie wyższe posiadało 51,8% kobiet wchodzących w związek małżeński i 38,7% mężczyzn, a średnie – 34,3% kobiet i 39,3% mężczyzn. Wykształcenie zasadnicze zawodowe miało 9,3% kobiet biorących ślub i 16,1% mężczyzn.

Najwięcej par zawarło związek małżeński jako panna (78,5%) i kawaler (78,6%). Rozwiedzione kobiety stanowiły 19,2% kobiet biorących ślub, a rozwiedzeni mężczyźni – 19,4% mężczyzn. Wdowy i wdowcy stanowili odpowiednio 2,3% i 2,1% ogółu wstępujących w związki małżeńskie.

Wśród kobiet wstępujących w związek małżeński najwięcej było Polek (92,8%), a następnie Ukrainek (6,1%). Wśród mężczyzn zawierających związek małżeński byli głównie Polacy (93,1%), następnie Ukraińcy stanowili 4,7%, a Białorusini 0,3%.

### 3.6. Rozwody i separacje

#### 3.6. Divorces and separations

W 2023 r. uległo rozwiązaniu 16,3 tys. małżeństw, z tego ze względu na śmierć małżonka – 11,6 tys. (w tym męża – 8,3 tys., żony – 3,3 tys.), a na rozwód – 4,7 tys. W dniu 31 grudnia 2023 r. w województwie dolnośląskim istniało 613,4 tys. małżeństw.

Ze zmianami dotyczącymi liczby małżeństw wiążą się zmiany liczby rozwodów i separacji. Do 2005 r. liczba rozwodów narastała (szczególnie w latach 2002-2005). Ponowny większy wzrost (w porównaniu do roku poprzedniego) miał miejsce w latach 2017-2019. W 2020 r. odnotowano spadek, a w 2022 r. wzrost. W 2023 r. w województwie dolnośląskim sądy orzekły prawomocnie 4,7 tys. rozwodów, tj. o 9,5% mniej w porównaniu z 2022 r. i o 14,4% mniej w relacji do 2015 r. (w kraju odpowiednio wystąpił spadek o 5,4% i 15,5%).

**Tablica 11. Rozwody według liczby małoletnich dzieci oraz wykształcenia osoby wnoszącej powództwo w 2023 r.****Table 11. Divorces by number of underage children and education of the plaintiff in 2023**

| Wykształcenie<br>Education                                                                               | Małżeństwa<br>bez dzieci<br>Marriages<br>without<br>children | Rozwody małżeństw o liczbie dzieci<br>Divorces of marriages with number of children |     |    |                        |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|-----|----|------------------------|
|                                                                                                          |                                                              | 1                                                                                   | 2   | 3  | 4 i więcej<br>and more |
| Wyższe<br>Tertiary                                                                                       | 611                                                          | 510                                                                                 | 398 | 47 | 3                      |
| Policealne i średnie<br>Post-secondary and secondary                                                     | 863                                                          | 564                                                                                 | 370 | 77 | 10                     |
| Zasadnicze zawodowe<br>Basic vocational                                                                  | 457                                                          | 217                                                                                 | 119 | 25 | 11                     |
| Gimnazjalne, podstawowe i nie-<br>pełne podstawowe<br>Lower secondary, primary and<br>incomplete primary | 101                                                          | 73                                                                                  | 52  | 7  | 6                      |
| Nieustalone<br>Unknown                                                                                   | 99                                                           | 54                                                                                  | 34  | 11 | 1                      |

Najmniej par małżeńskich rozwiódł się w powiatach: górowskim (41), złotoryjskim (54) i milickim (58), a najwięcej we Wrocławiu (1,4 tys.).

Współczynnik rozwodów na 1000 ludności wyniósł 1,6 i był on 2. najwyższy wśród województw (Polska – 1,5). Podobnie jak w kraju, intensywność tego zjawiska była wyższa w dolnośląskich miastach niż na wsi – odpowiednio 1,9 i 1,1.

Do głównych przyczyn rozwodów orzeczonych prawomocnym wyrokiem sądu, należały (wyłącznie):

- niezgodność charakterów małżonków (1034),
- niedochowanie wierności małżeńskiej (161),
- nadużywanie alkoholu (104).

Najwyższe natężenie rozwodów w przeliczeniu na 1000 ludności, obserwowano we Wrocławiu (2,1) oraz w Wałbrzychu (1,9), natomiast najniższe – w powiecie górowskim oraz trzebnickim (po 1,3).

Wskaźnik liczby małżeństw rozwiązanych przypadających na 1000 istniejących małżeństw wyniósł w województwie dolnośląskim 26,6, podczas gdy średnio dla Polski było to 24,6 (3. lokata wśród województw). W 2022 r. było to 29,3 (Polska – 26,9), a w 2015 r. – 25,8 (Polska – 22,9).

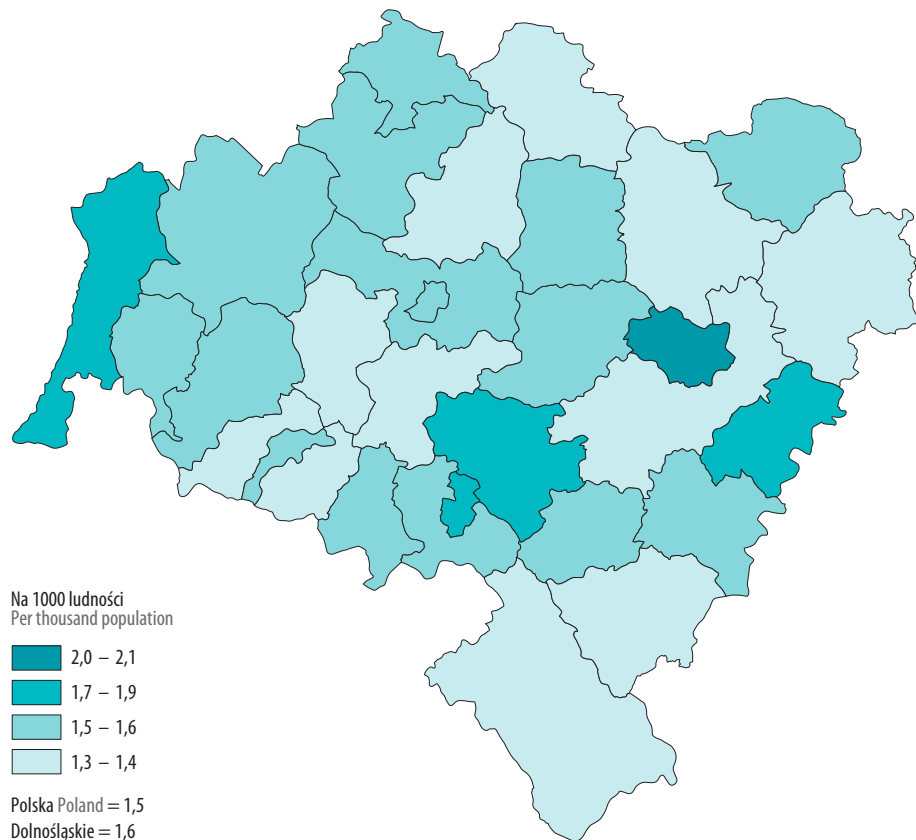
Biorąc pod uwagę wiek w momencie wniesienia powództwa, najczęściej rozwodziły się kobiety w wieku 35-39 lat (21,3% ogólnej liczby rozwodów) oraz w wieku 40-44 lata (20,1%), natomiast mężczyźni w wieku 40-44 lata (20,0%) i w wieku 35-39 lat (19,6%).

Porównując poziomy wykształcenia rozwodzących się małżeństw, pary z wykształceniem wyższym żony stanowiły 35,3%, męża – 24,3% w ogólnej liczbie rozwodów; z wykształceniem policealnym i średnim żony – 40,7%, męża – 39,9%. Ponadto, obserwowano – o 10,4 p.proc. wyższy odsetek mężczyzn niż kobiet z wykształceniem zasadniczym zawodowym (25,0% wobec 14,6%).

W 2023 r. najwięcej rozwodów, tj. 2,1 tys. odnotowano wśród par bezdzietnych, które stanowiły 45,1% w ogólnej liczbie rozwodów oraz 1,4 tys. par z jednym niepełnoletnim dzieckiem (30,0%). Im większa była liczba dzieci, tym mniejsza liczba rozwodów, tj. małżeństwa z 2 dziećmi – 20,6% ogólnej liczby rozwodów, 3 dzieci – 3,5%, a 4 i więcej – 0,7%.

W większości przypadków wykonywanie władzy rodzicielskiej nad dzieckiem niepełnoletnim powierzono obojgu rodzicom (67,4% rozwodów), a następnie matce (27,1%).

**Mapa 25. Rozwody według powiatów w 2023 r.**  
**Map 25. Divorces by powiats in 2023**



W 2023 r. w województwie dolnośląskim sądy orzekły prawomocnie 41 separacji, tj. o 19,6% mniej niż w 2022 r. (w kraju 608 separacji, tj. spadek o 12,3%). Najwięcej separacji orzeczono w województwie mazowieckim (95), następnie w śląskim (78) i małopolskim (59), a najmniej w opolskim (12).

Najwięcej orzeczonych prawomocnym wyrokiem sądu separacji odnotowano we Wrocławiu (13), a następnie w podregionie wrocławskim (11).

Równocześnie, co roku odnotowuje się przypadki zniesienia separacji. W 2023 r. w województwie dolnośląskim orzeczono 15 przypadków zniesienia separacji małżeństw. Zniesiono separacje 14 małżeństw bez dzieci i 1 z jednym dzieckiem.

## Rozdział 4.

### Chapter 4.

## Migracje

### Migrations

Obok przyrostu naturalnego, czynnikiem wpływającym bezpośrednio na trwałe zwiększenie bądź zmniejszenie liczebności populacji, a także wpływającym na jej rozmieszczenie przestrzenne są migracje. Są to przemieszczenia ludności związane ze zmianą stałego miejsca zamieszkania lub miejsca czasowego pobytu. Wielkość i kierunek migracji oraz ich natężenie zależą od wielu czynników, wśród których najczęściej wymienia się czynniki o charakterze ekonomicznym, tzn. podjęcie pracy, poprawa sytuacji materialnej itp. Wynikają one w dużej mierze z dysproporcji międzyregionalnych w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego. Kształtowanie się ruchu migracyjnego (wędrownego) ma duże znaczenie dla kształtowania się podaży strony rynku pracy.

### 4.1. Migracje wewnętrzne na pobyt stały

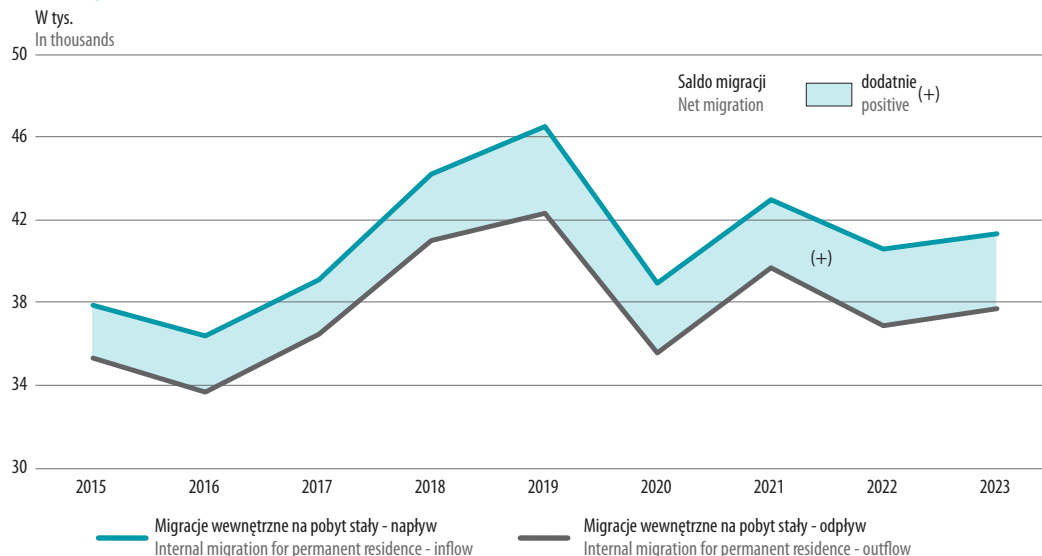
#### 4.1. Internal migration for permanent residence

W 2023 r. w ruchu wewnętrznym na pobyt stały zameldowało się 41,3 tys. osób, tj. o 1,8% więcej w porównaniu z 2022 r., natomiast wymeldowało się z pobytu stałego 37,7 tys. osób, tj. o 2,2% więcej niż przed rokiem. Saldo stałych migracji wewnętrznych wynosiło plus 3,6 tys. osób i było niższe o 78 osób niż w 2022 r. W ww. napływie i odpływie ludności uwzględniono ruch międzydzielnicowy na terenie Wrocławia wynoszący 4,5 tys. osób.

W ramach migracji wewnętrznych wyróżnia się migracje:

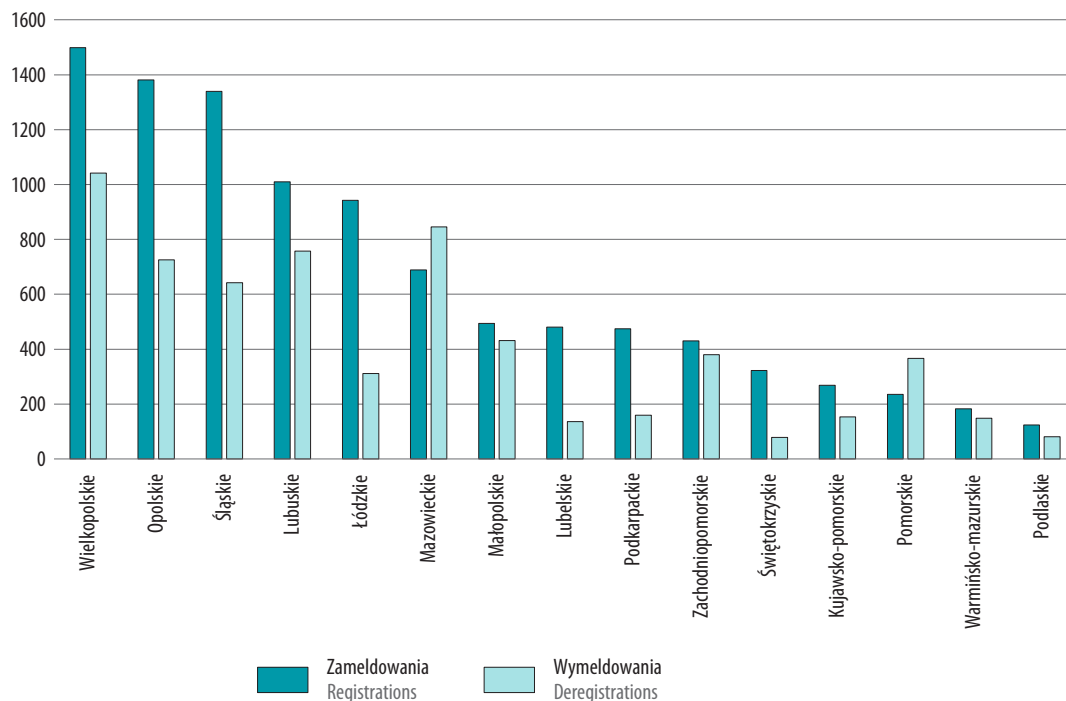
- **międzywojewódzkie** – przemieszczenia ludności z jednego województwa do innego,
- **wewnątrzwojewódzkie** – zmiany miejsca zamieszkania w obrębie tego samego województwa,
- **międzypowiatowe** – przemieszczenia ludności z jednego powiatu do innego,
- **wewnątrzpowiatowe** – zmiany miejsca zamieszkania w obrębie tego samego powiatu.

**Wykres 17.** Migracje wewnętrzne ludności  
**Chart 17.** Internal migration of population



Z terenu innych województw, w województwie dolnośląskim zameldowało się na stałe 9,9 tys. osób, a wymeldowało się do innych województw 6,3 tys. mieszkańców. Saldo migracji na pobyt stały międzywojewódzkich wyniosło 3,6 tys. Najwięcej osób przybyło z województw: wielkopolskiego (1,5 tys.), opolskiego (1,4 tys. osób), śląskiego (1,3 tys. osób) i lubuskiego (1,0 tys. osób).

**Wykres 18. Zameldowania i wymeldowania ludności na pobyt stały z innych województw w 2023 r.**  
**Chart 18. Registrations of population for permanent residence from other voivodships in 2023**



Z analizy wymeldowań ludności na pobyt stały do innych województw w 2023 r. wynika, że opuszczający województwo dolnośląskie najczęściej na miejsce stałego pobytu wybierali województwa: wielkopolskie (1,0 tys. osób), mazowieckie i lubuskie (po 0,8 tys. osób), opolskie (0,7 tys. osób) i śląskie (0,6 tys. osób). Województwa mazowieckie i pomorskie były jedynymi, z którymi dolnośląskie miało ujemne saldo migracji (odpowiednio 0,2 tys. i 0,1 tys. osób). Największe dodatnie saldo odnotowano z województwami śląskim i opolskim (po 0,7 tys.) oraz z łódzkim (0,6 tys.).

Do miast województwa dolnośląskiego przybyło na stałe 19,1 tys. osób, a wymeldowało się 22,6 tys. – saldo migracji wewnętrznej w miastach wyniosło minus 3,5 tys. osób. Na stałe zamieszkanie na wsi zdecydowało się 17,7 tys. osób, a wymeldowało się z pobytu stałego ze wsi 10,6 tys. osób. Saldo migracji wewnętrznej na pobyt stały na wsi było dodatnie i wynosiło plus 7,1 tys.

Największa liczba ludności z innych województw na stałe osiedliła się we Wrocławiu (4,7 tys. osób) oraz w powiatach wrocławskim (1,3 tys. osób) i oleśnickim (0,3 tys. osób). Równocześnie najwięcej osób wymeldowało się do innego województwa z Wrocławia (1,8 tys. osób) oraz z powiatów: głogowskiego, wrocławskiego i kłodzkiego (po 0,3 tys.).

**Tablica 12. Migracje wewnętrzne ludności w 2023 r.**  
**Table 12. Internal migration of population in 2023**

| Wyszczególnienie<br>Specification                     | Napływ <sup>a</sup><br>Inflow <sup>a</sup> |                             |                            | Odpływ <sup>b</sup><br>Outflow <sup>b</sup> |                            |                           | Saldo migracji<br>Net migration |
|-------------------------------------------------------|--------------------------------------------|-----------------------------|----------------------------|---------------------------------------------|----------------------------|---------------------------|---------------------------------|
|                                                       | ogółem<br>total                            | z miast<br>from urban areas | ze wsi<br>from rural areas | ogółem<br>total                             | do miast<br>to urban areas | na wieś<br>to rural areas |                                 |
| w liczbach bezwzględnych<br>in absolute numbers       |                                            |                             |                            |                                             |                            |                           |                                 |
| Ogółem<br>Total                                       | 36800                                      | 24531                       | 12269                      | 33183                                       | 15852                      | 17331                     | 3617                            |
| Miasta<br>Urban areas                                 | 19115                                      | 10776                       | 8339                       | 22584                                       | 8915                       | 13669                     | -3469                           |
| Wieś<br>Rural areas                                   | 17685                                      | 13755                       | 3930                       | 10599                                       | 6937                       | 3662                      | 7086                            |
| Z tego samego województwa<br>From the same voivodship | 26928                                      | 18006                       | 8922                       | 26928                                       | 12106                      | 14822                     | .                               |
| Z innego województwa<br>From other voivodship         | 9872                                       | 6525                        | 3347                       | 6255                                        | 3746                       | 2509                      | 3617                            |
| na 1000 ludności<br>per thousand population           |                                            |                             |                            |                                             |                            |                           |                                 |
| Ogółem<br>Total                                       | 12,8                                       | 8,5                         | 4,3                        | 11,5                                        | 5,5                        | 6,0                       | 1,3                             |
| Miasta<br>Urban areas                                 | 9,8                                        | 5,5                         | 4,3                        | 11,6                                        | 4,6                        | 7,0                       | -1,8                            |
| Wieś<br>Rural areas                                   | 18,9                                       | 14,7                        | 4,2                        | 11,3                                        | 7,4                        | 3,9                       | 7,6                             |
| Z tego samego województwa<br>From the same voivodship | 9,3                                        | 6,2                         | 3,1                        | 9,3                                         | 4,2                        | 5,1                       | .                               |
| Z innego województwa<br>From other voivodship         | 3,4                                        | 2,3                         | 1,2                        | 2,2                                         | 1,3                        | 0,9                       | 1,3                             |

a Zameldowania. b Wymeldowania.  
a Registrations. b Deregistrations.

W ogólnej liczbie zameldowań na pobyt stały oraz wymeldowań z pobytu stałego (zarówno w ruchu migracyjnym wewnątrzwojewódzkim, jak i międzywojewódzkim) wystąpiły różnice w strukturze migrantów według płci. Wśród migrantów wewnętrznych na pobyt stały dominowały kobiety. Stanowiły one po 52,2% dla napływu jak i odpływu migracyjnego (rok wcześniej odpowiednio 52,9% dla napływu i 53,0% dla odpływu).

Łącznie zameldowało się 19,2 tys. kobiet, w tym 14,0 tys. w ramach migracji w tym samym województwie i 5,2 tys. z innego województwa. Wśród 17,6 tys. mężczyzn, którzy osiedlili się w województwie dolnośląskim 12,9 tys. pochodziło z migracji wewnątrz województwa, a 4,7 tys. z innych województw.

**Tablica 13. Migracje wewnętrzne ludności według płci i stanu cywilnego w 2023 r.**  
**Table 13. Internal migration of population by sex and marital status in 2023**

| Stan cywilny<br>Marital status                       | Napływ <sup>a</sup><br>Inflow <sup>a</sup> |                    |                    | Odływ <sup>b</sup><br>Outflow <sup>b</sup> |                    |                    | Saldo<br>migracji<br>Net<br>migrati-<br>on |
|------------------------------------------------------|--------------------------------------------|--------------------|--------------------|--------------------------------------------|--------------------|--------------------|--------------------------------------------|
|                                                      | ogółem<br>total                            | mężczyźni<br>males | kobiety<br>females | ogółem<br>total                            | mężczyźni<br>males | kobiety<br>females |                                            |
| w liczbach bezwzględnych<br>in absolute numbers      |                                            |                    |                    |                                            |                    |                    |                                            |
| Ogółem<br>Total                                      | 36800                                      | 17574              | 19226              | 33183                                      | 15857              | 17326              | 3617                                       |
| Kawalerowie / panny<br>Single                        | 16119                                      | 8007               | 8112               | 14699                                      | 7345               | 7354               | 1420                                       |
| Żonaci / zamężne<br>Married                          | 16232                                      | 7843               | 8389               | 14445                                      | 6967               | 7478               | 1787                                       |
| Wdowcy / wdowy<br>Widowers                           | 1024                                       | 148                | 876                | 1026                                       | 160                | 866                | -2                                         |
| Rozwiedzeni<br>Divorced                              | 2742                                       | 1232               | 1510               | 2687                                       | 1222               | 1465               | 55                                         |
| Nieustalony<br>Unknown                               | 683                                        | 344                | 339                | 326                                        | 163                | 163                | 357                                        |
| na 10 tysięcy ludności<br>per 10 thousand population |                                            |                    |                    |                                            |                    |                    |                                            |
| Ogółem<br>Total                                      | 127,6                                      | 61,0               | 66,7               | 115,1                                      | 55,0               | 60,1               | 12,5                                       |
| Kawalerowie / panny<br>Single                        | 55,9                                       | 27,8               | 28,1               | 51,0                                       | 25,5               | 25,5               | 4,9                                        |
| Żonaci / zamężne<br>Married                          | 56,3                                       | 27,2               | 29,1               | 50,1                                       | 24,2               | 25,9               | 6,2                                        |
| Wdowcy / wdowy<br>Widowers                           | 3,6                                        | 0,5                | 3,0                | 3,6                                        | 0,6                | 3,0                | 0,0                                        |
| Rozwiedzeni<br>Divorced                              | 9,5                                        | 4,3                | 5,2                | 9,3                                        | 4,2                | 5,1                | 0,2                                        |
| Nieustalony<br>Unknown                               | 2,4                                        | 1,2                | 1,2                | 1,1                                        | 0,6                | 0,6                | 1,2                                        |

a Zameldowania. b Wymeldowania.  
a Registrations. b Deregistrations.

Dla podaźowej strony rynku pracy szczególne znaczenie ma saldo migracji osób w wieku produkcyjnym. Migracje mają bowiem selektywny charakter ze względu na wiek migrantów, gdyż zubożają, bądź wzbogacają zbiorowość osób w wieku produkcyjnym (zasoby pracy).

Biorąc pod uwagę wiek migrantów stwierdzono, iż struktura wiekowa zarówno dla osób przybyłych, jak i wyjeżdżających była zbliżona i najczęściej zmiana stałego zameldowania dotyczyła osób w wieku produkcyjnym, a zwłaszcza osób w wieku 25-29 lat i 30-34 lata.

W 2023 r. łącznie osoby w wieku 25-34 lata, które przyjechały z innego województwa i zameldowały się na pobyt stały w województwie dolnośląskim stanowiły 40,9% ogółu osób przybywających z innych województw. W przypadku zbiorowości osób opuszczających województwo dolnośląskie osoby w wieku 25-34 lata stanowiły 24,8%.

Wymienione grupy wieku wyróżniały się największą intensywnością ruchów migracyjnych. W 2023 r. z tytułu nadwyżki migracyjnej na 10 tys. mieszkańców przybyło średnio w wieku:

- 20-24 lata – 15 osób w tej grupie wiekowej,

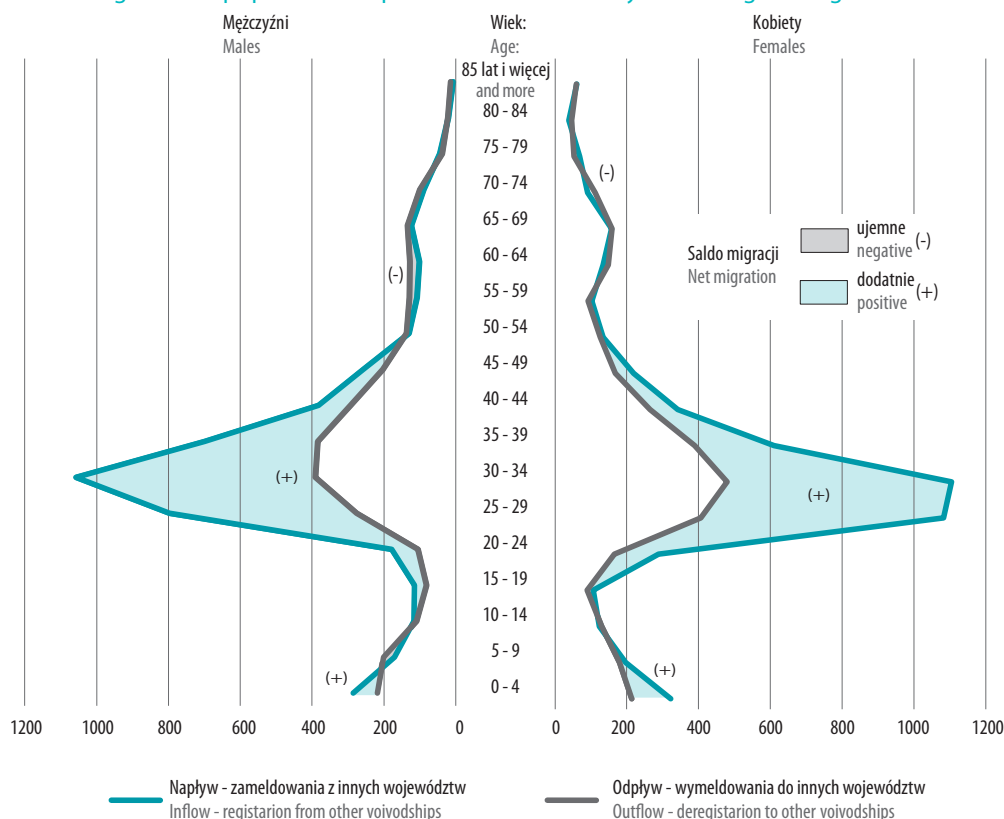
- 25-29 lat – 72 osoby,
- 30-34 lata – 63 osoby,
- 35-39 lat – 22 osoby.

Rozpatrując migrantów według płci i wieku, wynika, iż szczególnie w grupie wieku 25-29 lat wystąpiła różnica w natężeniu ruchów migracji poza obręb województwa wśród kobiet i mężczyzn.

Na 10 tys. kobiet w wieku 25-29 lat nadwyżka migracyjna wyniosła 81 kobiet w tej grupie wiekowej (średnio 130 kobiet przyjechało do województwa i 49 kobiet w tej grupie wiekowej wyjechało z województwa). Natomiast na 10 tys. mężczyzn nadwyżka migracyjna w grupie wiekowej 25-29 lat kształtowała się na poziomie 63 mężczyzn (średnio 96 przyjechało i 33 wyjechało).

W grupie wieku 30-34 lata odnotowano większą nadwyżkę wśród mężczyzn niż wśród kobiet. W przeliczeniu na 10 tys. kobiet w tej grupie wiekowej nadwyżka migracyjna wyniosła 61 kobiet (średnio napływ migracyjny na poziomie 108 kobiet i odpływ na poziomie 47 kobiet). Z kolei wśród mężczyzn nadwyżka wynosiła 64 osoby nadwyżki migracyjnej na 10 tys. mężczyzn w tej grupie wiekowej (napływ na poziomie 102 mężczyzn i odpływ na poziomie 38 mężczyzn).

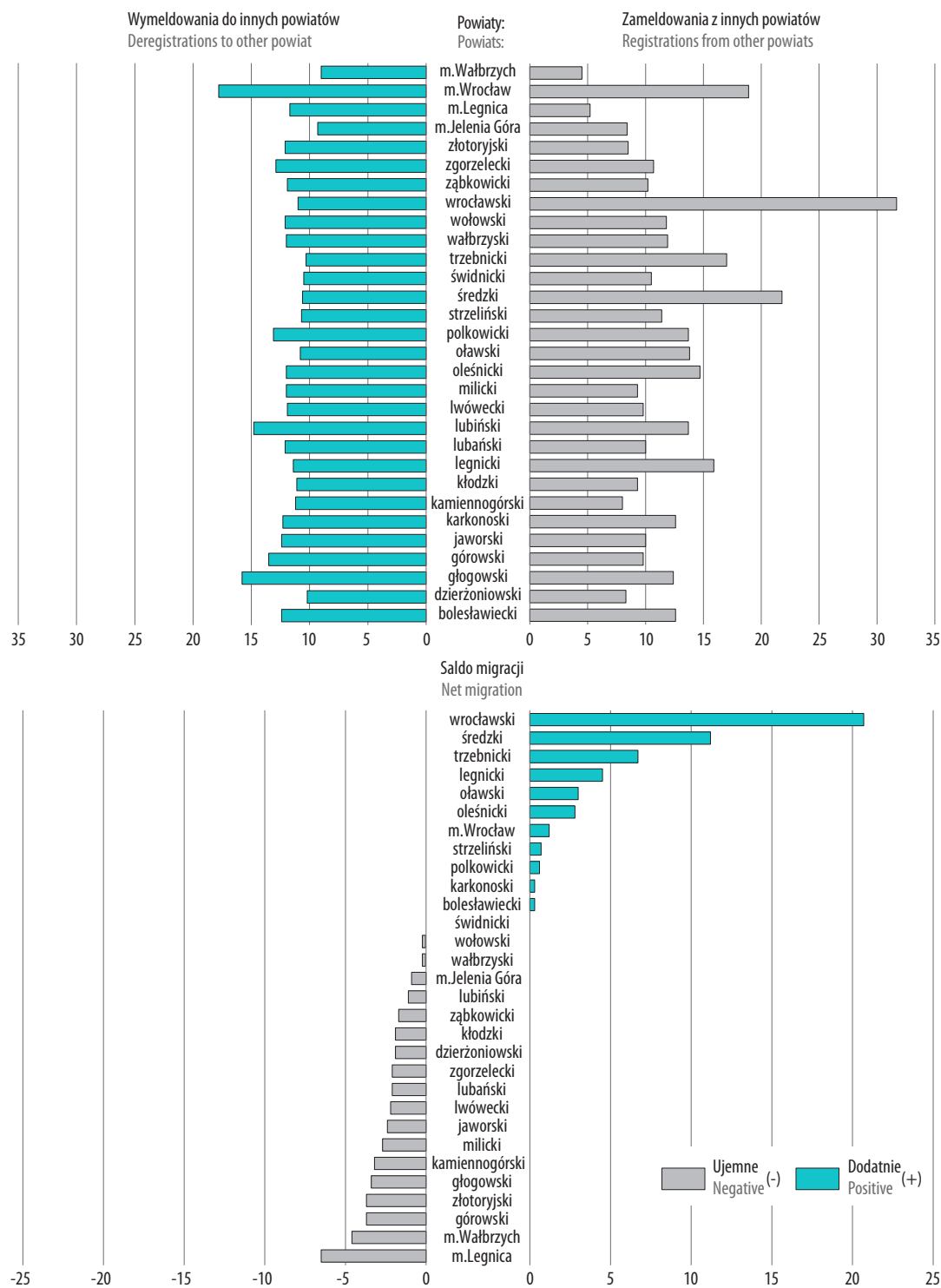
**Wykres 19. Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów w 2023 r.**  
Chart 19. Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants in 2023



W ruchu wewnętrznym dodatnie saldo odnotowano w 12 powiatach, w tym najwyższe w powiecie: wrocławskim (plus 3,8 tys. osób), we Wrocławiu (0,8 tys.), powiatach średzkim (0,7 tys.) i trzebnickim (0,6 tys.).

Ujemne saldo wystąpiło w 18 powiatach, w tym najniższe w: Legnicy (minus 0,6 tys. osób), w Wałbrzychu (minus 0,5 tys. osób) oraz powiatach głogowskim i kłodzkim (po minus 0,3 tys. osób).

**Wykres 20. Migracje międzypowiatowe ludności na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności w 2023 r.**  
**Chart 20. Intrapowiat migration of population for permanent residence per thousand population in 2023**



W układzie powiatowym występowało znaczne zróżnicowanie przestrzenne ruchliwości ludności, przy czym od wielu lat proporcje utrzymywały się na porównywalnym poziomie. Wymieniony już wcześniej, atrakcyjny pod względem napływu migracyjnego, powiat wrocławski odznaczał się, niezmiennie także największą ruchliwością ludności.

W 2023 r. saldo migracji wewnętrznych wynosiło 243 osoby przybywające i wyjeżdżające z miejsca zamieszkania na 10 tys. mieszkańców (rok wcześniej 237 osób, przy 219 osobach w 2015 r.).

Znacząca dodatnia migracja na 10 tys. mieszkańców występowała w powiatach: wrocławskim (207 osób), średzkim (112 osób) i trzebnickim (67 osób). Największe ujemne saldo migracji na 10 tys. mieszkańców wystąpiło w: Legnicy (65 osób), Wałbrzychu (46 osób) oraz w powiatach górowskim i złotoryjskim (po 37 osób), w których napływ ludności w największym stopniu nie rekompensował odpływu.

## 4.2. Migracje zagraniczne na pobyt stały

### 4.2. International migration for permanent residence

Dane dotyczące migracji zagranicznych opracowane na podstawie bilansów stanu i struktury ludności nie obejmują wszystkich emigrantów i imigrantów. Powodem jest niedokonywanie formalności związanych z zameldowaniem i wymeldowaniem przez osoby migrujące przy znacznym swobodnym przepływie ludności.

W 2023 r., kolejny rok z rzędu (z wyjątkiem 2022 r.) obserwowano zjawisko dodatniego salda migracji zewnętrznej (426 osób, minus 106 osób w 2022 r.), co oznaczało, że liczba osób napływających do województwa przewyższyła liczbę wymeldowujących się z niego.

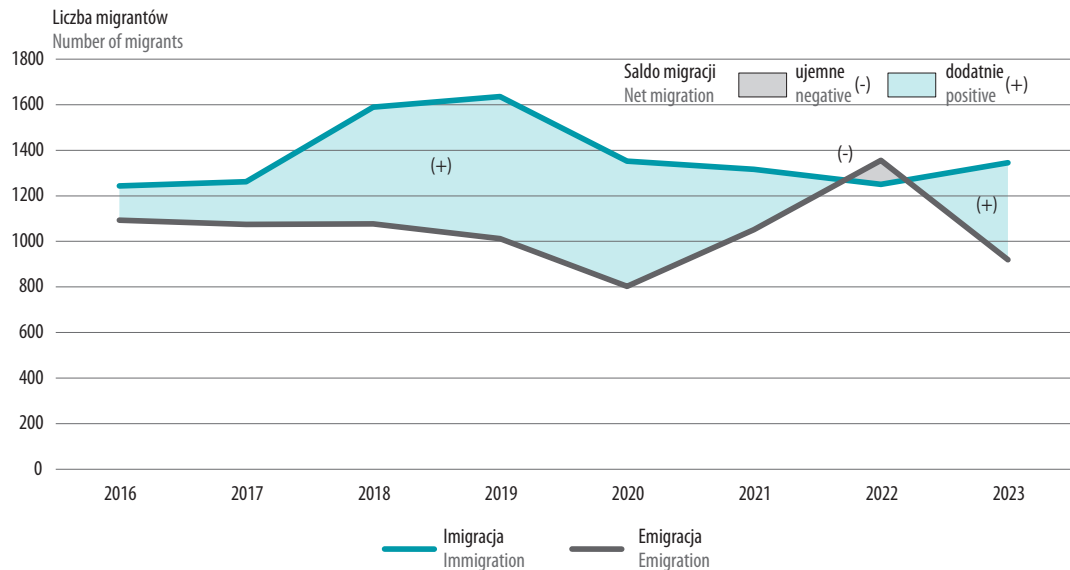
Migracje zagraniczne to wyjazdy za granicę i przyjazdy do kraju w celu osiedlenia się (zamieszkania na stałe) lub na pobyt czasowy. Wyróżnia się:

- **imigrację** – przyjazdy z zagranicy w celu osiedlenia się (zamieszkania na stałe) lub na pobyt czasowy,
- **emigrację** – wyjazdy za granicę w celu osiedlenia się (zamieszkania na stałe) lub na pobyt czasowy.

W bieżącej statystyce migracji na pobyt stały, opartej na administracyjnych źródłach danych, liczba osób przybyłych z zagranicy oznacza liczbę mieszkańców innych krajów, którzy zameldowali się na pobyt stały w Polsce; liczba osób, które wyjechały za granicę oznacza liczbę osób, które wymeldowały się z pobytu stałego w Polsce w związku z wyjazdem na stałe za granicę.

W 2023 r. na pobyt stały w województwie dolnośląskim zameldowało się 1345 osób z zagranicy, tj. o 95 osób więcej niż w 2022 r., a wymeldowało się 919 osób (tj. o 437 osób mniej w porównaniu z 2022 r.).

**Wykres 21. Migracje zagraniczne ludności**  
**Chart 21. International migration of population**



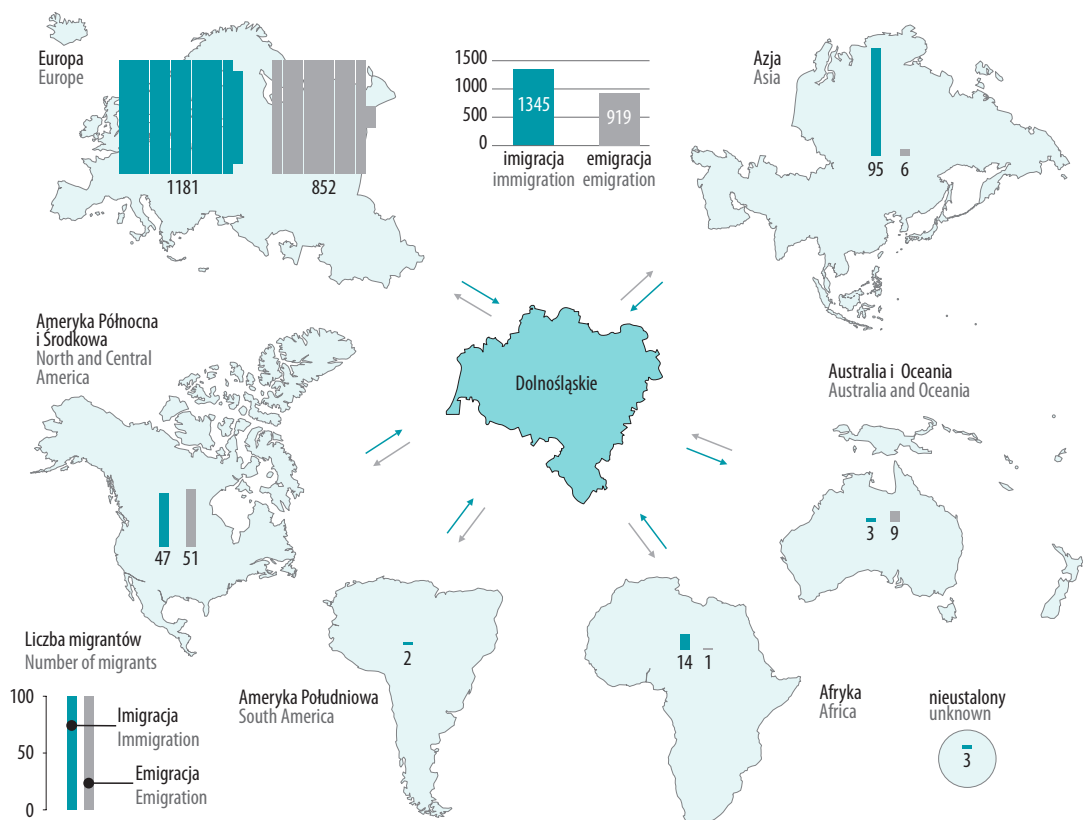
**Tablica 14. Migracje zagraniczne ludności w 2023 r.**  
**Table 14. International migration of population in 2023**

| Wyszczególnienie<br>Specification                 | Imigracja<br>Immigration |                         |                    | Emigracja<br>Emigration |                         |                    | Saldo migracji<br>Net migration |                         |                    |
|---------------------------------------------------|--------------------------|-------------------------|--------------------|-------------------------|-------------------------|--------------------|---------------------------------|-------------------------|--------------------|
|                                                   | ogółem<br>total          | męż-<br>czyźni<br>males | kobiety<br>females | ogółem<br>total         | męż-<br>czyźni<br>males | kobiety<br>females | ogółem<br>total                 | męż-<br>czyźni<br>males | kobiety<br>females |
| w liczbach bezwzględnych<br>in absolute numbers   |                          |                         |                    |                         |                         |                    |                                 |                         |                    |
| <b>Ogółem<br/>Total</b>                           | <b>1345</b>              | <b>735</b>              | <b>610</b>         | <b>919</b>              | <b>524</b>              | <b>395</b>         | <b>426</b>                      | <b>211</b>              | <b>215</b>         |
| Miasta<br>Urban areas                             | 894                      | 494                     | 400                | 656                     | 369                     | 287                | 238                             | 125                     | 113                |
| Wieś<br>Rural areas                               | 451                      | 241                     | 210                | 263                     | 155                     | 108                | 188                             | 86                      | 102                |
| na 10 tys. ludności<br>per 10 thousand population |                          |                         |                    |                         |                         |                    |                                 |                         |                    |
| <b>Ogółem<br/>Total</b>                           | <b>4,67</b>              | <b>2,55</b>             | <b>2,12</b>        | <b>3,19</b>             | <b>1,82</b>             | <b>1,37</b>        | <b>1,48</b>                     | <b>0,73</b>             | <b>0,75</b>        |
| Miasta<br>Urban areas                             | 4,59                     | 2,54                    | 2,06               | 3,37                    | 1,90                    | 1,47               | 1,22                            | 0,64                    | 0,58               |
| Wieś<br>Rural areas                               | 4,81                     | 2,57                    | 2,24               | 2,81                    | 1,65                    | 1,15               | 2,01                            | 0,92                    | 1,09               |

W 2023 r. więcej imigrantów osiedliło się na stałe w miastach (894 osoby) niż na wsi (451 osób). Na stałe województwo dolnośląskie opuściło 656 mieszkańców miast i 263 mieszkańców wsi.

Kierunki emigracji zagranicznych, od przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, związane były przede wszystkim z otwieraniem się rynków pracy dla obywateli polskich.

**Mapa 26. Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według kontynentów w 2023 r.**  
Map 26. International migration of population for permanent residence by continents in 2023



Na podstawie zgłoszenia wymeldowania z miejsca pobytu stałego 919 mieszkańców województwa dolnośląskiego wyjechało w 2023 r. na stałe do innych krajów, przy czym nadal przeważająca część emigrantów udawała się do krajów europejskich (92,7% ogółu emigrantów), następnie do Ameryki Północnej (5,5% ogółu emigrantów). Emigrowano głównie do Niemiec (32,0% ogółu emigrantów), Wielkiej Brytanii (22,7%), Irlandii (6,2%), Szwajcarii (4,7%) i Holandii (4,4%).

**Mapa 27. Emigracja ludności na pobyt stały według krajów europejskich w 2023 r.**  
**Map 27. Emigration of population for permanent residence by countries of Europe in 2023**



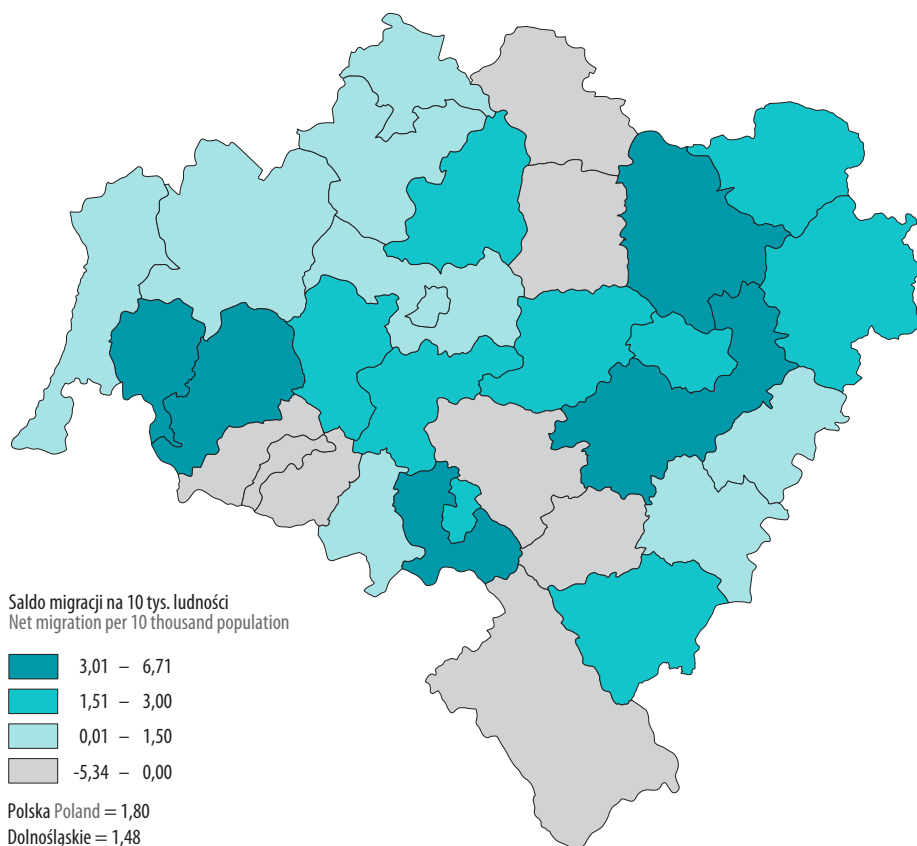
Również wśród imigrantów przeważali zdecydowanie licznie Europejczycy, którzy stanowili 87,8% ogółu imigrantów przyjeżdżających do województwa dolnośląskiego, następnie mieszkańcy Azji (7,1%) i Ameryki Północnej (3,5%). Imigrowano głównie z Niemiec (25,1% ogółu imigrantów), Ukrainy (17,5%), Wielkiej Brytanii (15,5%) oraz Białorusi (5,4%) i Holandii (4,3%).

**Mapa 28. Imigracja ludności na pobyt stały według krajów europejskich w 2023 r.**  
 Map 28. Immigration of population for permanent residence by countries of Europe in 2023



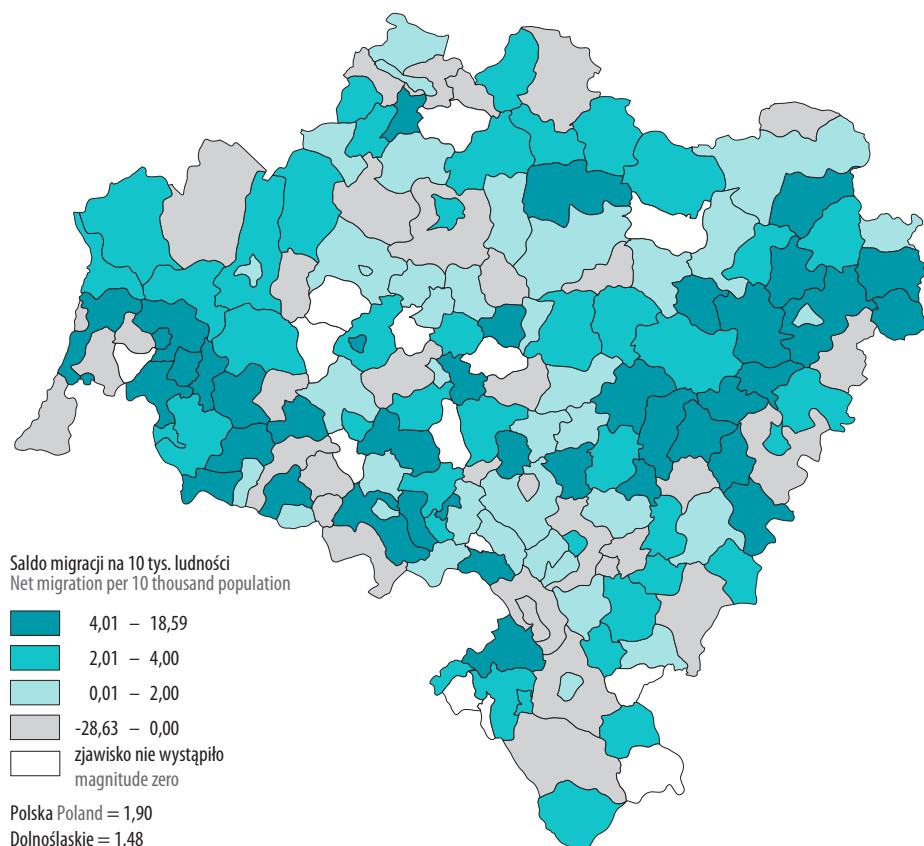
W 23 powiatach województwa odnotowano dodatnie saldo migracji zagranicznych na pobyt stały, a w 7 powiatach ujemne. Najwyższe dodatnie saldo w przeliczeniu na 10 tys. ludności występowało w powiatach: wrocławskim (6,71), lubańskim (4,65) i lwóweckim (3,72). Natomiast najniższe, ujemne saldo odnotowano w powiecie kłodzkim (minus 5,34), Jeleniej Górze (minus 3,58) oraz w powiecie karkonoskim (minus 2,14).

**Mapa 29. Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według powiatów w 2023 r.**  
**Map 29. International migration of population for permanent residence by powiats in 2023**



Znacznie wyższe dysproporcje w saldzie migracji zagranicznej na 10 tys. ludności występowały na poziomie gminnym. W 110 gminach odnotowano dodatnie saldo, w 9 gminach imigracja i emigracja równoważyły się, a w 35 gminach saldo było ujemne. W 14 jednostkach najniższego szczebla samorządu terytorialnego zjawisko nie wystąpiło. Najwyższe dodatnie saldo migracji zagranicznej na 10 tys. ludności wystąpiło w Zawidowie (18,59), Jordanowie Śląskim (15,38) i Zgorzelcu (w gminie wiejskiej – 13,57), a ujemne w Pęcławiu (minus 28,63), Bystrzycy Kłodzkiej (minus 28,22) i Kowarach (minus 24,47).

**Mapa 30. Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według gmin w 2023 r.**  
**Map 30. International migration of population for permanent residence by gminas in 2023**



### 4.3. Osoby zameldowane na pobyt czasowy oraz mieszkańcy czasowo nieobecni w miejscu stałego zameldowania

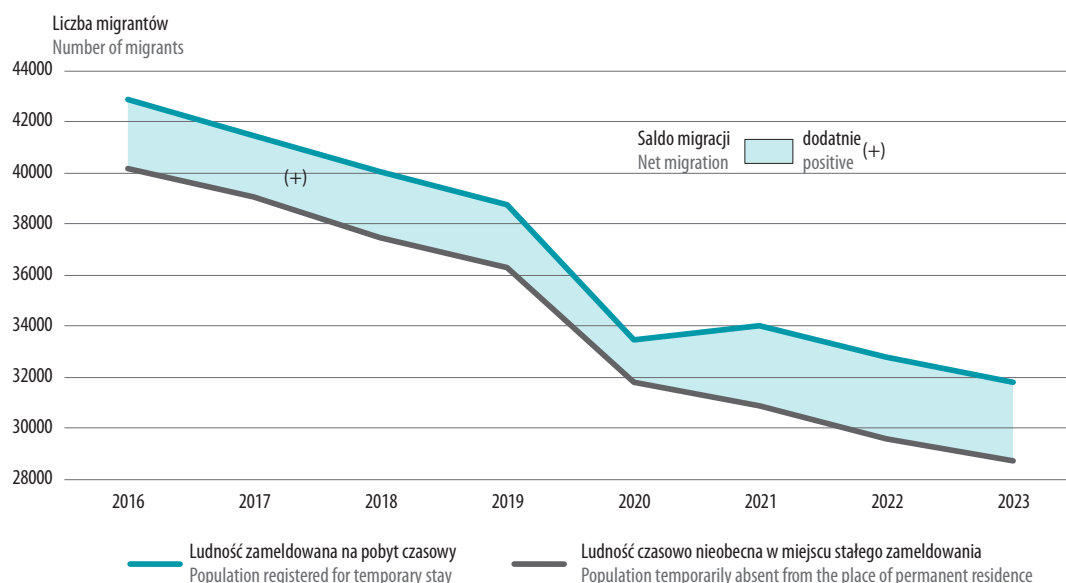
#### 4.3. Persons registered temporarily and residents temporarily absent from place of permanent residence

Ruch wędrowniczy ludności to nie tylko migracje stałe, ale także migracje na pobyt czasowy, przez który rozumie się pobyt trwający powyżej 3 miesięcy.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r. na pobyt czasowy trwający ponad 3 miesiące, w województwie zarejestrowanych było 31,8 tys. osób, tj. o 2,9% mniej w porównaniu z 2022 r., chociaż najprawdopodobniej skala zjawiska jest wyższa od zgłoszeń w ewidencji ludności. Podobnie jak w kraju, więcej osób było zameldowanych w miastach województwa (22,9 tys. – 72,1%, w kraju 261,5 tys. – 66,7%) niż na wsi (8,9 tys. osób – 27,9%, w kraju 130,6 tys. – 33,3%).

Najwięcej osób zameldowanych czasowo odnotowano w województwach: mazowieckim (57,5 tys. osób), śląskim (41,0 tys.), małopolskim (37,8 tys.) i wielkopolskim (35,4 tys.). Województwo dolnośląskie zajęło 5. miejsce w kraju wśród województw najczęściej wybieranych na pobyt stały. Najmniej osób było zameldowanych na pobyt czasowy w województwach: świętokrzyskim (10,8 tys.), opolskim (11,5 tys.) i podlaskim (12,1 tys.).

**Wykres 22. Migracje czasowe ludności**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
**Chart 22. Temporary migration of population**  
**As of 31 December**

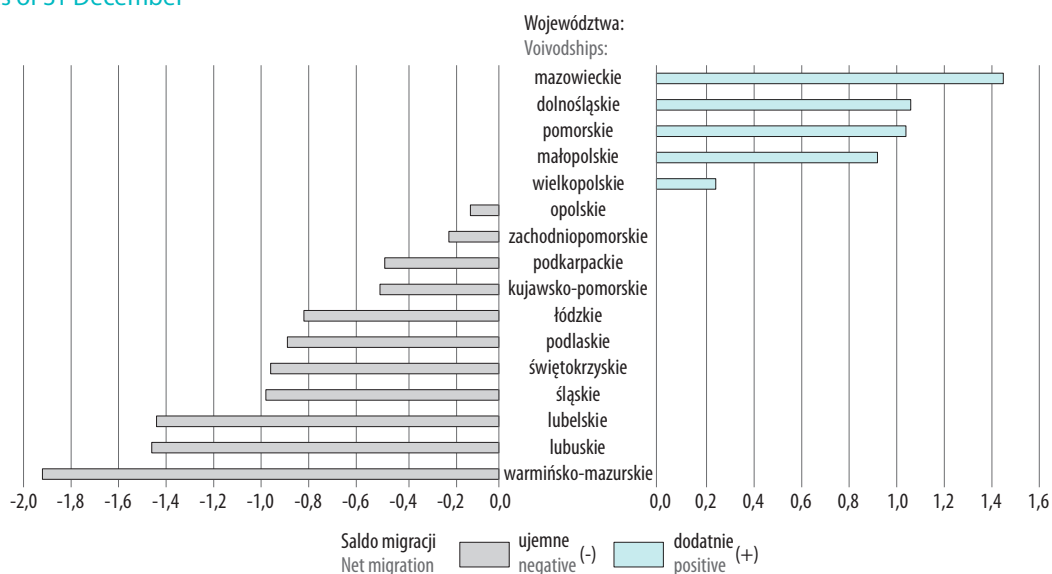


Podobnie w całym kraju zmniejszyła się liczba ludności czasowo nieobecnej w miejscu stałego zameldowania. Dolnośląskie było 5. województwem w kraju pod względem największej liczby osób czasowo nieobecnych, zaraz po województwach: mazowieckim (49,5 tys.), śląskim (45,2 tys.), małopolskim (34,6 tys.) i wielkopolskim (34,5 tys.). W województwie dolnośląskim było zarejestrowanych 28,7 tys. osób czasowo nieobecnych w miejscu stałego zamieszkania, tj. o 2,8% mniej niż w 2022 r. Najmniej czasowo nieobecnych w miejscu stałego zameldowania wystąpiło w województwie opolskim (11,7 tys.).

Saldo migracji czasowej, które wynika z różnicy zameldowań na pobyt czasowy, a czasowo nieobecnych w miejscu stałego zameldowania ponad 3 miesiące, było dodatnie i wynosiło plus 3,1 tys. osób, co plasowało województwo dolnośląskie na 3. miejscu w kraju, po województwach mazowieckim (8,0 tys.) i małopolskim (3,2 tys.), a przed pomorskim (2,5 tys.). W 11 województwach odnotowano ujemne saldo migracji czasowych, największe w śląskim (minus 4,2 tys.), lubelskim (minus 2,9 tys.) oraz w warmińsko – mazurskim (minus 2,6 tys.).

**Wykres 23. Saldo migracji czasowej na 1000 ludności według województw w 2023 r. Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 23. Temporary net migration of population per thousand by voivodships in 2023 As of 31 December



Natężenie salda migracji czasowej na 1000 ludności wyniosło w województwie dolnośląskim plus 1,07 (2022 r. – plus 1,11) i było 2. najwyższym w Polsce po województwie mazowieckim (1,46), a przed pomorskim (1,05). Najniższe saldo zanotowano w województwach: warmińsko-mazurskim (minus 1,92), lubuskim (minus 1,46) i lubelskim (minus 1,44).

Zróżnicowanie salda migracji czasowych obserwowano na poziomie miast i wsi województwa dolnośląskiego. Od wielu lat w miastach województwa dolnośląskiego odnotowuje się dodatnie saldo, które w 2023 r. wynosiło plus 5,1 tys. osób. Natomiast na wsi utrzymuje się ujemne saldo, które w 2023 r. wynosiło minus 2,0 tys. osób. Natężenie salda migracji czasowej w miastach na 1000 mieszkańców wyniosło plus 2,60 (w 2022 r. plus 2,59), a na wsi minus 2,11 (w 2022 r. minus 2,00).